

РЕСПУБЛИКА
ТАТАРСТАН

СОВЕТ ЕВЛАШТАУСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

422075, Республика Татарстан, Сабинский район,
с. Евлаштау, ул.Ш. Бариева, 23
тел. (84362) 46-8-49

e-mail: Evlash.Sab@tatar.ru

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ

САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ЯВЛАШТАУ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

422075, Татарстан Республикасы, Саба районы,
Явлаштау авылы, Ш. Бариев урамы, 23 нче йорт
тел. (84362) 46-8-49

РЕШЕНИЕ
25.04.2025

КАРАР
№ 12

Татарстан Республикасы Саба муниципаль
районы Явлаштау авыл җирлегенең
төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 елгы 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Явлаштау авыл җирлеген» муниципаль берәмлегенә Уставы нигезендә, шулай ук җирлек территориясендә төзекләндерү объектларын чисталыкта һәм тәртиптә тотуга, тулаем төзекләндерү дәрәжәсен арттыруга бердәм таләпләр билгеләү максатларында, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлегенә Совет

Карар кылды:

1. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлегенең төзекләндерү кагыйдәләрен расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлегенә Советның «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлеген төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» 07.11.2017 елгы №26 карары;

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлегенә Советның «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлегенә Советның 07.11.2017 ел, №26 карары белән расланган Явлаштау авыл җирлеген төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында» 25.09.2018 елгы №18 карары;

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлегенә Советның «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлегенә Советның 07.11.2017 елгы №26 карары белән расланган Явлаштау

авыл җирлеген төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында"
13.05.2019 елгы №13 карары;

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлеге Советының 07.11.2017 елгы №26 карары белән расланган Явлаштау авыл җирлеген төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында"
17.08.2020 елгы №19 карары;

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлеге Советының 07.11.2017 елгы №26 карары белән расланган Явлаштау авыл җирлеген төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында"
25.02.2021 елгы №7 карары.

3. Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> адресы буенча, шулай ук Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлегенең рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> адресы буенча, махсус мәгълүмат стендларында, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлеге торак пунктлары территорияләрендә урнашкан, түбәндәге адреслар буенча бастырып чыгару юлы белән халыкка игълан итәргә:

- ТР, Саба районы, Явлаштау авылы, Ш.Бариев урамы, 23 йорт;
- ТР, Саба районы, Явлаштау авылы, Ш.Бариев урамы, 11 йорт;
- ТР, Саба районы, Мишәбаш авылы, Г.Тукай урамы, 21 йорт.

4. Карар басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

Явлаштау авыл җирлеге башлыгы

Р.Х.Нуриев

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы
Явлаштау авыл җирлегенең төзекләндерү Кагыйдәләре

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Явлаштау авыл җирлегенең төзекләндерү Кагыйдәләре (алга таба текст буенча – кагыйдәләр) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законны үтәү йөзеннән, әйләнә-тирә мохитне саклау, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турындагы Федераль законнар, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары һәм муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә эшләнә.

2. Әлеге Кагыйдәләрне барлык физик һәм юридик затлар, аларның оештыру-хокукый формасына карамастан, үтәү мәҗбүри.

3. Әлеге Кагыйдәләр «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Явлаштау авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең бөтен территориясендә (алга таба текст буенча – авыл җирлеге) гамәлдә була һәм таләпләрне билгели:

1) алар урнашкан биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм җир кишәрлекләрен карап тоту буенча тиешле биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның фасадларының һәм коймаларының тышкы күренешенә карата;

2) төзекләндерү һәм аларны башкару ешлыгы буенча эшләр исемлегенә;

3) биналар (алардагы урыннар) һәм корылмалар милекчеләренең янәшәдәге территорияләрне төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгеләүгә;

4) авыл җирлеге территориясен төзекләндерүне оештыру буенча (урамнарны яктыртуны, территорияләрне яшелләндерүне, урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр куюны, кече архитектура формаларын урнаштыруны һәм карап тотуны да кертеп).

4. Территорияләрне төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру шәһәр төзелеше һәм җир законнары, махсус нормалар һәм кагыйдәләр, дәүләт стандартлары, муниципаль берәмлекнең Генераль планы, җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару Кагыйдәләре, билгеләнгән тәртиптә расланган проект документациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге Кагыйдәләр авыл җирлеге территориясендә көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын җыюны, алып китүне, ташуны, утильләштерүне һәм эшкәртүне оештыру мөнәсәбәтләрен җайга салмый.

Төп төшенчәләр

6. Әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

арборицидлар-агач-куакларның чүп үләннәренә каршы кулланыла торган химик матдәләр;

Сосновский балтырганы - эре үләнчел үсемлек, зонтиklar семьялыгының балтырган ыругы төре. Үсемлек озак төзәлми торган көчле пешүләр китереп чыгарырга сәләтле;

гербицидлар - үсемлекләргә юк итү өчен кулланыла торган химик матдәләр;

жирле әһәмияттәге автомобиль юлы – транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм автомобиль юлының бүленгән полосасы чикләрендәге жир кишәрлекләрен һәм аларда яисә алар астында урнашкан конструктив элементларны (юл полотносы, юл өслеге һәм шуңа охшаш элементларны) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмаларын, – саклагыч юл корылмаларын, ясалма юл корылмаларын үз эченә алган транспорт инфраструктурасы объекты, житештерү объектлары, автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары;

архитектур яктырту -өлге Кагыйдәләрдә каралган очракларда кичке вакытта сәнгати-сәнгатьле визуаль мохит формалаштыру, караңгылыктан жирлек территориясендә урнашкан аерым бинаны яисә корылманы, биналар комплексын, мәдәни мирас объектларын, төзекләндерү элементларын, архитектура-ландшафт объектларын ачыклау һәм образлы интерпретацияләү өчен кулланыла;

фасадның архитектура үзенчәлекләре –бинаның, әйләнә-тирә шәһәр төзелеше мохитенә, фасадның конструктив һәм эстетик сыйфатларын чагылдыра торган үзенчәлекле характеристикалары (стиль һәм композицион бөтенлегә, ритм, тигезлек һәм пропорциональлек, визуаль кабул итү, ачык һәм ябык пространстволар балансы).;

фонсыз конструкцияләр – тышкы мәгълүмат чарасын эзерләү ысулы, бу очракта конструкция аерым хәрәфләрдән, билгеләүләрдән, билгеләрдән, декоратив элементлардан тора;

территорияне төзекләндерү -гражданның яшәү шартларының уңайлылыгын тәмин итүгә һәм арттыруга, жирлек территориясенә санитар һәм эстетик торышын саклап калуга һәм яхшыртуга, торақ пунктлар территориясен һәм аның территориясендә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, янәшәдәге территорияләрен карап тотуга юнәлдерелгән өлге Кагыйдәләрдә билгеләнгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру эшчәнлегә;

вертикаль яшелләндерү -биналарның һәм корылмаларның фасад өслекләреннән, балконнарны, лоджияләрен, галереяларны, терәк диварларны һ. б. кертәп, аларда стационар һәм мобил яшеллекләр урнаштыру өчен файдалану; витрина -фасадның бер өлешен алып торган тоташ пыяла рәвешендәге пыялалы уем (тәрәзә, витраж);

төзелгән төзелешнең тышкы архитектура күренеше -авыл жирлегә биналары һәм территорияләре фасадларының архитектура-сәнгать һәм шәһәр төзелеше үзенчәлекләре, алар жирлекнең тышкы образын формалаштыра;

яктыртуның тышкы ысулы -мәгълүмати конструкцияне яктырту ысулы, ул вакытта мәгълүмат кыры аңа юнәлтелгән, еракта урнаштырылган яктылык чыганагы белән яктыртыла;

квартал эчендәге (жирле) машина юлы -магистраль урамнан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы;

төзекләндерүне торгызу -юлның, хужалык юлының, тротуарның бөтен киңлегенә асфальт түшәмәне сыйфатлы торгызуны, кире бордюр ташын урнаштыруны, туфракның уңдырышлы катламын торгызуны, тырма астындагы газоннарны ремонтлауны, газон үләннәре чөчүне һәм бозылган яшел үсентеләр утыртуны, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын торгызуны үз эченә алган эшләр комплексы;

газон – махсус сайлап алынган үлән орлыкларын чөчү нәтижәсендә барлыкка килә торган үлән капламы, ул утыртулар, парк корылмалары өчен фон һәм ландшафт композициясенә мөстәкыйль элементы булып тора, шулай ук табигый үлән үсемлекләре;

декоратив-монументаль сәнгать -төзеклөндөрү элементлары, шул исәптән декоратив-сәнгати бизәлешне кулланып, күпләп була торган биналар һәм корылмалар, гомуми файдаланудагы территорияләр өчен махсус билгеләнгән кече архитектура формалары;

декоратив-сәнгать бизәлеше -монументаль яки декоратив скульптура, монументаль яки декоратив рәсем сәнгате, мурал, мозаика, орнамент, стрит-арт, инсталляция, барельеф, нәфис металл һәм башка төрләр рәвешендәге декоратив-монументаль сәнгать элементлары, алар объектның матурлыгын һәм имиджын арттыруга йогынты ясый;

мәғлүматны тапшыруның динамик ысулы -мәғлүматны электрон саклагычлардан һәм таблодан файдаланып тапшыруның мәғлүматны алыштыруны күздә тоткан ысулы;

йорт хужалыгы -ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм әлеге йорт урнашкан җир кишәрлеге;

ишегалды корылмалары -җир кишәрлегендә урнашкан вакытлыча ярдәмче корылмалар (баз, Күгәрчен оялары, сарайлар һ. б.);

бина -бердәм күләмле төзелеш системасын тәшкил итүче (төзелешкә бер рәхсәт нигезендә төзелгән) капитал төзелеш объекты, ул автоном рәвештә яшәргә, реконструкцияләнергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин;

яшел утыртмалар -табигый һәм ясалма агач-куак һәм үлән үсемлекләре җыелмасы (паркларны, урманнарны, махсус сакланылучы табигый территорияләргә, бульварларны, скверларны, бакчаларны, газоннарны, чөчәклекләргә, шулай ук аерым торган агачларны һәм куаклыкларны да кертеп); җир кишәрлеге – Җир өслегенә аны индивидуаль билгеләнгән әйбер буларак билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикалы өлеш;

җир эшләре – җир казуга, туфрак салуга, камилләштерелгән яисә туфрак катламы бозылуга йә юлларны һәм тротуарларны камилләштерелгән жәюгә (салуга) бәйле эшләр;

инженерлык коммуникацияләре -инженер-техник тәэмин итү челтәрләре: сууткөргеч, канализация, жылыту, торбауткөргечләр, электр тапшыру, элемтә линияләре һәм авыл җирлеге территориясендә булган йә салына торган башка инженерлык корылмалары;

түбәләргә яшеллөндөрү -биналарның һәм корылмаларның түбәләреннән архитектура-ландшафт объектлары (газоннар, чөчәк бакчалары, бакчалар, агачлар һәм куаклар белән мәйданчыклар һ. б.) төзү өчен файдалану; яңгыр канализациясе (яңгыр канализациясе) – үзара технологик бәйләнгән инженерлык корылмалары комплексы (улаклар, яңгыр кабул итү җайланмалары, лотоклар һәм торбалар), ул яңгыр суларын, кар суларын, су сибү-юу һәм дренаж суларын ташу өчен билгеләнгән.;

җемелдәүче яктылык -яктылык агымы характеристикаларын (төс, яктылык, кабыну чираты һ. б.) алыштыра торган яктылык-динамик эффект;

тышкы яктырту -төүлекнең караңгы вакытында торак пунктның магистральләрен, урамнарын, мәйданнарын, паркларын, скверларын, бульварларын, ишегалларын һәм жәяүлеләр юлларын яктырту өчен билгеләнгән элементлар җыелмасы;

килеп туган төзелешнең тышкы архитектура күренешен бозу -урнаштыруга рәхсәт ителә торган һәм рәхсәт ителми торган тышкы мәғлүматны урнаштыру чараларының тибына һәм төрөнә карата таләпләргә, шул исәптән авыл җирлегендә барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектура күренешен саклап калу кирәклеген исәпкә алып, әлеге кагыйдәләрдә билгеләнгән тышкы күренешкә яисә урнаштыру урынына карата таләпләргә үтәмәү;

рөхсәтсез чүплек -юридик яки физик затлар эшчәнлеге барышында барлыкка килгән каты көнкүреш, эре габаритлы, төзелеш калдыкларын, башка чүп-чарны 50 кв. м дан артык майданда һәм 30 куб. м дан артык күләмдә үз белдәге белән (рөхсәтсез) ташлау (урнаштыру) яки жыю;

стационар булмаган сәүдә объекты -күчмә корылмалардан тыш, жир кишәрлегенә нык бәйлә булмаган вакытлы корылма яисә вакытлы конструкциядән гыйбарәт булган сәүдә объекты (павильон һәм киоск).;

яшелләндерү – үсемлек компонентларын актив кулланып муниципаль берәмлек мөхитен формалаштыруны тәмин итүче һәм шулай ук инженер эзәрлекләренә төрлө төрләре буенча эшләр уздыру белән бәйлә комплекслы процесс (вертикаль планлаштыру, террасалаштыру, төпләү һ.б.) һәм яшелләндерелгән территорияләргә төзекләндерү: турыдан-туры агачлар ытырту, шул исәптән эре үлчәмләргә, куаклар, үлән газоннары, чәчәкләр, альпинарий, рокарийлар ясап, махсуслаштырылган бакчалар булдырып һ.б.);

гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр -гомуми файдаланудагы территорияләрдә урнашкан скверлар, парклар, бакчалар һәм бульварлар;

чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр – предприятиеләргә, оешмаларның, учреждениеләргә яшелләндерелгән территорияләр;

махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр - санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, үсентеләр питомниклары;

махсус сакланылучы табигать территорияләре - махсус табигатьне саклау, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм савыктыру әһәмиятенә ия, жирле үзидарә органнары карарлары белән тулысынча яисә өлешчә хужалык файдалануыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән табигать комплекслары һәм объектлары урнашкан жир, су өсләге һәм алар өстендәге һава катламына кишәрлекләре;

жәмәгать транспортын көтү тукталышы -жәмәгать транспортын туктату, пассажирларны ытырту һәм төшерү зонасы һәм жәмәгать транспортында пассажирларны көтү зонасы булган махсус жиһазландырылган майданчык;

пыялалы фасад – фасадның бөтен ясылыгын яисә аның шактый өлешен биләп торучы тоташ пыяладан эшләнгән фасад;

ачык яктырту ысулы -мәгълүмати конструкцияне яктырту ысулы, ул вакытта яктылык чыганагының аның таралуына каршылыклары булмый;

объектны архитектур яктырту паспорты -жирлек территориясендә урнашкан аерым бинаны яисә корылманы, биналар комплексын, мәдәни мирас объектларын, төзекләндерү элементларын, архитектура-ландшафт объектларын бәйрәм (вакыйга) яктыртуны кертәп, бердәм архитектура-сәнгати яктыртуны билгели торган һәм аның тышкы бизәлешенә таләпләр билгели торган билгеләнгән төрлө килештерелгән документ;

биналар һәм корылмалар фасадларының, шул исәптән капитал булмаган фасадларның (фасадларның төслә чишелеше) колористик чишелеш паспорты - фасадларның (фасад элементларын да кертәп) Бердәм архитектура һәм төслә чишелеш билгели торган, аның тышкы бизәлешенә таләпләр билгели торган билгеләнгән төрлө килештерелгән документ;

жәяүлеләр зоналары -авыл жирләгә территориясенә жәяүлеләр йөрү һәм мәдәни-көнкүреш максатларында, транзит хәрәкәт итү максатларында халык йөри торган һәм билгелә бер характеристикаларга ия булган кишәрлекләре: тиз йөрешлелә урамнан тыш һәм жир өстә жәмәгать транспорты тукталышлары булу, хезмәт күрсәтү объектларының, тарихи һәм мәдәни ядкарьләргә, рекреацияләргә күп

булуы һ.б., жәяүлеләр агымының гомуми тыгызлыгы югары булу. Жәяүлеләр зоналары эспланадаларда, жәяүлеләр урамнарында, торак пункт мәйданнарының жәяүлеләр өлешлөрөндә формалашырга мөмкин;

йорт яны территориясе – яшеллөндөрү һәм төзеклөндөрү элементлары булган күпфатирлы йорт урнашкан жир кишәрлеге, әлеге йортка хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзеклөндөрү өчен билгеләнгән башка объектлар һәм күрсәтелгән жир кишәрлегендә урнашкан объектлар;

янәшәдәге территория-мондый жир кишәрлеге төзелгән һәм чикләре Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртип нигезендә жирлек территориясен төзеклөндөрү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракта бинага, төзелешкә, корылмага, жир кишәрлегенә янәшә урнашкан гомуми файдаланудагы территория;

тышкы мәгълүмат чарасын урнаштыру проекты (паспорт) – муниципаль хокукый акт белән расланган, төзеклөндөрү элементларының, атап әйткәндә, тышкы мәгълүмат чарасының тышкы кыяфәтен һәм урнаштыруның төгәл урынын билгели торган һәм аны идентификацияләү өчен кирәкле башка белешмәләрне үз эченә алган билгеләнгән рәвештәге документ;

территорияне санитар чистарту – билгеле бер территориядән каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны жыю, чыгару һәм утильләштерү (зарарсызландыру) ;

яктылык тартмасы -тышкы мәгълүмат чарасын әзерләү ысулы, бу очракта конструкция эчке яктыртулы бер күләмнән яисә күләм элементларыннан гыйбарәт; махсуслаштырылган оешмалар -төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә авыл жирлеге территориясен төзеклөндөрү өлкәсендә эшчәнлекнең махсус төрләрен гамәлгә ашыручы төрле оештыру-хокукый рәвештәге юридик затлар;

территорияләргә карап тоту -жир кишәрлегендә урнашкан биналарның, корылмаларның, кече архитектура формаларының, коймаларның, төзелеш мәйданчыкларының, яшел утыртмаларның, жир асты инженерлык коммуникацияләренә һәм аларның конструктив элементларының фасадларын, транспорт инфраструктурасы объектларын вакытында ремонтлауга һәм карап тотуга бәйле чаралар комплексы;

жирле әһәмияттәге юлларны карап тоту -юлның, юл корылмаларының, юлларны комплексы төзеклөндөрү элементларының транспорт-эксплуатация торышын саклап кала торган эшләр комплексы;

тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы (вывеска) – «кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә күрсәтү мәжбүри булган мәгълүматны, атап әйткәндә, фирма оешманың исеме (атамасы), урнашкан урыны (адресы) һәм эш режимы, шулай ук мәгълүматны үз эченә алган оешманың исеме (атамасы), ул закон көчендә урнаштырылырга тиеш яки эшлекле әйләнәш гадәтә көчендә урнаштырыла һәм реклама белән бәйле максатларны күздә тотмый. «Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары» һәм «тышкы мәгълүмат чарасы» төшенчәләре тәңгәл;

суперграфика -фасадларны архитектур-сәнгати бизәүнең аның визуаль кабул итүен көчәйтә торган алымнарының берсе (рәсем, орнамент, барельеф, мозаика) ;

тактиль өслек -өске катламның фактурасы сизелерлек үзгәрә торган өслек;

территорияләргә жыештыру -житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны жыюга, махсус билгеләнгән урыннарда чыгаруга, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлдерелгән башка чараларга бәйле эшчәнлек төре;

күрсәткечләр – урам исемнәре, йортлар һәм җир кишәрлекләре, подъездлар һәм фатирлар номерлары, янғын гидранты, грунт геодезия билгеләре, магистраль камералары һәм суүткәргеч челтәре коелары, канализация, җир асты газүткәргече корылмалары, полигонометрия билгесе күрсәткечләре, бинаның фасадында урнаштырыла торган күрсәткечләр, аерым торучы стелалар рәвешендә урнаштырыла торган туризм өлкәсендәге объектларның, мәгариф объектарының, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрнең урыны, урнашуы турында гомумиләштерелгән мәғлүмат;

торак пунктның урамнары һәм юллары – торак пункт эстетикасына югары таләпләр куела торган гомуми файдаланудагы территорияләр. Урамнар һәм гомумшәһәр юллары исемлегенә җирлекнең муниципаль хокукий актлары белән раслана;

вәкаләтле органнар -авыл җирлегенә Башкарма комитетының үз компетенциясенә чикләрендә аерым вәкаләтләр тапшырылган очракта авыл җирлегенә территориясен тәзекләндерүгә оештыруны, координацияләүгә һәм тикшереп торуны гамәлгә ашыручы функциональ һәм территориаль органнары һәм җирле үзидарәненең башка органнары;

фасад -бинаның тышкы ягы (төп, ян, ишегалды). Бинаның төп фасады иң зур күз күрмә зонасына ия, кагыйдә буларак, ул магистраль һәм/яки башка әһәмияттәгә урамнарны кабул итүгә юнәлдерелгән;

фон конструкцияләре -хәрәфләр, билгеләр һәм декоратив элементлар фон өслегендә урнаштырыла торган тышкы мәғлүмат чарасы ясау ысулы;

фриз -фасадны яисә горизонталь полоса рәвешендәгә козырекны уратып алучы декоратив элемент;

фронтон -бинаның түбә дәрәжәсеннән югарырак чыгып торган фасадының соңгы каттагы тәрәзәләрнең яки чыгып торган элементларның өске тамгасыннан фасадның өске тамгасына кадәр үлчәнә торган соңгы өлеш;

тәзекләндерү элементлары -декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле җиһазлар һәм бизәкләр, шул исәптән биналар, корылмалар, корылмалар фасады, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне тәзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәғлүмат щитлары һәм күрсәткечләр.

II. Тәзекләндерүгә гомуми таләпләр, территорияләрне карап тотуны һәм җыештыруны оештыру

7. Җирлекнең бөтен территориясә һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) тәзекләндерелгән, карап тотылырга һәм җыештырылырга тиеш.

8. Гомуми файдаланудагы территорияләрне, шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар, җирле әһәмияттәгә автомобиль юллары, яр буйлары, скверлар, бульварлар, пляжлар, башка объектлар биләгән җир кишәрлекләрен карап тотуны һәм җыештыруны вәкаләтле органнар үз вәкаләтләренә чикләрендә гамәлгә ашыралар.

9. Физик һәм юридик затлар, барлык оештыру-хокукий рәвешләренә карамастан, милек хокукындагы, башка әйбер йә мәҗбүри хокуктагы (алга таба - җир кишәрлекләренен хокук ияләре) җир кишәрлегенә территориясен һәм янәшәдәгә территорияне, шулай ук гамәлдәгә законнарда һәм әлегә Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналарны, корылмаларны мөстәкыйль рәвештә яисә җәлеп итү юлы белән карап тотуны һәм җыештыруны гамәлгә ашыралар. Махсуслаштырылган оешмаларның үз акчалары исәбенә.

Бина, корылма милек хокукында яисә башка әйбер йә мәжбүри хокукта берничә затныкы булган очракта, жыештырылырга тиешле территория милек хокукындагы яисә күчемсез мөлкәт объектына башка хокуктагы өлешкә пропорциональ рәвештә билгеләнә.

Жир кишәрлеге территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булган очракта, территорияне карап тоту һәм жыештыру чикләре якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаганда, жыештырылырга тиешле территория биналарның, корылмаларның барлык милекчеләре яисә башка хужалары (файдаланучылары) арасында тигез өлешләрдә билгеләнә.

Физик яисә юридик зат биләгән жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, биләгән жир кишәрлегенәң фактта барлыкка килгән чиге буенча территория, шулай ук аның тирәсендәге территория жыештырылырга тиеш.

Әгәр бина, корылма берничә затның милек хокукында яисә башка әйбер йә мәжбүри хокукында булса, фасадның эчтәлегенә якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаганда, фасадны карап тоту милек хокукындагы яисә күчемсез милек объектына башка хокуктагы өлешкә пропорциональ рәвештә гәмәлгә ашырыла.

10. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын карап тоту һәм жыештыру муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлегә төр эшләренә башкаруга конкурста җиңгән махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан гәмәлгә ашырыла.

11. Күпфатирлы йортларның һәм янәшәдәге территорияләренәң йорт яны территорияләрен карап тоту һәм жыештыру күпфатирлы йортлар белән идарә итү ысулларының берсе нигезендә гәмәлгә ашырыла: торак милекчеләре ширкәте йә торак кооперативы яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы, идарәче оешма, каты коммуналь калдыкларны оештырганда һәм чыгарганда коммуналь оешмалар, карап тоту һәм тоту эшләрен башкаручы затлар һәм күпфатирлы йортта гомуми мөлкәтне ремонтлауга – күпфатирлы йорт белән әлегә йорттагы урыннар милекчеләре турыдан-туры идарә иткәндә (алга таба - идарәче оешмалар).

12. Индивидуаль торак йортларның һәм янәшәдәге территорияләренәң территорияләрен карап тоту һәм жыештыру мондый йортларның милекчеләре (яллаучылары) тарафыннан гәмәлгә ашырыла.

13. Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карау:

1) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә-жир кишәрлегенәң милекчеләре яисә башка хокук ияләре;

2) гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә-вәкаләтле орган йә муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча шушы эшләренә башкаруга конкурста җиңгән махсуслаштырылган оешма;

3) чикләнгән файдаланудагы (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнештәге (санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә-әлегә объектларның хужалары;

4) йорт яны территорияләре чикләрендә-күпфатирлы йортлардагы торак урыннар милекчеләре яисә идарәче оешмалар;

5) жир өсте коммуникацияләренәң, шул исәптән электр челтәрләренәң, яктырту челтәрләренәң, радиотелефонларның саклау зоналарында - күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары;

6) жир асты коммуникацияләренәң саклау зоналарында (әгәр урнаштыру рөхсәт ителгән булса) - күрсәтелгән коммуникацияләренәң хужалары.

14. Урамнардан һәм юллардан жир асты суларын һәм жир өсте суларын ағызу өчен билгеләнгән кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын җыештыру һәм чистарту, яңгыр канализациясе коллекторларын һәм яңгыр кабул итү коеларын чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

15. Диспетчерлык пунктлары территорияләрен, җәмәгать транспортының борылу мәйданчыкларын карап тоту һәм җыештыру пассажир транспортын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

16. Җәмәгать транспортын көтү павильоннарын карап тоту һәм җыештыру вәкаләтле территорияль органнар тарафыннан муниципаль заказны урнаштыру нәтиҗәләре буенча әлеге төр эшләренә башкаруга конкурста җиңгән махсуслаштырылган оешмалар белән шартнамәләр нигезендә тәмин ителә.

17. Автомобиль юлларының юл буенда яисә алар янында урнашкан сервис объектлары (кибетләр, кафелар, кунакханәләр, АЗСлар, СТО, ял мәйданчыклары) өчен бүленгән территорияләрен карап тоту һәм җыештыру мондый объектларның хужасы (милекчесе) тарафыннан башкарыла.

18. Җәмәгать бәдрәфләрен урнаштыру һәм карап тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитария кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә билгеләнә.

Бәдрәфләренң санитар һәм техник торышын аларның милекчеләре, хужалары, арендаторлары яки алар хезмәт күрсәтә торган махсуслаштырылган оешмалар тәмин итә.

19. Төзекләндерү эшләрен башкару ешлыгы, объектларның тиешле санитар һәм техник торышын тәмин итүне исәпкә алып, заказ бирүче тарафыннан билгеләнә.

20. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жирлек территориясен карап тоту һәм җыештыру чикләре бирелгән жир кишәрлегенә чикләре (әгәр жир кишәрлегенә билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән булса, биләүдәге жир кишәрлегенә фактта барлыкка килгән чиге буенча) һәм биналар һәм корылмалар, алардагы урыннар милекчеләренә җанәшәдәге территорияләренә төзекләндерүдә катнашу тәртибе нигезендә әлеге Кагыйдәләренң VIII бүлегенә нигезендә билгеләнә.

21. Вәкаләтле органнар билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә жирлек территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен карап тоту һәм җыештыру эшләренә җеткешен тикшереп торалар.

Авыл жирлегенә территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә карап тоту һәм җыештыру эшләрен башкаруны тикшереп тору Явлаштау авыл жирлегенә башлыгы аша органнарның вәкаләтле вәкилен тарафыннан гамәлгә ашырыла.

III. Биналарны, корылмаларны һәм алар урнашкан жир кишәрлекләрен карап тоту буенча фасадларның һәм коймаларның, юлларның, индивидуаль торак йортларның, яңгыр канализациясе челтәрләренә, күзәтү һәм яңгыр коеларының, су чыгару корылмаларының, техник элементлар чараларының, тышкы яктырту объектларының, кече архитектура формаларының, стационар булмаган объектларның, төзелеш эшләрен башкару урыннарының, күмү урыннарының тышкы күренешенә карата таләпләр, автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау урыннары. Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү. Юл сервисы объектлары.

Биналарны, корылмаларны карап тоту буенча гомуми таләпләр һәм алар урнашкан жир кишәрлекләргә

22. Биналарны, корылмаларны һәм алар урнашкан җир кишәрлекләрен карап тотуны аларның милекчеләре яисә башка хокук ияләре мөстәкыйль рәвештә йә махсуслаштырылган оешмаларны үз акчалары исәбеннән җәлеп итү юлы белән гамәлгә ашыралар.

23. Биналарны, корылмаларны һәм алар урнашкан җир кишәрлекләрен карап тоту биналарны, корылмаларны һәм алар урнашкан җир кишәрлекләрен тәзекләндерүне үз эченә ала:

1) биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;
2) җир кишәрлеген җыештыру һәм санитария-гигиена буенча чистарту;
3) гражданның, оешмалар һәм индивидуаль эшкәрләр эшчәнлегенә нәтиҗәсендә барлыкка килә торган җитештерү һәм куллану калдыкларын җыю һәм алып китү;

4) җир кишәрлегендә урнашкан яшелләндерү һәм тәзекләндерү элементларын карап тоту һәм карау.

24. Бина, корылма фасадларының тышкы күренешенә гомуми таләпләр:

24.1. биналарның, корылмаларның фасадлары өчен төп шарт булып архитектура-сәнгать образының, материалларның һәм төсләренң стиль бердәмлегенә тора.

Фасадның локаль участкалары, детальләр, элементлар һәм өстәмә җиһазлар комплекслы карар нигезендә урнаштырылырга тиеш. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары, учреждение такталарыннан, режим таблицаларыннан тыш, паспорт нигезендә урнаштырылырга һәм файдаланылырга тиеш;

24.2. төсләр чишелешенә фасадның характеристикаларына һәм стиль чишелешенә, объектның функциональ билгеләнешенә, әйләнә-тирә мохиткә туры килергә тиеш;

24.3. урамнан күренгән йортларның ян-як фасадлары (Ян фасадлары), аркалы юлларның стеналары һәм япмалары тулысынча төп фасад төсенә буяла;

24.4. биналарның, корылмаларның фасадлары төзелеш өлешенә, декоратив бизәкләргә һәм инженерлык элементларына күзгә күренеп зыян килмәскә тиеш һәм тиешле эстетик халәттә торырга тиеш. Бинаның фасады төсенә зыян килү фасадының гомуми мәйданының 5% тан артмаска тиеш;

24.5. биналарның, корылмаларның фасадларын ликвидацияләүгә яисә аерым детальләргә үзгәртүгә бәйле рәвештә үзгәртү норматив хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителә;

24.6. бина фасадының төсләр гаммасы бина фасадларының төсләр чишелешенә паспорты нигезендә билгеләнә һәм билгеләнгән тәртиптә килештерелә. Бинаны, корылманы эксплуатацияләгәндә яисә ремонтлаганда төснә үзгәртү рөхсәт ителми;

24.7. мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан биналарның фасадларын бизәү мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәгә законнар һәм мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проекты нигезендә мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәгә вәкаләтле органнар белән килештереп гамәлгә ашырыла һәм биналар архитектурасы стилиндә, шул исәптән урамнар төзүнең гомуми стиль карары;

24.8. фасадларны буяу бары тик штукатур, түбә һәм лепка эшләрен кабул иткәннән соң һәм бина фасадларының төсләр чишелешенә паспорты нигезендә генә башкарыла;

Биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту

25. Биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту үз эченә ала:

25.1. конструктив элементларны, шул исәптән керү ишекларен һәм козырекларын, балкон һәм лоджия коймаларын, кәрнизләрне, болдырларны һәм аерым баскычларны, төшү һәм баскыч коймаларын, витриналарны, декоратив детальләрне һәм башка конструктив элементларны вакытында ремонтлау һәм торгызу һәм аларның буявын, ;

25.2. су агызгычларның, су агызу торбаларының төзек хәлдә булуын һәм тотылуын тәмин итү;

25.3. жөйләрне, ярыкларны һәм чокырларны герметизацияләү, төзәтү һәм тегү;

25.4. керү урыннарын, цоколь тәрәзәләрне һәм подвалларга керү урыннарын торгызу, ремонтлау һәм вакытында чистарту,

25.5. фасадта урнаштырылган электр яктыртуны төзек хәлдә тоту һәм караңгы төшкәч аны кабызу;

25.6. фасад өслеген, шул исәптән фасад элементларын, аларның торышына һәм эксплуатация шартларына карап, вакытында чистарту һәм юу;

25.7. тәрәзәләрне һәм витриналарны, элмә такталарны һәм күрсәткечләрне вакытында юу;

25.8. язулардан, рәсемнәрдән, белдерүләрдән, плакатлардан һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук төшерелгән граффитилардан чистарту.

26. Биналарның һәм корылмаларның фасад элементлары составына түбәндәгеләр керә: :

1) приемкалар, подвал бүлмәләренә керү урыннары һәм чүп-чар камералары;

2) керү төркемнәре (баскычлар, мәйданчыклар, култыкшалар, керү урынындагы козыреклар, киртәләр, стеналар, ишекләр һ. б.);

3) цоколь һәм отмостка;

4) стеналар яссылыгы;

5) фасадларның чыгып торган элементлары (балконнар, лоджияләр, эркерлар, кәрнизләр һ. б.);

6) түбәләр, вентиляция һәм төтен торбаларын, киртәләрне, түбәгә чыгу урыннарын һ. б. кертәп.;

7) архитектура детальләре һәм тышлау (декоратив-сәнгати бизәү элементлары, колонналар, пилястралар, розеткалар, капительләр, фризлар, билбаулар һ. б.);

8) бүрәнкәләрне дә кертәп, су агызу торбалары;

9) парапет һәм тәрәзә киртәләре, рәшәткәләр;

10) тәрәзәләрне, балконнарны, пояскаларны, цоколь чыгынтыларын, асылмаларны һ. б. ш. металлдан бизәү.;

11) асылмалы металл конструкцияләр (флаг тоткычлар, анкерлар, янгын баскычлары, вентиляция жиһазлары һ. б.);

12) панельләр һәм блоklar арасында горизонталь һәм вертикаль жөйләр (эре панельләр һәм эре блоклар биналарның фасадлары);

13) пыялалар, рамнар, балкон ишекләре;

14) биналар янындагы стационар киртәләр.

27. Биналарның, корылмаларның, төзеләп-янкормаланган торак булмаган биналарның миләкчеләре, башка хокук ияләре һәм тиешле бурычлар йөкләнгән башка затлар:

27.1. кирәк булган саен, әмма елга бер тапкырдан да сирәгрәк түгел, фасадларны чистарталар һәм юалар, махсус техника һәм методика буенча юалар;

27.2. кирәк булган саен, әмма елга ике тапкырдан да сирәгрәк түгел, яз көне (жылыту системалары сүндерелгәннән соң) һәм көз көне (жылыту сезоны башланганчы) тәрәзәләренң, балкон һәм лоджия ишекләренң, подъездлардагы керү ишекләренң эчке һәм тышкы өслеген чистарталар һәм, кагыйдә буларак, химик чаралар белән юалар.;

27.3. агымдагы ремонт, шул исәптән фасадның факттагы торышын исәпкә алып, 5 - 6 ел аралыгында фасадны буяу үткәрелә;

27.4. фасадның аерым элементларына (цокольләр, болдырлар, баскычлар, приямкалар, керү ишекләре, капкалар, цоколь тәрәзәләре, балконнар һәм лоджияләр, су агымы торбалары, тәрәзә төбөндәге су агымы, сызыкча ачышлар һәм башка конструктив элементлар) ярдәмче ремонт ясыйлар.

Ярдәмче ремонт кимендә өч елга бер мәртәбә үткәрелә. Фасадларның конструктив элементлары һәм бизәлеше аларның нормаль тузган саен яисә кинәт зарарлану (аварияләр, табигый бәла-казалар, янгын һ. б.) шартлары килеп чыкканда әлегә хәлләр гамәлдә булмау көненнән алып ике ай эчендә торгызылырга тиеш.;

27.5. фасадларның чыгып торган конструкцияләре жимерелү куркынычы янаган очракта саклау-кисәтү чараларын (киртәләр, челтәрләр урнаштыру, элементның жимерелә торган өлешен демонтажлау һ. б.) башкаралар;

27.6. тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасын (элмә такта) әгәр мондый элмә такта эксплуатацияләнмәсә (арендатор [субарендатор] киткән), бинаның фасады үзгәртелгән очракта сүтәләр..

28. Фасадларны файдаланганда рөхсәт ителми:

28.1. биналарның һәм корылмаларның фасад стеналары өслегенң зарарлануы (пычрануы): су агып китү, буяуларның кабаруы, ярыклар булу, штукатурканың кабарып китүе, тышлаулар, кирпич кирпичнең зарарлануы, тимер-бетон конструкцияләренң саклагыч катламының ярылып китүе һ. б.;

28.2. биналарның һәм корылмаларның архитектура һәм сәнгать-скульптура детальләренң: колонналарның, пилястрларның, капительләренң, фризларның, тартмаларның, барельефларның, лепка бизәкләренң, орнаментларның, мозаикаларның, нәфис рәсемнәрнең зарарлануы(алар булган очракта булмау) һ. б.;

28.3. панельара тоташуларны герметизацияләүне бозу;

28.4. штукатурканың, фасадларның, биналарның һәм корылмаларның цоколь өлешендәге буяу катламының зарарлануы (катламның китүе, пычрануы), шул исәптән тәрәзә, Керү приямкалары конструкциясенң төзек булмавы;

28.5. биналар һәм корылмалар фасадларының: балконнарның, лоджияләренң, эркерларның, тамбурларның, кәрнизләренң, козырекларның һәм башкаларның зарарлануы (пычрануы).;

28.6. балкон, лоджия, парапет киртәләренң жимерелүе(булмавы, пычрануы) һ. б.;

28.7. фасадны һәм аның элементларын әлегә бина, корылма өчен билгеләнгән материаллардан төсә буенча аерылып торган материаллар белән бизәү һәм буяу проектлы төслә паспорт белән;

28.8. бинаның, корылманың фасадында һәм (яисә) түбәсендә вәкаләтле орган белән килештерелгән паспортсыз тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, учреждение такталарыннан, режим таблицаларыннан тыш;

28.9. жимерелгән яки зыян күргән архитектура детальләрен торгызганчы фасадларның буявы;

28.10. фасадларның өлешчә бизәлеше (биналарның беренче катларының тулысынча буялуы искәrmә булып тора);

28.11. фасадлар, шул исәптән тәрәзәләр һәм витриналар, ишекләр, балконнар һәм лоджияләр төзелеше һәм жиһазларының төсләр чишелешен,

рәсемен, тышлык калынлыгын һәм башка элементларын ирекле үзгәртү, фасадның гомуми архитектура чишелешенә туры килми;

28.12. гамәлдәге козырекларны һәм навесларны биналарның һәм корылмаларның фасадларына аларның декоратив чишелешен һәм тышкы кыяфәтен боза торган өстәмә элементлар һәм жайланмалар белән жиһазлау;

28.13. Фриз төзелеше, конструкциягә беркетү элементлары (каркас, фасад, стеналар) белән күзгә күренеп тоташтырылган фасадның бизәлеше, шулай ук мондый беркетүләргә (планкалар, почмаклар, профильләр) яшерә торган, төсө буенча Фриз, козырек, бизәкләү төсө белән туры килми торган тоташтыру;

28.14. гомуми файдаланудагы территорияләрдән фасадлары чыга торган һәм карала торган биналарда һәм корылмаларда тонык металл полотнолар урнаштыру, фасадның архитектур чишелешенә, фасадтагы башка керү юлларының характерына һәм төсләренә туры килми торган ишек тутыруларын урнаштыру;

28.15. ишек блогының фасад яссылыгына карата уемда урнашуын үзгәртү;

28.16. тәрәзә һәм ишек тартмасы белән уем арасындагы жөйләргә сыйфатсыз чишелеш, фасадның тышкы күренешен начарайта;

28.17. үтә күренмәлекле ирекле үзгәрү, пыяла өслөгән декоратив пленкалар белән каплау һәм буяу, пыяла блоklar белән алмаштыру;

28.18. биналарның һәм корылмаларның фасадлары, түбәләре, стеналары элементларын (төтен чыгару урыннары, вентиляция, телевидение һәм радионы күмәк кабул итү системалары антенналары, чыбыклы радиотапшырулар челтәре стойкалары, фронтоны, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр, парапетлар, янгынга каршы баскычлар, жиргә утырту элементлары һ. б.) асылмалы элемент линияләрен һәм һава-кабель кичүләрен беркетү сыйфатында куллану;

28.19. балконнар, лоджияләргә тиешле рәхсәтсез нинди дә булса үзгәрешләр кертү, балконнарның тышкы ягына келәмнәр, кием-салым, эчке киемнәр элү, лоджияләр һәм урамга чыга торган биналарның төп фасадлары тәрәзәләрен элү, шулай ук аларны төрле көнкүреш әйберләре белән тутыру;

28.20. тышкы кондиционерларны һәм антенналарны архитектура детальләрендә, декор элементларында, кыйммәтле архитектура бизәлеш булган өслекләрдә урнаштыру, шулай ук архитектура өслекләргә зарарлануына китерә торган беркетү;

28.21. фасадның булган декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркем элементлары, керү төркемнәрен урнаштырганда яңа бизәк һәм реклама белән капларга;

28.22. афишаларны, белдерүләргә, плакатларны һәм башка мәгълүмат-басма продукцияне киләчәктә алардан файдалану максатларында биналарның һәм корылмаларның, шул исәптән капитал булмаган корылмаларның фасадларына, тәрәзәләргә (шул исәптән тәрәзә уемының эчке ягына), ишекләргә (шул исәптән ишек һәм ишек уемының эчке ягына) элү һәм ябыштыру;

28.23. фасадларның архитектурасын, төсләрен, биналарның һәм корылмаларның декоратив-сәнгати бизәлешен шушы биналарның, корылмаларның, күпфатирлы йорттагы урыннарның милекчеләргә ризалыгын алмыйча үзгәртү;

28.24. тышкы кондиционерларны урнаштыру:

- торак пункт эстетикасына таләпләр югары булган урамнарда һәм гомумшәһәр юлларында урнашкан биналарның төп һәм ян фасадларында;

- кондиционерның тышкы һәм эчке блогын тоташтыручы чыбык урыныннан еракта;

- конденсатны үзекләштереп жибәрмәгәндә.

29. Антенна-фидер жайланмаларын, радиореле станцияларын, кабул итү-тапшыру радио жиһазларын, спутник һәм эфир телевидениесе антенналарын урнаштыру рөхсәт ителми:

29.1. төп фасадларда;

29.2. брандмауэрларда, ишегалды һәм ян фасадларда;

29.3. биналарның һәм корылмаларның силуэт түбөлөрендө (манараларда, гөмбәзләрдө), парпетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында;

29.4. фасадның почмак өлөшөндө;

29.5. балкон, лоджия киртәләрендө;

30. Тышкы күзәтү видеокамералары лапаслар, козыреклар, балконнар, эркерлар астында, архитектура детальләреннән, декордан, кыйммәтле бизәк элементларыннан Азат фасад участкаларында урнаштырыла.

Тышкы күзәтү видеокамераларын колонналарда, фронтонарда, көрнәзләрдө, пиләстраларда, порталларда, козырекларда, балкон цокольләрендө урнаштыру рөхсәт ителми.

31. Рөхсәт ителә:

31.1. подъездларга кергәндө мәгълүмат стендлары урнаштыру;

31.2. эфир телевидениесен күмәк кабул итү системасының антенналарын һәм кабельләрен биналар түбәсендө проект карары нигезендө урнаштыру.

31.3. тышкы кондиционерларны торак пункт эстетикасына таләпләр югары булган урамнарда һәм гомумшәһәр юлларында урнашкан биналарның төп һәм ян фасадларында, аларны проектта махсус каралган урыннарда яисә визуаль кабул итү өчен яшерен урыннарда урнаштыру шарты белән (биналарның балконнарның, лоджияләрнең эчке ягындагы стеналарында, биеклегә 1,0 метрдан артыграк булган парпетлар артында) урнаштыру түбә биеклегә).

Юл сервисы объектларын карап тоту

32. Автомобиль юлларының юл буе полосасында яисә аларга турыдан-туры якынлыкта урнашкан юл сервисы объектлары территорияләрен карап тоту мондый объектларның хужасы (милекчесе) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

33. Юл буе сервисы объектлары территорияләрен тәзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегә үз эченә алырга тиеш:

уңайлы хәрәкәт итү өчен каты өслек;

территорияне яктырту, архитектура-декоратив яктырту;

аларны урнаштыру һәм карап тоту таләпләрен үтәгән бәдрәф кабиналары;

чүп савытлары һәм кече контейнерлар;

яшеллөндерү (газоннар, чәчәкләр) һәм яшеллөндерү участкаларын яклау элементлары (киртәләр).

34. Сервис объектларын һәм аларга якын территорияләргә урнаштыру һәм карап тоту таләпләренә:

сервис объектларына керү-чыгу юллары, керү юллары күчеш-тизлек полосалары белән жиһазландырылырга тиеш;

сервис объектларының күчеш-тизлек полосалары һәм территорияләргә тышкы яктырту белән жиһазландырылырга тиеш;

хәрәкәткә хезмәт күрсәтү корылмасы мәйданчыгына чыгу юллары юлдан су агызуның гамәлдәге системасына бәйләнгән буй су агызу юлы тәэмин ителерлек итеп төзөлгә тиеш (чыгу юллары астына су үткөрү торбалары салынырга тиеш).;

хәрәкәткә хезмәт күрсәтү корылмасы мәйданчыгының һәм аңа таба чыгу юлларының буй авышлыгы юлның капма-каршы ягына юнәлдерелгә тиеш. Түгәрәкләнү радиустары чикләрендө ул 20% төшкил итәргә тиеш.

мәйданчык һәм аңа чыгу юллары автомобиль юлы белән бөртөгез тотрыклы камилләштерелгән катламга ия булырга тиеш;

«юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары " ГОСТ Р 52289-2019 таләпләре нигезендә юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары булу. Юл билгеләрен, билгеләрен, светофорларны, юл киртәләрен һәм юнәлеш бирүче җайланмаларны куллану кагыйдәләре»;

сервис объекты территориясендәге житешсезлекләргә эксплуатацияләү һәм тоту процессында бетерү «гомуми файдаланудагы автомобиль юллары " ГОСТ Р 59292-2021 таләпләре нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш. Жәйге тоту дәрәжәсенә таләпләр. Бәяләү критерийлары һәм контроль методлары " һәм ГОСТ Р 59434-2021 гомуми файдаланудагы автомобиль юллары. Кышкы тоту дәрәжәсенә таләпләр. Бәяләү критерийлары һәм контроль методлары»;

функциональ билгеләнеш буенча хәрәкәткә хезмәт күрсәтү корылмасы территориясендә, шул исәптән, санитария-гигиена зонасы булырга тиеш;

тышкы реклама һәм мәгълүматны урнаштыру чаралары техник яктан төзек һәм эстетик яктан каралган булырга һәм бирелгән техник шартлар нигезендә файдаланылырга тиеш;

«Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 24.11.1995 №181-ФЗ Федераль законы нигезендә юл буе сервисы объектларында транспорт чараларын кую урыннарында инвалидлар идарә итә торган транспорт чараларын бушлай кую өчен урыннар бүлөп бирелергә тиеш.

Күрсәткечләр

35. Биналарның, корылмаларның фасадлары, шулай ук жир кишәрлекләргә, урам исемнәргә күрсәтелгән күрсәткечләрдән тыш, күрсәткечләр белән җиһазландырылырга тиеш.

Урам исемнәргә язылган күрсәткечләр бина һәм корылмаларның фасадларында, урам чатларында, урам башларында һәм очларында урнашкан жир кишәрлекләрендә урнаштырылырга тиеш.

Чатларда урам исемнәргә әлеге чатны узганнан соң урамның уң ягында урнашкан биналарда һәм корылмаларда, жир кишәрлекләрендә урнаша.

Урам башында (урам нумерациясе башлана, урам нумерациясе барышында урам башыннан урам буенча хәрәкәт) урам исемнәргә урамның сул ягында урнашкан биналарда һәм корылмаларда, жир кишәрлекләрендә урнаша.

Урамның азагында (урам номеры беткән, урам номеры барган саен урам ахырына таба хәрәкәт) урам исемнәргә уң якта урнашкан биналарда һәм корылмаларда, жир кишәрлекләрендә урнаша.

Урам исемнәргә күрсәтелгән күрсәткечләр, әлеге Кагыйдәләрнең 34 пунктында билгеләнгән таләпләргә исәпкә алып, бина һәм корылмаларның, шулай ук жир кишәрлекләренең номерлары күрсәткечләргә белән бергә урнаштырыла.

Жир кишәрлегенә номерлары белән күрсәткечләр әлеге жир кишәрлегендә бина яки корылма булмаганда гына урнаштырыла. Бер үк вакытта биналарның һәм корылмаларның номерларын жир кишәрлегенә номерлары белән бергә бер жир кишәрлегендә урнаштыру рәхсәт ителми.

36. Урам исемнәргә һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый актларында, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән урыннарда һәм үтәлештә урнаштырыла.

37. Урам исемнәргә һәм йорт номерлары күрсәткечләрендәгә мәгълүмат Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә урнаштырыла.

Урам исемнәргә һәм йорт номерлары күрсәткечләренең типларына һәм төрләренә карата унификацияләнгән таләпләр жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә.

38. Биналарның һәм корылмаларның, шулай ук жир кишәрлекләренең номерлары күрсәткечләргә урыннарда урнаштырыла:

- жир өстеннән 2,5 м дан да ким булмаган һәм 5,0 м дан да биегрәк булмаган биеклектә;
- фасадның тышкы почмагыннан 1,0 м дан артык түгел;
- пыяланы капламый торган һәм каплай торган витриналар, тәрәзәләр, архитектура детальләре һәм декоратив-сәнгати бизәлеш;
- ачык яктырту ысулын кулланмыйча;
- фасадның архитектура үзенчәлекләрен исәпкә алып;
- төп һәм ян фасадта -фасадның уң ягында, әлеге Кагыйдәләрдә каралган очрактардан тыш;
- ишегалды фасадында -квартал эчендәге юл ягыннан;
- берьяклы транспорт хәрәкәте булган урамнарда -транспорт хәрәкәте юнәлеше буенча якын булган фасад ягында;
- фасад озынлыгы 100 м дан артык булганда -фасадның сул почмагында кабатлау белән;
- промышленность предприятиеләренең коймаларында һәм корпусларында
- төп керү урыныннан, керү урыныннан уң якта;
- фасадлары белән урам һәм гомумшәһәр юллары чатына чыгып торган биналарда, - фасадларның чатка якын почмакларында;
- бердәм горизонталь һәм Вертикаль күчәрне исәпкә алып;
- коймада яки табличкада, бина яки корылма булмаганда.

39. Аерым торган күрсәткечләрне (стелаларны)урнаштыру рәхсәт ителми:

- нейтраль төсләрдә (соры, кара, көрән яки караңгы төсмердәге башка төсләр) һәм (яки) натураль (натураль төсләрне имитацияләүче) материалларда башкарылмаса;
- биеклеге 6,0 м дан артык булган чокыр;
- нигезен тирәнәйтмичә;
- әгәр урнаштыру тротуарның норматив киңлеген киметә икән, шулай ук машина кую һәм машина кую өчен билгеләнгән юлларда, урыннарда;
- фундаменты агач кәүсәләреннән 5,0 м якынарак булган урыннарда, жир кишәрлегенә чикләрендә объект проектында каралган яшеллекләр (агачлар, куаклар) урынына чыршы;
- әзерләгәндә профнастил, тукулган материаллар, беркетүнең ачык ысулларын кулланып;
- мәгълүмат кырында фотосурәт белән;
- мәгълүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып.

40. Подъездларның һәм фатирларның номерлары күрсәткечләре ишек уемы өстендә яисә ишек уемын тутыру импостында (горизонталь табличка) яисә ишек уемыннан уң якта 2,0 - 2,5 м биеклектә урнаштырыла.

41. Янгын гидрантларының, полигонометрик билгеләрнең урнашу күрсәткечләре, геодезия билгеләренең урнашу күрсәткечләре биналар цокольләренә, магистраль камераларына һәм суүткәргеч һәм канализация чөтләләре коеларына урнаштырыла.

42. Янгын гидрантларының урнашу күрсәткечләрен, полигонометрик билгеләрне, геодезия билгеләренең урам атамалары, йорт номерлары күрсәткечләре янәшәсендә, шулай ук архитектура детальләрендә, декоратив-сәнгатьчә бизәлештә, пыялада, капкаларда, ишекләрдә урнаштыру рәхсәт ителми.

43. Күрсәткечләрне чиста һәм төзек хәлдә тотарга кирәк.

Керү төркемнәре (төеннәр)

44. Биналарның, корылмаларның керү урыннарында яктырту жайланмалары, түбә (козырек), өслекне тоташтыру элементлары (баскычлар һ.б.), инвалидларны һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәрен йөртү өчен

жайланмалар һәм жайланмалар (пандуслар, култыксалар һ. б.), чүп савытлары урнаштырырга кирәк.

Пандус өслеге кытыршы текстуралы, горизонталь канауларсыз шуыш материалдан эшләнәргә тиеш. Пандусларның киртәләү конструкцияләре булмаганда, биекlege 75 мм дан да ким булмаган киртәләү бортигы һәм тоткалар каралган. Бордю́р пандусының авышлыгы 1:12 кабул ителә.

Пандусны яисә аның озынлыгын 9 м дан артыграк борганда, һәр 9 м саен кимендә 1,5 х 1,5 м зурлыктагы горизонталь майданчыклар карарга киңәш ителә. горизонталь майданчыкларда төшү тәмамлангач, дренаж жайланмаларын проектларга кирәк. Пандусның башында һәм ахырында юлның горизонталь участокларын әйләнә-тирә өслектән текстурасы һәм төсә белән аерылып торырга кирәк.

Баскычның яисә пандусның ике ягында да дивардан 40 мм ераклыктагы түгәрәк яки турыпочмаклы кисемтәле 800 - 920 мм биеклектәге тоткычлар каралган. баскычның киңlege 2,5 м һәм аннан да артыграк булганда аергыч тоткычлар каралган. Тоткаларның озынлыгы һәр ягындагы пандус яки баскыч озынлыгынан кимендә 0,3 м га зуррак билгеләнә. тоткаларның конструкцияләре кулның металл белән орынуын булдырмаска тиеш.

45. Керү төркемнәрен проектлаганда, эксплуатацияләгәндә, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә рәхсәт ителми:

45.1. фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәкләү һәм реклама белән ябу;

45.2. подвалга һәм цоколь катка, идәннәре жир дәрәжәсеннән 1,2 метрдан югарырак урнашкан бүлмәләргә, гомуми файдалану территориясенә чыга торган фасадларга керү юлларын төзү;

45.3. жәяүлеләр хәрәкәтенә комачаулый торган терек элементлар (колонналар, терекләр һ. б.) төзү;

45.4. бинаның бөтен фасадының комплекслы чишелешен исәпкә алып, проект документациясен эшләмичә ике һәм аннан да күбрәк керү юлларын (булганнарын исәпкә алып) төзү;

45.5. жиңел конструкцияләрдән (баскычлар, пандуслар, болдырлар, яшелләндерү) керү төркеме элементларын янәшәдәге тротуарга тротуарның минималь норматив киңlege булган урам-юл чептәре тротуарлары зонасында урнаштыру;

45.6. жиңел конструкцияләрдән керү төркемнәрен Кызыл сызыклардан читтә 1,5 м дан артыкка урнаштыру;

45.7. керү төркемен күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренә ризалыгын алмыйча күпфатирлы йортта урнаштыру;

45.8. Торак урын милекчесенә ризалыгын алмыйча керү төркемен урнаштыру өчен балконнан файдалану;

45.9. күпфатирлы йортларда урнашкан торак булмаган урыннарның керү төркемнәрен вәкаләтле орган белән килештермичә ирекле урнаштыру.

Түбә

46. Биналарның, корылмаларның түбәләре, су агызу системасы элементлары, төтен чыгару һәм вентиляция системаларының башлыклары төзек хәлдә булырга һәм теләсә нинди һава шартларында йортларда яшәүчеләр һәм жәяүлеләр өчен куркыныч тудырмаска тиеш.

47. Кышкы вакытта биналарның милекчеләре һәм башка хокук ияләре, шулай ук күпфатирлы йортлар белән идарә иткән идарәче оешмалар түбәләрен кардан, боздан һәм боз сәңгеләреннән вакытында чистартуны оештырырга тиеш. Жәяүлеләр зонасына чыга торган яклардагы түбәләрен кардан чистарту

участокларны киртәләп һәм барлык кирәкле саклык чараларын күреп, бары тик тәүлекнең якты вакытында гына башкарылырга тиеш. Калган түбәләрдән, шулай ук яссы түбәләрдән кар эчке ишегалды территорияләренә агызылырга тиеш. Түбәләрдән жәяүлеләр юлына ташланган кар һәм боз кичекмәстән жыештырылырга тиеш.

48. Кар һәм боз ташлаганда, боз сөякләрен чүпләгәндә, түбәдә ремонт һәм башка эшләр башкарганда агачлар һәм куакларның, электр белән тәэмин итү, яктырту һәм элемент һава линияләренең, юл билгеләренең, юл светофорларының, юл киртәләренең һәм юнәлеш бирүче жайланмаларның, жәмәгать транспортын көтү павильоннарының, биналарның декоратив бизәлешенең һәм инженерлык элементларының сакланышын тәэмин итә торган чаралар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементлар зарарланган очракта, алар түбәне чистарткан һәм зарарланган зат хисабына торгызылырга тиеш.

49. Биналарның, корылмаларның түбәләрендә су агып торган суның жәяүлеләр һәм жәяүлеләр зоналарына турыдан-туры элгүенә юл куймаслык су агызгыч булырга тиеш. Улаклар, чокырлар, су агызгычлар өзәлмәс һәм жыела торган күләмдә су үткәрү өчен исәпләнгән булырга тиеш. Жәяүлеләр зонасы булган биналар ягына чыга торган су агымнары жәяүлеләр юлларыннан читкә чыгарылырга тиеш.

50. Рәхсәт ителми:

50.1. түбәдән файдалану өчен билгеләнгән әйберләргә (көрәкләр, кыстыргычлар, ломнар), төзөлеш материалларын, ремонт калдыкларын, файдаланылмый торган механизмнарны һәм башка әйберләргә биналарның, корылмаларның түбәләренә жыю;

50.2. бина түбәләреннән боз, кар һәм чүп-чарны су агызу торбалары чокырларына агызу.

Жир кишәрлекләрен карап тоту

51. Жир кишәрлекләргә территорияләрен карап тоту үз эченә ала:

51.1. көн саен чүп-чардан, яфраклардан, кардан һәм боздан жыештыру (боз);

51.2. юлларның, күперләргә, урамнарның, тротуарларның, машина юлларының, жәяүлеләр территорияләргә юл өслеген бозлавыкка каршы материаллар белән эшкөртү;

51.3. карны жыю һәм себерү;

51.4. кар һәм бозны (кар-боз ясалмаларын)чыгару;

51.5. контейнер майданчыкларын, барлык төр калдыклар өчен контейнерларны, чүп савытларын, эскәмияләргә, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм техник яктан төзек хәлдә тоту һәм башкалар;

51.6. чүп кабул итү камераларын, контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер майданчыкларын жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;

51.7. яңгыр һәм кар суларын агызу;

51.8. каты коммуналь (көнкүреш), эре габаритлы һәм башка калдыкларны жыю һәм чыгару;

51.9. тузан барлыкка килүгә һәм һаваны дымландыруны киметү өчен территориягә су сибү;

51.10. яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итү һәм аларны карау;

51.11. коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләргә (корылмаларын), юлларны, күперләргә, жәяүлеләр кичүләргә төзөгәннән, реконструкцияләгәннән һәм ремонтлаганнан соң төзекләндерүгә бозылган элементларын торгызу, реставрация, археология һәм башка жир эшләргә башкару;

51.12. күзөтү һәм яңгыр кабул итү коеларын (яңгыр канализациясен), жир асты коммуникацияләре коеларын (корылмаларын) гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә тоту;

51.13. жир кишәрлекләрененң коймаларын карап тоту, шул исәптән территориягә чит затлар үтеп керү һәм (яисә) калдыкларны рәхсәтсез урыннарға урнаштыру мөмкинлегеннән мәхрүм итә торган жимерелгән (сүтелгән, жимерелә торган) биналарның, корылмаларның коймаларын урнаштыру һәм карап тоту, шулай ук аларны пычрактан, кардан һәм мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чистартуны тәмин итү.

51.14. үләнне периодик рәвештә чабу, чүп үләнле һәм куаклы үсемлекләргә юк итү, Америка корычагач яфраклы өрәңгесен (барыннан да элек – гражданныр гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыручы үсемлекләргә, шул исәптән Сосновский балтырганын кисү.

Физик һәм юридик затлар, муниципаль берәмлек территориясендә таралуны булдырмау максатларында, милек хокукында яисә башка хокукларда үзләренә караган жир кишәрлекләрендә (шул исәптән коймалар һәм биналар һәм корылмалар фасадлары буйлап) Сосновский балтырганы, корычагач яфраклы (Америка) өрәңгә, үсентеләрдән үсеп чыккан яшь агачлар үсүенә юл куймаска тиеш.

Биеклегә 1,5 м га кадәр житкән үсентә үсентеләргә үсеп чыккан яшь агачлар, биеклегенә карамастан, кәлтә яфраклы (Америка) өрәңгә, Башкарма комитет белән килештермичә, физик һәм юридик затлар тарафыннан киселергә тиеш. Биеклегә 1,5 метрдан артыграк булган яшь агачларны кисү Башкарма комитет белән килештереп, Административ регламентта каралган тәртиптә башкарыла.

(Өрәңгедән тыш)

Сосновский балтырганын һәм гражданныр гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыручы башка үсемлекләргә бетерү чаралары аның үсентеләргә үсеп чыкканчы һәм чәчәк ата башлаганчы үткәренелергә тиеш.

Сосновский балтырганын һәм гражданныр гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыручы башка үсемлекләргә бетерү чаралары түбәндәге ысуллар белән үткәренелергә мөмкин:

химик яктан-үсү учакларына гербицидлар һәм (яки) арборицидлар сиптерү;
механик яктан – чаптыру, коры үсемлекләргә жыю, тамыр системасын казу;
агротехник яктан – туфрак эшкәртү, күпьяллык үләннәр чөчү.

Юлларны карап тоту

52. Юлларны карап тотуны муниципаль заказны урнаштыру нәтижеләргә буенча әлегә тәр эшләрне башкаруга конкурста җиңгән махсуслаштырылган оешмалар гамәлгә ашыра.

53. Юл территорияләргән карап тоту үз эченә ала:

1) юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге машина юлларын ремонтлау;

2) тротуарлардан (жәяүлеләр зоналарынан, юллардан) һәм юлларның машина йөрү өлешеннән, ясалма юл корылмаларынан пычрак, чүп-чар, кар һәм бозны (бозларны) жыю;

3) юл өслекләргән юу һәм аларга су сибү;

4) газоннарны һәм яшел үсентеләргә карау;

5) тышкы яктырту терәкләргән ремонтлау;

6) кече архитектура формаларын ремонтлау һәм буяу;

7) ясалма юл корылмалары составына керә торган күзөтү һәм яңгыр кабул итү коеларын, тау канауларын һәм ачык лотокларны төзү, ремонтлау һәм чистарту;

8) коймаларны, коймаларны, турникетларны, кече архитектура формаларын төзү, ремонтлау һәм ел саен буяу;

9) ачык люкларны ачыклау, юл өслегенең бозылуы һәм коймаларны урнаштыру максатларында юлларның торышына көндәлек мониторинг.

54. Юл өслеген саклау максатларында рөхсәт ителми:

54.1. йөкне өстерәп китерү;

54.2. төяү-бушату эшләре вакытында урамнарда рельсларны, бүрәнәләрне, тимер баганаларны, торбаларны, кирпичне, башка авыр әйберләрне ташлау һәм аларны жыю;

54.3. торак пунктның каты өслекле урамнары буйлап чылбырлы машиналар куу;

54.4. квартал эчендәге жәяүлеләр юлларында, тротуарларда зур йөк транспорты хәрәкәте һәм тукталышы;

54.5. төзелеш материалларын һәм төзелеш калдыкларын машина юлында һәм тротуарларда ташлау һәм (яисә) жыю.

55. Юлларны төзекләндерүнең аерым элементларына таләпләр:

55.1. жәяүлеләр өчен тимер киртәләрне һәм тротуар баганаларын сезонлы буяу ел саен кышкы сезон тәмамлангандан соң, төзекләндерү айлыгы уздырылган чорда башкарыла. Буяу алдыннан киртәләр ремонтланырга, пычрактан чистартылырга, юылырга һәм грунтланырга тиеш;

55.2. барлык юл тамгасы юл тамгасы салу өчен расланган паспортлар (схемалар) нигезендә эшләрнең заказчысы билгеләгән чиратлылык срокларында һәм тәртибендә башкарылырга тиеш;

55.3. юлларны юл билгеләре таләп ителгән төс һәм яктылык техникасы характеристикаларын, тоташтыру коэффициентын, эксплуатацияләүнең бөтен чоры дәвамында мәйданның сакланышын тәмин итәргә тиеш;

55.4. юл билгеләрен беркетү конструкцияләре һәм системалары күз күреме шартларына һәм монтажлау мөмкинлегенә карап сайлана;

55.5. юл билгеләре төзек хәлдә булырга, вакытында чистартылырга һәм юылырга тиеш.

Вакытлыча билгеләнгән юл билгеләре аларны урнаштыру кирәклеген тудырган сәбәпләр бетерелгәннән соң бер тәүлек эчендә алына;

55.6. визуаль-коммуникация системасы элементлары: Транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте юнәлешләре күрсәткечләре, торак пунктның (поселоклар, торак районнар, микрорайоннар) планлаштыру-структур элементлары күрсәткечләре аларга таба хәрәкәт юнәлешен күрсәтү өчен юлларга һәм транспорт чишелешләренә куела;

55.7. шул исәптән жирлекнең гомуми файдаланудагы жирле әһәмияткә ия автомобиль юлының бер өлеше булган һәм (яисә) машина йөрү өлешенә һәм (яисә) тротуарга, юл кырыена терәлеп торган парковкалар (парковка урыннары) муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә файдаланылырга тиеш.

Индивидуаль торак йортларны карап тоту
һәм территорияләрне төзекләндерү

56. Әгәр законда яки шартнамәдә башкасы каралмаган булса, индивидуаль торак йортларның милекчеләре (яисә) яллаучылары (алга таба - торак йортларның хужалары):

56.1. торак йортларның фасадларының, коймаларның (коймаларның), шулай ук йорт биләмәләре чикләрендәге башка корылмаларның торышын тиешенчә тәмин итәләр, аларга ярдәм итә торган ремонтны һәм буяуны вакытында башкаралар;

56.2. торак йортта урам исеме һәм (яисә) йорт номерын күрсәтүче булуны тәмин итәләр һәм аны төзек хәлдә тоталар;

56.3. яктырту фонарьларын тәүлекнең караңгы вақытында (алар булганда)кабызалар;

56.4. йорт биләмәсе территориясен тәртиптә тоталар һәм янәшәдәге территориянең тиешле санитар торышын тәмин итәләр;

56.5. йорт биләмәләре чикләрендә яшеллекләргә тәртиптә тоталар, куакларны һәм агачларны санитар кисү үткәрәләр, газүткәргечләрнең, кабель һәм һава электр тапшыру линияләренең һәм башка инженерлык челтәрләренең саклау зонасында агачлар утыртуга юл куймыйлар;

56.6. канауларны һәм су агызу торбаларын чистарталар, язгы чорда эрегән суларны үткәрүне тәмин итәләр;

56.7. янәшәдәге территориядән чистартылган карны транспорт йөрү, инженерлык коммуникацияләренә һәм андагы корылмаларга керү, жәяүлеләр йөрү һәм яшел утыртмаларның сакланышы тәмин ителерлек итеп җыялар;

56.8. үзәкләштерелгән канализация булмаганда бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә санитария нормалары нигезендә жирле канализация, юыну чокыры, бәдрәф җиһазландыралар, аларны даими рәвештә чистарталар һәм дезинфекциялиләр;

56.9. каты һәм эре габаритлы калдыкларны контейнер мәйданчыкларында урнаштырылган контейнерларга һәм бункерларга туплыйлар;

56.10. билгеләнгән тәртип нигезендә каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны вақытында җыюны һәм чыгаруны тәмин итәләр.

57. Индивидуаль торак төзелеше территориясендә рөхсәт ителми:

57.1. киртәләргә йорт биләмәсе чикләрендә урнаштырырга;

57.2. йорт биләмәләре территорияләрендә һәм аларга яқын территорияләрдә яфракларны, төрле калдыкларны һәм чүп-чарны яндырырга;

57.3. күмер, савыт-саба, утын, эре габаритлы калдыклар, төзелеш материалларын йорт биләмәсе территориясеннән читтә җыярга;

57.4. транспорт чараларын йорт биләмәсе территориясеннән читтә юарга;

57.5. ишегалды корылмалары төзәргә, йорт биләмәсе территориясеннән читтә чокырлар ясарга;

57.6. әлеге территориянең урам юлларында махсус транспортка һәм урып-җыю техникасына керүне кыенлаштыра торган яисә керүгә комачаулый торган киртәләр урнаштырырга;

57.7. территорияне төзекләндерү элементларын җимерергә һәм бозарга;

57.8. комплектланмаган (төзек булмаган) транспорт чарасын йорт биләмәсе территориясендә сакларга;

57.9. янәшәдәге территорияне теләсә нинди калдыклар белән чүпләргә;

57.10. каты коммуналь калдыкларны урнаштырырга, шулай ук эре габаритлы калдыкларны контейнер мәйданчыкларында урнаштырылган контейнерлардан һәм бункерлардан читтә тупларга.

58. Җир кишәрлеге хужасы хужалык корылмалары, торак йорт төзегән очракта, төзелеш материалларын янәшәдәге территориядә, 200 метрдан артмаган мәйданда, 30 календарь көннән артмаган срокка вакытлыча туплау рөхсәт ителә. Янәшәдәге территориядә төзелеш материалларын вакытлыча туплау максатларында җир кишәрлеге (бина яисә корылма) милекчесе яисә башка хокук иясе җирлек башкарма комитетына язмача рөхсәт сорап мөрәҗғәгать итә, анда объектның адресы һәм янәшәдәге территориядә төзелеш материалларын вакытлыча туплауға рөхсәтнең гамәлдә булу вақыты күрсәтелә. Шулай ук вакытта автотранспорт йөрү тәмин ителергә тиеш, төзелеш материаллары компактлы итеп урнаштырылырга һәм пөхтә итеп бер рәткә тупланырга тиеш. Рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигез булып янәшәдәге территориядә элек тупланган төзелеш материалларының булуы тора.

Яңғыр канализациясе челтәрләрен карап тоту,
күзәтү һәм яңғыр коелары, су үткәргеч корылмаларын карап тору

59. Күзәтү һәм яңғыр кабул итү коелары, жир асты коммуникацияләре коелары, люклар (рәшәткәләр) ябык хәлдә булырга һәм транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәтен куркынычсыз тәэмин итә торган төзек хәлдә тотылырга тиеш.

60. Кабул итү, тупик, күзәтү һәм башка коеларны һәм камераларны техник яктан төзек тотуны аларның хужалары гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә туры китереп тәэмин итә.

61. Торак пунктта яңғыр канализациясенә магистраль һәм квартал эчендәге челтәрләрен карап тоту һәм эксплуатацияләү өлгә максатларга жирлек бюджетында каралган акчалар чикләрендә махсуслаштырылган оешмалар белән төзелгән шартнамәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

Яңғыр канализациясенә ведомство челтәрләрен карап тоту һәм эксплуатацияләү тиешле оешмалар хисабына башкарыла.

Хужасыз инженерлык коммуникацияләре һәм күзәтү коелары юлларны карап торучы махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан тиешле куркынычсыз хәлдә тотылырга тиеш.

62. Яңғыр канализациясе коллекторларын саклап калу максатыннан, коллектор күчәрәннән һәр якка 2 метрлы саклау зонасы урнаштырыла.

63. Яңғыр канализациясе коллекторларының саклау зонасы чикләрендә, тиешле документларны рәсмиләштермичә һәм эксплуатацияләүче оешма, башка органнар белән язмача килештермичә, гамәлдәге законнарда билгеләнгән очракларда рәхсәт ителми:

63.1. жир эшләрен башкарырга;

63.2. яңғыр канализациясе челтәрләрен зарарларга, су кабул итү люкларын ватарга яки жимерергә;

63.3. төзелешне гамәлгә ашырырга, сәүдә, хужалык һәм көнкүреш корылмаларын урнаштырырга;

63.4. сәнәгать, көнкүреш калдыкларын, чүп-чарны һәм башка материалларны ташларга.

64. Урамнарны, биналарны, корылмаларны су басу, суүткәргеч, канализация, яңғыр корылмаларының, системаларның, челтәрләрнең һәм корылмаларның төзек булмавы аркасында су агып чыгудан бозлавык барлыкка килү, шулай ук газоннарга, тротуарларга, урамнарга һәм ишегалды территорияләренә су агызу, суны суырту яки агызу рәхсәт ителми.

65. Торак пункт территориясендә йота торган коелар һәм парга әйләндерү мәйданчыклары кору рәхсәт ителми.

66. Яңғыр кабул итү коеларының рәшәткәләре даими рәвештә чистартылган хәлдә булырга тиеш. Аларның үткәрү сәләтен чикли торган рәшәткәләрне һәм коеларны чүпләргә, тутырырга ярамый. Яңғыр канализациясенә күзәтү һәм яңғыр кабул итү коеларын профилактик тикшерү һәм аларны чистарту елына кимендә ике мәртәбә башкарыла. Күзәтү һәм яңғыр кабул итү коеларын чистартканнан соң, чыгарылган барлык төр пычраклар кичекмәстән чыгарылырга тиеш.

67. Күзәтү коеларының люкларын тоташтыру юллар, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар белән бер дәрәжәдә башкарылырга тиеш.

Күзәтү коеларының, тротуарларның, жәяүлеләр һәм велосипед юлларының, яшел зоналарның - 2 см, яңғыр кабул итү коеларының - 3 см дан артмаска тиешлеге рәхсәт ителә.

68. Капкачлары яисә рәшәткәләре җимерелгән яисә булмаган коммуникация коелары чәлтәрне эксплуатацияләүче оешма тарафыннан тотып алынган, тиешле кисәтү билгеләре белән билгеләнгән һәм билгеләнгән вакытта алыштырылган булырга тиеш.

69. Инженерлык чәлтәрләрендә планлаштырылган эшләр вакытында канализация ағынтылары канализация чәлтәренәң якындагы коеларына, суүткәргеч су һәм җылылык чәлтәрләреннән су яңгыр канализациясенә (ул булганда) агызыла. Суны юлга ташлау тыела.

Агып чыгу нәтиҗәләрен бетерү зыян күргән инженерлык чәлтәрләре хужаларының көче һәм акчалары хисабына башкарыла.

70. Яңгыр канализациясе чәлтәрләренәң төзек техник торышы (шул исәптән люкларны, рәшәткәләрне вакытында ябу) аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан тәэмин ителә.

Техник элемент чараларын карап тоту

71. Биналарны инженер-техник тәэмин итү өчен билгеләнгән элемент, телевидение, радио, интернет кабель линияләрен һәм башка шундый чәлтәрләрне урнаштыру Җир асты ысулы белән гамәлгә ашырыла (траншеяларда, каналларда, тоннельләрдә).

72. Тышкы коммуникацияләрне биналарга башка ысул белән (һава юлы белән, җир өсте юлы белән) үткөрү аларны эксплуатацияләүче оешмаларның тиешле техник шартларын алу шарты белән җир астында урнаштыру мөмкин булмаган очракта гына рөхсәт ителә.

73. Асылмалы элемент линияләрен һәм һава-кабель кичүләрен беркетү сыйфатында файдалану рөхсәт ителми:

73.1. җәмәгать һәм тимер юл транспортының контакт чәлтәрләренәң терәкләре һәм Асма элементлары һәм тышкы яктырту терәкләре;

73.2. автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары: юл киртәләре, светофорлар, юл билгеләре урнаштыру өчен билгеләнгән элементлар һәм конструкцияләр;

73.3. биналарның һәм корылмаларның фасадлары, түбәләре, стеналары элементлары (төтен чыгаргычлар, вентиляция, телевидение һәм радионың күмәк кабул итү системалары антенналары, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр).

74. Рөхсәт ителми:

74.1. бер бинадан икенчесенә һава юлы белән элемент кабельләре салганда юлларны кисеп чыгарга;

74.2. кабель запасларын бүлү муфта шкафыннан читтә урнаштырырга;

74.3. законнарда билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект карары булмаганда, бина түбәләрендә антенналар, җиһазлар һәм элемент кабельләре урнаштырырга.

75. Милекчеләрдә (хужаларда) техник элемент чаралары (кабельләр, кабельләрне беркетү элементлары, бүлү һәм муфта шкафлары һ.б.), шулай ук алар ярдәмендә тоташтырыла торган техник җайланмалар тиешле хәлдә була, шулай ук алдар ярдәмендә оташтырыла торган техник җайланмалар тиешле хәлдә була (шартлауларга һәм/яки изоляция тышчасы булмау, буяу булмау, коррозия һәм/яки механик зарарланулар булмау, чыбыкларның эленеп торуына һәм/яки аларны яктырту һәм электр тапшыру линияләре терәкләренә урауга юл куймау).

Тышкы яктырту объектларын (чараларын) карап тоту

76. Тышкы яктырту элементларына яктырткычлар, кронштейннар, терәкләр, чыбыклар, кабельләр, туклану чыганаclarы (шул исәптән жыюлар, туклану пунктлары, идарә тартмалары) керә.

77. Урамнар, юллар, майданнар, жәяүлеләр тротуарлары, торак кварталлар, ишегаллары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар территорияләре, шулай ук урам атамалары һәм йорт номерлары күрсәткечләре, юл билгеләре һәм күрсәткечләре, тышкы мәгълүмат чаралары һәм витриналар тәүлекнең караңгы вакытында яктыртылырга тиеш.

Урамнарны, юлларны, майданнарны, территорияләрне яктырту кичке эңгер - меңгердә табигый яктылык дәрәжәсе 20 лк га кадәр кимегәндә, ә иртәнге эңгер-меңгердә 10 лк га кадәр күтәрелгәндә сүндерелә.

Торак йортларның подъездларын тышкы яктырту жайланмаларын, архитектур яктыртуны, тышкы мәгълүмат чараларын, шулай ук Архитектур яктырту системаларын, тышкы мәгълүмат чараларын кабызу һәм сүндерү урамнарны тышкы яктырту режимында башкарыла.

78. Фасадлары белән торак пункт эстетикасына таләпләр югары булган урамнарга һәм юлларга чыгып торучы, торак пунктның, гомуми файдаланудагы территорияләрнең панорамаларын формалаштыручы биналар һәм корылмалар милекчелек формаларына бәйсез рәвештә:

- билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект (паспорт) нигезендә аерым торган бина яисә корылманы, биналар комплексын, төзекләндерү элементларын, архитектура-Ландшафт объектларын бәйрәм (вакыйга) яктыртуны да кертәп, архитектура яктыртуының булуы һәм эшләве;

- архитектура һәм бәйрәм (вакыйга) яктырту жайланмаларының экономияләгә һәм энергия нәтижәләгә, электр энергиясен рациональ бүлү һәм файдалану;

- яктырту жайланмалары элементларының эстетикасын, аларның дизайнын, материаллар һәм эшләнмәләрнең сыйфатын көндөз һәм төнлә кабул итүне исәпкә алып;

- яктырту жайланмаларының төрле режимда эшләве вакытында хезмәт күрсәтү һәм идарә итү уңайлылыгы.

Архитектур яктыртуга таләпләр, бәйрәм (вакыйга) яктыртуны да кертәп, жирлек башкарма комитетының муниципаль хокукий актлары, әлегә кагыйдәләр белән билгеләнә.

79. Төп майданнарда, магистральләрдә һәм урамнарда, транспорт тоннельләрендә эшләми торган яктырткычлар саны 3% тан артмаса тиеш, башка территорияләрдә (район билгеләнешендәге урамнар, ишегалды территорияләре) - 5%, жәяүлеләр өчен жир асты кичүләрендә — 10% көндөзгә, кичке һәм төнгә режимнарда (10 яктырткычка бер яктырткыч кертелмәгән).

80. Сафтан чыккан терекөмешле газ разрядлы лампалар махсус билгеләнгән биналарда сакланырга һәм утильләштерү өчен махсус предприятиеләргә чыгарылырга тиеш.

Әлегә типтагы лампаларны поселок чүплекләренә, чүп эшкәртү заводларына чыгарырга ярамый.

81. Тышкы яктырту жайланмаларының металл терәкләре, кронштейннары һәм башка элементлары чисталыкта булырга, крен, коррозия учаклары булмаса һәм милекчеләр (хужалар, кулланучылар) тарафыннан кирәк булган саен, әмма өч елга бер тапкырдан да сирәгрәк буялмаса һәм төзек хәлдә тотылырга тиеш.

82. Бердәм тышкы яктырту системасына тоташтырылган урам һәм йорт яны яктырткычларын карап тотуны һәм ремонтлауны муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлегә төр эшләргә башкаруга конкурс откан вәкаләтле орган яисә махсуслаштырылган оешма гамәлгә ашыра.

Торак йортларның тапшыру бүлү жайланмаларына тоташтырылган йорт яны яктырткычларын карап тоту һәм ремонтлауны идарәче оешмалар башкара.

83. Тышкы яктырту баганалары, саклагыч, аергыч киртәләр, юл корылмалары һәм юл жиһазлары элементлары буялырга, язулардан һәм теләсә нинди Мәгълүмати-басма продукциядән чистартылырга, төзек хәлдә һәм чисталыкта тотылырга тиеш.

84. Тышкы яктырту терәкләрен алыштырганда, күрсәтелгән конструкцияләр сүтелергә һәм челтәр хужалары тарафыннан өч тәүлек эчендә чыгарылырга тиеш.

Сүтелгән тышкы яктырту терәкләрен алып чыгу юлларда терәк хужасы тарафыннан кичекмәстән, калган территорияләрдә – мондый ихтыяж (демонтаж) ачылганнан соң бер тәүлек эчендә башкарыла.

85. Яктырту баганаларына урнаштырылган барлык элементларның һәм объектларның төзек һәм куркынычсыз торышын һәм канәгатьләнәрлек тышкы кыяфәтен әлеге баганаларның милекчесе (хужасы) тәэмин итә.

86. Чыбыклар өзелгәндә, терәкләр, изоляторлар зарарланганда тышкы яктырту жайланмаларыннан файдалану рәхсәт ителми.

Электр үткәргечләре өзелү яки терәкләр зарарлану белән бәйле тышкы яктырту жайланмалары эшендәге бозылуларны ачыклаганнан соң ук бетерергә кирәк.

87. Тышкы яктырту челтәрләренә һәм жайланмаларына чыбыкларны һәм кабельләрне үз белдегә белән тоташтыру һәм тоташтыру рәхсәт ителми.

88. Тышкы яктырту объектлары яисә тышкы яктырту чаралары белән жиһазландырылган объектлар милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар:

88.1. урамнарны, юлларны тиешенчә яктыртуны, терәкләрнең һәм яктырткычларның, яктырткыч жайланмаларның сыйфатын күзәтәләр, бозылган яисә зыян күргән очракта вакытында ремонт ясыйлар;

88.2. билгеләнгән тәртип нигезендә яктыртуны, шул исәптән архитектура яктыртуын һәм тышкы мәгълүмат чараларын яктыртуны кабызуны һәм сүндерүне тәэмин итәләр;

88.3. тышкы яктыртуны урнаштыру, карап тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү һәм рәсмиләштерү кагыйдәләрен үтиләр;

88.4. тышкы яктырту фонарьларын вакытында алыштыралар.

Аерым яктырткычларның яктылыгын торгызу вакыты житешсезлекләр ачылганнан яисә тиешле хәбәр алынганнан соң 10 тәүлектән артмаса тиеш.

89. Тротуарларда урнашкан мачталар һәм тышкы яктырту терәкләре тирәсендәге территорияләргә һәм жәмәгать транспортының контакт челтәрен җыештыруны тротуарларны җыештыру өчен җаваплы затлар тәэмин итә.

Трансформатор һәм бүлү подстанцияләре, автоматик режимда (хезмәт күрсәтүче персоналдан башка) эшләүче башка инженерлык корылмалары янындагы территорияләргә җыештыруны әлеге объектлар урнашкан территорияләр хужалары тәэмин итә.

Кече архитектура формаларының эчтәлегә

90. Кече архитектура формаларына декоратив-сәнгать бизәлеше элементлары (скульптура, аерым торучы инсталляцияләр, стрит-арт), аерым торучы күрсәткечләр (стелалар), мобиль һәм вертикаль яшелләндерү жайланмалары, су жайланмалары, муниципаль жиһазлар, җирлек территориясендәге коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар керә.

91. Кече архитектура формаларын карап тоту жир кишәрлекләренен хокук ияләре тарафыннан бирелгән жир кишәрлекләре чикләрендә, гомуми файдалану территорияләрендә гамәлгә ашырыла-муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлегә төр эшләренә башкаруга конкурста җиңгән оешма белән шартнамә нигезендә вәкаләтле орган тарафыннан тәмин ителә.

92. Кече архитектура формалары ияләре:

92.1. кече архитектура формалары чисталыкта һәм төзек хәлдә;

92.2. язгы чорда кече архитектура формаларын планлы карау, аларны иске буядан, тутыктан чистарту, юу, буяу, шулай ук сынык элементларны алмаштыру үткәрелә;

92.3. кышкы чорда кече архитектура формаларын, шулай ук аларга якин килү юлларын кардан һәм боздан чистартырга;

92.4. киртәләү өслеге шома булган комлыкларны төзекләндерәләр, комлыклардагы комлыкларны елына кимендә бер тапкыр алыштыралар;

92.5. балалар, спорт, хужалык мәйданчыклары һәм ял итү мәйданчыклары җиһазларының конструктив элементларының ныклык, ышанычлылык һәм куркынычсызлык таләпләренә туры килүен күзәтәләр.

93. Рәхсәт ителми:

93.1. кече архитектура формаларын тиешенчә кулланмаса (өлкәннәрнең балалар уен мәйданчыкларында ял итүе, спорт мәйданчыкларында кер киптерү һ. б.);

93.2. кече архитектура формаларында теләсә нинди Мәгълүмати-басма продукцияне элсә һәм ябыштырырга;

93.3. кече архитектура формаларын һәм аларның конструктив элементларын ватарга һәм зарарларга.

Стационар булмаган объектларны карап тоту

94. Стационар булмаган объектларны урнаштыру мондый объектларны урнаштыру схемасы нигезендә муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

95. Жир кишәрлеген арендага шартнамәсә срогы тәмамлангач, стационар булмаган объект арендатор тарафыннан сүтелә, ә жир кишәрлеге бушатыла һәм башлангыч хәленә китерелә.

96. Стационар булмаган объектларның милекчеләре булган юридик һәм физик затлар:

96.1. аларны ремонтлылар һәм буяу ясылар. Ремонт проект документациясендә билгеләнгән тышкы кыяфәтне һәм төсне саклауны исәпкә алып башкарылырга тиеш;

96.2. янәшәдәге территориядә яшел утыртмаларның, газоннарның, бордюр ташының, кече архитектура формаларының (алар булганда) сакланышын күзәтәләр, күрсәтелгән территорияне әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләр нигезендә тоталар;

96.3. стационар булмаган объектлар янына урналар куялар, чүп савытларын кирәк булган сәен көн дәвамында, ләкин тәүлегенә бер тапкырдан да сирәгрәк чистартмыйлар, чүп савытларын елга бер тапкырдан да сирәгрәк буямыйлар;

96.4. мондый объектның билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проекты (паспорты) нигезендә тышкы мәгълүмат чараларын стационар булмаган объектларга урнаштыралар һәм эксплуатациялиләр.

97. Рәхсәт ителми:

97.1. стационар булмаган объектларга янкормалар, козыреклар, түбэләр һәм проектларда каралмаган башка конструкцияләр төзөргә;

97.2. стационар булмаган объектлар янында сәүдә-суыткыч жайланмалар куярга;

97.3. стационар булмаган объектларда һәм аларның түбэләрендә тараны, товарларны, детальләрне, көнкүреш һәм житештерү характерындагы башка предметларны тупларга, шулай ук стационар булмаган объектларны склад максатларында кулланырга;

97.4. стационар булмаган объектлар арасындагы янгынга каршы өзеклекләрне жиһазлар, калдыклар белән капларга;

97.5. стационар булмаган объектларны вестибюльләр һәм метрополитен станцияләре козыреклары астында, биналар аркаларында, газоннарда, майданчыкларда (балалар, ял итү, спорт, транспорт тукталышлары), суүткәргеч һәм канализация челтәрләренә, торбаүткәргечләрнең саклау зонасында, шулай ук метрополитенның техник корылмаларына кадәр 10 метрдан кимрәк, вентиляция шахталарына кадәр 25 метрдан кимрәк ераклыкта урнаштырырга. торак биналарның тәрәзәләре, сәүдә предприятиеләренә витриналары - 20 метрдан кимрәк, агач кәүсәләренә кадәр - 3 метрдан кимрәк.

Төзелеш эшләрен башкару урыннарын карап тоту

98. Төзелеш майданчыкларын һәм аларга якин территорияләрне карап тоту, ремонт, төзелеш һәм башка төр эшләр тәмамланганнан соң төзекләндерүне торгызу төзүчегә йөкләнә.

Төгәлләнмәгән төзелеш объектларын һәм аларга якин территорияләрне карап тоту, әлеге кагыйдәләрнең 95.1, 95.2, 95.3, 95.5, 95.6, 95.10, 95.11 пунктчалары таләпләрен үтәп, төзүчегә йөкләнә.

Төзелеш эшләре алып барылмый торган төгәлләнмәгән объектлар төзелеш челтәрләре белән ябылырга тиеш.

99. Төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләр башланганчы, шулай ук башкарылган чорда түбәндәгеләрне үтәргә кирәк:

99.1. төзелеш майданчыгы территориясенә бөтен периметры буйлап типовой киртә урнаштырырга;

99.2. төзелеш майданчыгын коймалауның гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатация куркынычсызлыгын тәмин итәргә;

99.3. төзелеш майданчыгы коймасының тиешле техник торышын, аның чисталыгын күзәтергә, пычрактан, кардан, боздан, Мәгълүмати-басма продукциядән һәм граффитидан вакытында чистартырга;

99.4. төзелеш майданчыгы территориясенә кергәндә төзелеш объектының гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә җавап бирә торган мәгълүмат щитын урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;

99.5. жәяүлеләр өчен вакытлыча тротуарлар урнаштыруны тәмин итәргә;

99.6. төзелеш майданчыгы периметры буенча тышкы яктыртуны тәмин итәргә;

99.7. урамнарның (машина юлларының) машина йөрү өлешенә пычрак һәм чүп чыгаруны булдырмый торган төзелеш майданчыгына керү юлларын, майдан эчендәге машина юлларын һәм транспорт чаралары тәгәрмәчләрен чистарту яисә юу пунктларын төзекләндерергә;

99.8. төзелеш майданчыгына керү юлларында йөк автотранспортының (10 тоннадан артык) юлларның һәм машина юлларының сакланышын тәмин итә торган йомык циклдагы хәрәкәт маршрутын килештерергә;

99.9. төзелеш майданчыгы территориясендә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын жыю өчен контейнерлар һәм (яисә) бункерлар булуны тәэмин итәргә;

99.10. төзелеш майданы территориясеннән каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын билгеләнгән тәртиптә чыгаруны оештыруны тәэмин итәргә;

99.11. төзелеш майданчыгы территориясеннән алынган һәм калдыклары булмаган карны кар эретү станцияләренә яисә билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарغا чыгаруны тәэмин итәргә;

99.12. эшләр башкарганда, ел фасылын (кыш, жәй) исәпкә алып, төзелеш майданчыгының янәшәдәге территориясен, аңа керү юлларын һәм тротуарларны пычрактан, чүп-чардан, кардан, боздан һәркөнне жыештыруны тәэмин итәргә;

99.13. эшләрне башкарганда гамәлдәге жир асты инженерлык коммуникацияләренә, тышкы яктырту челтәрләренә, яшел утыртмаларның һәм кече архитектура формаларының сакланышын тәэмин итәргә.

100. Төзелеш һәм (яки) ремонт эшләрен башкару чорында әлегә Кагыйдәләренең 95.2 -95.10 подпунктларында күрсәтелгән таләпләренә үтәргә, шулай ук эшләр башкарганда жиңмерелгән һәм зыян күргән юл өслекләрен, яшел утыртмаларны, газоннарны, тротуарларны, калкулыкларны, кече архитектура формаларын торгызырга кирәк.

101. Төзелеш материаллары, жиһазлар, автотранспорт һәм күчмә механизмнар, эшчеләр һәм хезмәткәрләр Вакытлыча булсын өчен ярдәмче бүлмәләр, көнкүреш вагончыклары, төзелеш калдыкларының транспорт партияләрен вакытлыча саклау һәм туплау урыннары төзелешне оештыру проекты нигезендә төзелеш майданчыклары цикләрендә урнаштырыла.

102. Рәхсәт ителми:

102.1. торақ зонасы янында, гражданның шәхси һәм ижтимагый иминлеген тәэмин итүгә бәйлә коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, тынлыкны бозып бара торган төзелеш, ремонт, төяү-бушату һәм башка эшләрне 23.00 сәгатьтән 7.00 сәгәткә кадәр оештыру һәм үткәру;

102.2. авыл жирлегә Башкарма комитетының тиешле рәхсәтеннән башка юлларның һәм тротуарларның машина йөрү өлешен тарайтырга яисә ябарга;

102.3. чүп-чарны яндырырга һәм төзелеш производствосы калдыкларын утильләштерергә;

Күмү урыннарын карап тоту

103. Этика, санитария һәм экология таләпләре нигезендә бирелгән жирләү урыннарын карап тоту федераль кануннар һәм муниципаль хокукый актта билгеләнгән жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

104. Жирләү урыннарын карап тотуга таләпләр:

104.1. зиратлардагы жәмәгать бәдрәфләре чиста һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Жәмәгать бәдрәфләре территорияләрендәге урналар чистартылырга тиеш;

104.2. зират территориясендәге чүп контейнерлары һәм урналар чистартылырга тиеш. Калдыктар тупланган саен, кимендә 3 көнгә бер мәртәбә чыгарылырга тиеш;

104.3. ауган һәм авария хәлендә агач утыртмаларының булуы рәхсәт ителми. Авария хәлендәге агач утыртмалары табылганнан соң бер тәүлек эчендә сүтелергә тиеш;

104.4. каралмаган каберләр яки шәхесләре ачылмаган үлгәннәрнең каберләре пычрактан һәм чүп-чардан чистартылырга тиеш. Күмү участогы

чикләрендәге үләннең биеклеге 30 см дан артмаска тиеш.күмү участогы мәйданының 10% тан артыграк булмаган чүп үләннәре булу рәхсәт ителә.

105. Кышкы чорда Күмү урыннарын карап тоту үзенчәлекләре:

105.1. зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтелергә һәм кардан чистартылырга тиеш. Бозлык катламнары булмаган тигез кар катламы булырга рәхсәт ителә;

105.2. үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә тиеш. Юлларның һәм тротуарларның йөрү өлешен эшкәртү кар явудан соң ук башланырга тиеш;

105.3. беренче чиратта үзәк һәм керү юлларыннан кар чыгаруны, бозны чокып чыгаруны һәм кар-боз калдыкларын бетерүне гамәлгә ашырырга кирәк;

105.4. жирләү урыннарының жәяүлеләр зоналарында бозга каршы материаллар куллану, юллардан чистартыла торган тозлы карны һәм бозны каберләргә, газоннарغا, куакларга салу рәхсәт ителми.

106. Жәйге чорда Күмү урыннарын карап тоту үзенчәлекләре:

106.1. үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм күмү урыннарындагы гомуми файдаланудагы башка территорияләр төрле пычранулардан чистартылырга тиеш;

106.2. яшел үсентеләрне санитар кисү, чүп үләннәрен бетерү буенча чаралар ел саен башкарылырга тиеш.

107. Күмү урынын, кабер өстенә куелган корылманы (тәреләр, һәйкәлләр, плителәр, төрбәләр һ.б.) карау, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту, колумбарийдагы куышны карау эшләрен ире(хатыны), туганнары, мәрхүмнең законлы вәкиле яки башка зат санитария таләпләрен үтәп башкара.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау урыннарын карап тоту

108. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытка саклый торган кую урыннарын (алга таба - кую урыны) һәм аларга якин территорияләренә карап тоту гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук әлегә Кагыйдәләр нигезендә кую урынын урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлегенәң Хокук иясе (алга таба - хужа) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

109. Хужалар:

109.1. тукталышлар территорияләренәң бөтен периметры буйлап механик йогынтыларга һәм тышкы мохит йогынтыларына чыдам булырга тиешле койма урнаштыралар;

109.2. тукталыш коймаларының техник торышын, чисталыгын күзәтәләр, пычрактан, кардан, боздан, Мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чистарталар;

109.3. Материалларны жыюга, комплектсыз транспортны, төрле конструкцияләренә машина кую урыннары территорияләрендә һәм машина кую урыннарына якин территорияләрдә саклауга юл куймыйлар;

109.4. стоянкаларны дежур персонал өчен бүлмәләр белән жиһазландыралар.

Кую урыннары территорияләрендә персонал кизү торы өчен гомуми мәйданы 10,0 кв. м дан артмаган, жиңел типтагы конструкцияләрдән эшләнгән, аннары тышкы стенааларны нейтраль төсләр гаммасындагы заманча бизәү материаллары белән бизәү рәхсәт ителә;

109.5. тукталышлар территорияләрен гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләр таләпләренә туры килә торган яктылыкны тигез бүлүнә тәэмин итә торган тышкы яктырту белән жиһазландыралар;

109.6. тукталышлар территорияләрендә проектта каралмаган башка капитал һәм вакытлыча биналар, корылмалар, сәүдә павильоннары, киосклар, түбәләр һ. б. төзелешкә юл куймыйлар;

109.7. машина кую урыннары территорияләрендә ягулык-майлау материаллары агып торган автомобильләр юга һәм машина кую урыннарына юл куймыйлар;

109.8. тукталыш территорияләрен санитария һәм янгынга каршы кагыйдәләргә үтәп карыйлар;

109.9. янәшәдәге территорияләргә даими рәвештә санитар эшкәртеләр һәм чистарталар, калдыкларны җыю өчен контейнерлар (урналар) урнаштыралар, каты көнкүреш калдыкларын, карны даими рәвештә чыгаруны тәмин итәләр;

109.10. каты өслекле машина кую урынына керү юлларын автостоянканың урнашу һәм хезмәт күрсәтү урынын күрсәтә торган махсус билгеләр, шулай ук гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә туры китереп билгеләр белән җиһазлыйлар;

109.11. инвалидларга тукталышлар территориясенә тоткарлыксыз керү мөмкинлеген тәмин итәләр һәм инвалидларның башка транспорт чараларын кую тыелган махсус автотранспорт чараларын кую өчен кимендә 10% урын (ләкин кимендә бер урын) бүлеп бирәләр. Инвалидлар махсус автотранспорт чараларын кую урыннарыннан «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрена 181-ФЗ номерлы Федераль законның 15 мaddәсә нигезендә бушлай файдаланалар.

Жирлек территориясен бәйрәмчә (вакыйгалы) бизәү

110. Жирлек территориясен бәйрәмчә (Вакыйгалы) бизәү дәүләт һәм башка бәйрәмнәр, истәлекле, мәдәни, спорт вакыйгаларына бәйле чаралар уздыру чорында башкарыла.

Бәйрәм (вакыйга) бизәлеше чараларга карап афишалар, панно урнаштыруны, декоратив элементлар һәм композицияләр урнаштыруны, шулай ук бәйрәм (вакыйга) яктырту җайланмасын (яктылык гирляндалары һәм элементлары, челтәрләр, күләмле яктылык композицияләре, яктылык проекцияләре һ.б.) үз эченә ала. Бәйрәм (вакыйга) бизәлеше конструкцияләргә аерым торучы һәм (яисә) бина яки корылма фасадында конструкцияләр рәвешендә урнаштырылырга мөмкин.

Бәйрәмчә (Вакыйгалы) бизәү элементларын эзәрләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен җайга салуның техник чараларын төшерергә, бозарга һәм күз күремен начарайтырга ярамай.

Жирлек территориясендә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту

111. Авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту:

111.1 авыл хужалыгы терлекләрен көтү жирлекнең башкарма комитеты махсус бүлеп биргән урыннарында хужасы яисә ул вәкаләт биргән зат күзәтү астында башкарыла. «Электропастух» системаларын хужасы яисә ул вәкаләт биргән зат күзәтмичә генә файдаланырга рөхсәт ителә.

111.2. Рөхсәт ителми:

111.2.1. авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын торак пунктлар территорияләрендә озатып йөрмичә чыгарырга;

111.2.2. авыл хужалыгы терлекләрен жирлек башкарма комитеты бүлеп биргән көтү урыннарыннан читтә көтү;

111.3. Хужалар ишегалларын, тротуарларны, урамнарны, паркларны, газоннарны, балалар майданчыкларын, скверларны, майданнарны, шулай ук торак

йортларның подъездларын авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары белән пычратмаса тиеш.

111.4. Авыл хужалыгы терлекләрен һәм йорт терлекләрен урамда калдырганда, терлек хужалары яшеллекләрен бозудан килгән зыянны һәм терлекләрен утау чыгымнарын каплайлар.

111.5. Авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары китергән зыян өчен аларның хужалары Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары белән билгеләнгән тәртиптә җаваплы.

IV. Авыл җирлеген җыештыру тәртибе, төзекләндерү эшләре исемлеген һәм аларны башкару ешлыгы да кертеп

Авыл җирлеге территориясен җыештыруга һәм карап тотуга гомуми таләпләр

112. Җирлек территориясен җыештыру һәм карап тоту гамәлгә ашырыла:

1) җәйге чорда-15 апрельдән 14 октябрьгә кадәр;

2) кышкы чорда-15 октябрьдән 14 апрельгә кадәр.

Күрсәтелгән сроклар, һава шартларына карап, җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан төзәтелергә мөмкин.

113. Җирлек территориясен җыештыру:

1) торак пункт территориясен карап тоту, җыештыру буенча системалы эшләр;

2) җирлек Башкарма комитетының хокукый актлары нигезендә берәм-берәм массакуләм чаралар (өмәләр).

114. Җирлек территориясен җыештыру җәйге чорда җирлек торак пункты территориясенең пычрануын һәм тузанлылыгын киметү максатында җирлек торак пункты территориясен юу, сиптерү, себерү һәм карап тоту буенча башка эшләр башкару юлы белән башкарыла һәм үз эченә ала.:

114.1. ясалма өслекле территорияләрен себерү (коры һавада сиптерү), яңгыр канализациясе белән җиһазландырылган урам-юл челтәре объектларының юл өслеген һәм башка ясалма өслекле территорияләрен тузаннан һәм пычрактан юу (23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр механик һәм кул ысулы белән башкарыла). Юл өслекләрен, мәйданнарны, тротуарларны һәм ясалма өслекле башка территорияләрен юу өслекнең бөтен киңлегендә башкарыла;

114.2. яңгыр канализациясе рәшәткәләрен чистарту;

114.3. бөтен территориядән чүп җыю;

114.4. ел саен, 1 июньгә кадәр, кече архитектура формаларын, бакча һәм урам җиһазларын, урналарны, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, коймаларны, бордюрларны буяу;

114.5. үләнне вакыт-вакыт чабу (үләннең Биеклегә 15 см дан артыграк булганда), чүп үләнле һәм куаклы үсемлекләрен, барыннан да элек, гомуми файдаланудагы территорияләрдә, чикләнгән файдаланудагы һәм махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрдән тыш, гражданныр гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыручы үсемлекләрен, шул исәптән Сосновский борщевигын юк итү, һәм чаптырылган үләнне тәүлек дөвамында җыеп алу;

114.6. яфраклар коелган чорда-коелган яфракларны тәүлегенә бер тапкыр җыю һәм чыгару;

114.7. территорияләрен, шул исәптән сәүдә объектлары, оешмалар һәм предприятияләр янында автотранспорт парковкасы урыннарын җыештыру эшләре 8.00 сәгатькә тәмамланьрга тиеш;

114.8. бордюр янындагы лотокларны юганнан соң чүп-чардан җыештыру.

115. Җыелган чүп-чар, смета, яфрак, чаптырылган үлән, ботаклар билгеләнгән таләпләргә туры китереп чыгарылырга тиеш.

116. Сосновский балтырганын һәм гражданнар гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыручы башка үсемлекләргә бетерү чаралары аның үсентеләре үсеп чыкканчы һәм чәчәк ата башлаганчы үткәрелергә тиеш.

Сосновский балтырганын һәм гражданнар гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыручы башка үсемлекләргә бетерү чаралары түбәндәге ысуллар белән үткәрелергә мөмкин:

- химик яктан - үсү учакларына гербицидлар һәм (яки) арборицидлар сиптерү;
- механик яктан – чаптыру, коры үсемлекләргә жыю, тамыр системасын казу;
- агротехник яктан – туфрак эшкәртү, күпеллек үләннәр чәчү.

117. Яфрактар коелган чорда территорияләргә жыештыру өчен җаваплы оешмалар урам һәм юл буендагы газоннардан коелган яфрактарны жыялар һәм чыгаралар.

Агачларның һәм куакларның төбенә яфрактарны жыю тыела, моңа жылылык сөючә үсемлекләргә жылыту очрактары керми.

118. Кышкы чорда гомуми файдаланудагы территориягә жыештыру үз эченә ала:

118.1. юл өслеген һәм тротуарларны кардан, боздан һәм чүп-чардан чистарту;

118.2. тайгаклык яки бозлавык барлыкка килгәндә-жәяүлеләр зоналарына, баскычларга ком сибү, юл өслекләрен бозга каршы материал белән эшкәртү;

118.3. язгы чорда – кар йомшарту һәм кар суларын агызуны оештыру.

119. Жирлекнең торак пункты территориясендә башкарыла торган урып-жыю эшләрен башкару технологиясә һәм режимнары, һава шартларына карамастан, Транспорт чараларының һәм жәяүлеләрнең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итәргә тиеш.

120. Кышкы чорда жәяүлеләр тротуарларын, жир өсте кичүләрен, баскычларны жыештыру үзенчәлекләре:

120.1. жәяүлеләр өчен тротуарлар, жир өсте юллары, баскычлар өлгә корылмаларның жәяүлеләр өлешенә бөтен килгән кардан чистартылырга тиеш.

Кар яуганнан соң чистарту вакыты тугыз сәгатәтән артмаска тиеш;

120.2. көчле кар яву чорында жәяүлеләр тротуарлары, баскычлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә һәм чистартылырга тиеш;

120.3. бозлавык килеп чыкканда бозлавыкка каршы материаллар белән беренче чиратта баскычлар, аннары тротуарлар эшкәртелә. Бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртү вакыты тайгаклык ачылганнан соң дүрт сәгатәтән артмаска тиеш;

120.4. жәяүлеләр тротуарларын чистартудан алынган чиста карны, ишегалларында жыела торган, калдыктар һәм химик реагентлар, ком-тоз катнашмалары белән пычранмаган карны да кертәп, яшелләнделгән территориядә, яшел утыртмаларны саклап калу һәм кар суларын агызуны тәмин итү шарты белән жыю рәхсәт ителә.

121. Жирлек территориясендә рәхсәт ителми:

121.1. урамнарда, майданнарда, яшеллекләр утыртылган участокларда, скверларда, паркларда, газоннарда, пляжларда һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә чүпләргә;

121.2. каты коммуналь (көнкүреш) калдыктарны урнаштырырга, шулай ук эре габаритлы калдыктарны контейнер майданчыктарында урнаштырылган контейнерлардан һәм бункерлардан читтә тупларга.

121.3. гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнгән күмү урыннарыннан читтә гомуми файдаланудагы территорияләрдә мемориаль кабер корылмалары (истәлекле Корылмалар, коймалар) урнаштырырга;

121.4. бу максатлар өчен каралмаган урыннарда, шул исәптән жәмәгать транспортының муниципаль маршрутларының соңгы пунктларында транспорт чараларын юарга, салонны чистартырга һәм аларга техник хезмәт күрсәтергә;

121.5. гомуми файдаланудагы территорияләрдә биналарны һәм корылмаларны төзекләндерү элементларын, һәйкәлләрне, мемориаль такталарны, агачларны, куакларны, кече архитектура формаларын һәм төзекләндерүнең башка элементларын ватарга һәм бозарга, шулай ук аларны үз белдегең белән үзгәртеп корырга һәм үзгәртеп корырга;

121.6. жәмәгать транспортын көтү тукталышларына, стеналарга, баганаларга, коймаларга һәм бу максатлар өчен каралмаган башка объектларга язулар, рәсемнәр ясарга, Мәгълүмати-басма продукцияне ябыштырырга һәм элергә, граффити ясарга;

121.7. күчемле мөлкәтне бирелгән жир кишәрлекләре чикләреннән һәм (яисә) киртәләреннән читтә тупларга һәм сакларга;

121.8. урам юлына чыга торган тротуарларда, газоннарда, юлларда, кибет фасадында (алгы якта) жир кишәрлекләрендә һәм парковкаларда тараларны, сәнәгать товарларын һәм башка сәүдә әйберләрен урнаштырырга һәм жыярга;

121.9. билгесез урыннарда кар жыю;

121.10. квартал эчендәге юлларны һәм тротуарларны тимер-бетон блоklar, баганалар, киртәләр, шлагбаумнар, Корылмалар һәм башка жайланмалар урнаштыру юлы белән үз белдегең белән ябарга.

122. Жирлекнең торак пункты территориясендә калдыкларны (чүп-чар, кар, туфрак һ.б. ш.) моның өчен билгеләнгән урыннардан читтә ташлаган очракта, мондый хокук бозуларга юл куйган затлар ачылган хокук бозуларны 10 көннән дә артмаган вакытта бетерү чараларын күрәләр.

123. Калдыкларны санкцияләnmәгән урыннарга урнаштырган затлар әлеге территорияне үз хисабына жыештыралар һәм чистарталар, ә кирәк булганда жир кишәрлеген рекультивациялиләр.

Әгәр 20 тәүлек эчендә рөхсәтсез урында калдыклар урнаштыручы зат билгеләnmәгән булса, рөхсәтсез чүплекләр территорияләрен рекультивацияләү һәм калдыкларны чистарту әлеге территорияне жыештыру өчен жаваплы оешмалар (яисә, әгәр әлеге төр хезмәт күрсәтү Шартнамәдә каралган булса, калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы махсуслаштырылган оешма) тарафыннан башкарыла.

124. Билгеләнгән тәртиптә бирелмәгән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрендә (территорияләрдә) стихияле рәвештә барлыкка килә торган чүплекләрне бетерү вәкаләтле орган тарафыннан тәэмин ителә.

Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын жыештыру

125. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын (алга таба - юлларны) жыештыру юлларны, тротуарларны, парковкаларны (парковка кесәләрен), жәмәгать транспортын көтү тукталышларын, ясалма юл корылмаларын пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан даими чистарту чаралары комплексын үз эченә ала.

126. Язгы-жәйге чорда юлларны жыештыру юуны, су сибүне, тузанны бетерүне, себерүне һ. б. үз эченә ала.

Көзге-кышкы чорда юлларны жыештыру чүп-чар, кар һәм боз, пычрак жыештыруны һәм чыгаруны, юлларга ком-тоз катнашмасы сибүне, тротуарларга коры ком сибүне күздә тота.

127. Машина йөрү өлешен, күчәр һәм резерв полосаларын, лоток зоналарын, юлларны себерү(алдан дымланып) көндез 8.00 дән 21.00 гә кадәр, ә транспорт хәрәкәте интенсив булган магистральләрне һәм урамнарны төнлә 23.00 дән 7.00 гә кадәр башкарыла.

128. Юлның бөтен киңлеген, мәйданнарның, магистральләрнең, урамнарның һәм юлларның ясалма өслеген, ясалма юл корылмаларын, аерымланган трамвай юлларын төнлә (23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр) һәм көндөз (7.00 сәгатьтән 23.00 сәгатькә кадәр) юалар.

Юлны юганда тротуарларга, газоннарга, жәмәгать транспортын көтү тукталышларына, якын урнашкан биналарның фасадларына, сәүдә объектларына һәм башкаларга себерелгәннәрне һәм чүп-чарны су агызу рөхсәт ителми.

Әсә көннәрдә (һава температурасы 25 °С тан югары булганда) юл өлешенә су сибү 12.00 дән 16.00 сәгатькә кадәр ике сәгать аралыгында башкарыла.

129. Юл буендагы урналарны чистарту көнгә кимендә бер тапкыр, тукталыш мәйданчыкларында көнгә ике тапкыр башкарыла.

130. Автобусларның аерымланган борылыш мәйданчыклары тулысынча чүп-чардан чистартылырга тиеш.

131. Жәмәгать транспортының соңгы тоткарлык-борылыш мәйданчыклары биотуалетлар һәм калдыкларны жыю өчен контейнерлар белән жиһазландырыла.

Жәйге чорда мәйданчыклар сметадан, пычрактан һәм тузаннан чистартыла, кышкы чорда кар чистартыла һәм чыгарыла, бозлавык вакытында бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелә.

132. Жәмәгать транспортын көтү павильоннары тузанланмаса, буялмаса һәм юылмаса, санкцияләнмәгән Мәгълүмати-басма продукциядән, граффитидан чистартылырга тиеш. Кышкы чорда кардан чистартылырга тиеш.

Жәмәгать транспортын көтү павильоннарын жыештыру жәйге чорда аена кимендә сигез тапкыр, кышкы чорда кирәк булган саен башкарылырга тиеш.

133. Аерым элементлар буенча жәйге юлларны жыештыруга таләпләр:

133.1. юл өлеше төрле пычранулардан тулысынча чистартылырга һәм бөтен киңлегенә юылырга тиеш. Жайга салу линияләре белән билгеләнгән ось, резерв полосалар даими рәвештә комнан һәм вак чүп-чардан чистартылырга тиеш;

133.2. ике метрлы лотоклы зоналарда туфрак-ком китерелмәләре һәм пычранулар булмаса тиеш. Махсус машиналарның эш цикллари арасында барлыкка килергә мөмкин булган ком кисәкчәләре һәм төрле вак чүп-чар белән аз гына пычрану рөхсәт ителә.;

133.3. тротуарлар һәм аларда урнашкан жәмәгать транспортын көтү тукталышлары туфрактан-комнан, төрле чүп-чардан тулысынча чистартылырга һәм юылырга тиеш. Аерым зур булмаган ком һәм вак чүп-чар белән пычрану рөхсәт ителә, алар жыю цикллари арасында барлыкка килергә мөмкин;

133.4. юл кырыйлары эре габаритлы калдыклардан һәм башка чүп-чардан чистартылырга тиеш;

133.5. бүлгеч полосалар һәрдаим комнан, пычрактан һәм вак чүп-чардан чистартылырга тиеш. Тавыштан саклаучы диварлар, металл киртәләр, юл билгеләре һәм күрсәткечләр елына кимендә ике тапкыр юылырга тиеш.

Газон рәвешендә эшләнгән аергыч полосалар чүп-чардан чистартылырга, үлән капламының биеклеге 10-15 см дан артмаса тиеш;

133.6. юлларга бүлөп бирелгән полосада үлән капламының биеклеге 10 - 15 см дан артмаса тиеш.

134. Кышкы юлларны жыештыруга таләпләр:

134.1. кышкы чорда юлларны жыештыру үз эченә ала:

1) машина юлын, жәмәгать транспортын көтү тукталышларын кардан һәм боздан чистарту, себерү, карны валларга күчерү һәм карны чыгару;

2) машина йөрү өлешен, тротуарларны, жәмәгать транспортын көтү тукталышларын кар ява башлаганнан һәм бозлавык барлыкка килгәннән бирле бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртү;

134.2. юлларның, тротуарларның, парковкаларның (парковка кесәләренен), жәмәгать транспортын көтү тукталышларының кар капламы урнаштырылганнан соң даими рәвештә жыештырылырга тиеш.;

134.3. кар яву вакытында тротуарларда урнашкан жәмәгать транспортын көтү тукталышларын жыештыру тәүлегенә ике тапкыр башкарылырга тиеш. Жәмәгать транспортын көтү тукталышларынан, юл чатларынан, жәяүлеләр кичүләреннән кар тәүлек дәвамында чыгарылырга тиеш;

134.4. юлларның машина йөрү өлешен механикалаштырылган ысул белән (урып-жыю техникасы комплекслары белән) жыештырганда һәм кар өемнәре ясалганда валларны жәяүлеләр кичү урыннарында, парковкалар (парковка кесәләре), жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, машина йөрү урыннары алдында этәрергә кирәк.;

134.5. юлларның машина йөри торган өлешеннән һәм аларга якин тротуарлардан чистартылган кар киң урамнарда, мәйданнарда һәм проспектларда аергыч полосага, юл кырые булган юлларда юл кырыена, калган урамнарда юлның прилотка яны өлешенә (машина йөри торган өлешнең киңлегенә карап - урамның бер яисә ике ягынан) күчерелә һәм валларга әверелә.

Юл чатында, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында, жәяүлеләр кичүләрендә, яңгыр кабул итү коелары урнашкан урыннарда кар өемнәре чистартыла: юл чатында - Чат киңлегенә, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында - утырту мәйданчыгы озынлыгына, жәяүлеләр кичү урыннарында - кичү киңлегенә, әмма 5 метрдан да ким булмаган күләмдә, яңгыр кабул итү коелары урнашкан урыннарда – кимендә 1,5 метрга.

Кар валының киңлеге 2 м дан артмаска тиеш;

134.6. кар беренче чиратта күперләрдән һәм юлүткәргечләрдән, маршрут буенча жәмәгать транспорты йөри торган тар урамнарда, пассажир транспорты тукталышларынан һәм жәяүлеләр һәм транспорт чаралары жыелырга мөмкин булган башка урыннарда чыгарыла;

134.7. кар яуган вакытта юлларның юл өлешендәге кар эретү станцияләренә яисә билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарда ул төмамланганнан соң алты сәгатътән дә соңга калмыйча чыгарылырга тиеш.

Кар эретү станцияләре йә махсус билгеләнгән урыннар керү юллары, яктырту, көнкүреш бүлмәләре һәм киртәләр белән жиһазландырыла;

134.8. юлларны жыештырганда тышкы яктырту терәкләренен, терәк калканнарының, идарә итү шкафларының һәм башка корылмаларның, агачларның, куакларның, шулай ук машина юлы буйлап механикалаштырылган кар жыештырганда яшел утыртмаларның саклануын тәмин итәргә кирәк.

135. Экстремаль шартларда юлларны жыештыру өчен вәкаләтле орган тарафыннан юлларны жыештыру чаралары комплексын күздә тоткан авария хәлендәге эшләр планы әзерләнәргә тиеш.

136. Рәхсәт ителми:

136.1. квартал эчендәге машина юлларынан, ишегалды территорияләреннән, предприятиеләр, оешмалар территорияләреннән, төзелеш мәйданчыкларынан, сәүдә объектларынан чистартыла торган карны, бозны 8.00 сәгатътән соң, шулай ук машина юлын жыештыручы зат белән килешү булмаганда тротуарларга, юлларның һәм машина юлларының машина йөрү өлешенә чыгарырга яисә күчерергә;

136.2. тротуарларда, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел үсентеләр утыртылган территорияләрдә техник тоз һәм сыек хлорлы кальцийны бозга каршы реагент сыйфатында кулланырга;

136.3. ком-тоз катнашмалары белән пычранган карны, шулай ук киселгән бозны Ротор аша газоннарға, чәчәкләргә, куакларға һәм башка яшеллекләргә күчерергә;

136.4. кар эретү станцияләренә йә махсус билгеләнгән урыннарға житештерү һәм куллану калдыклары белән пычранган карны алырга;

136.5. билгеләнгән төрлөдә килешенмәгән урыннарда карны чыгарырга һәм жыярга;

136.6. кар өемнәрен формалаштырырга:

1) күрү өчпочмагы зонасында бер дәрәжәдә һәм тимер юл кичүләре янында юллар һәм урамнар киселешләрендә;

2) жәмәгать транспортын көтү тукталышларыннан 20 м якына;

3) транспорт киртәләре яисә югары бордюр белән жиһазландырылган юл участокларында;

4) тротуарларда;

5) янәшәдәге территорияләргә (ишегалларына, квартал эчендәге машина юлларына һәм территорияләргә)көрү юлларында;

136.7. автотранспорт тәгәрмәчләре белән туфракны һәм пычракны юлларга чыгару;

136.8. туфрак, чүп-чар, коелучан төзелеш материаллары, жиңел савыт ташырга, агачларны брезент яисә юлларны пычратмаслык башка материал белән капламыйча йоклатырга, шулай ук төзелеш катнашмаларын һәм эремәләрен (шул исәптән цемент-ком эремәсе, известь, бетон катнашмалары) юлга, тротуарга, юл кырына яисә юл кырына кою мөмкинлеген булдырмаслык чаралар күрмичә ташырга.юл буендагы газон полосасы.

Жыештыру, санитар карап тоту һәм төзекләндерү

кешеләр ял итә һәм күпләп була торган урыннар

137. Кешеләрнең ял итү һәм күпләп булу урыннарына түбәндәгеләр керә::

1) мәйданнар, парклар, скверлар, бульварлар, яр буйлары, пляжлар;

2) актив ял итү һәм тамаша чаралары урыннары - стадионнар, уен комплекслары, ачык сәхнә мәйданчыклары һ. б.;

3) Сәүдә (ваклар сату базарлары, сәүдә комплекслары, стационар булмаган ваклар сату чөйрә объектлары комплекслары), жәмәгать туклануы, социаль-мәдәни билгеләнештәге, көнкүреш хезмәтә күрсәтү объектлары территорияләре;

4) административ һәм иҗтимагый биналар, учреждениеләр янындагы территорияләр.

138. Мәйданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буйларын һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләрне жыештыру:

138.1.мәйданнар, парклар, скверлар, бульварлар, яр буйлары 23.00 сәгәттән 8.00 сәгәткә кадәр жыештырылырга тиеш. Көндөз патрульләр чүп-чар тугызылган урналарны һәм чүп жыю урыннарын жыештыралар һәм чистарталар;

138.2.кышкы чорда паркларда, бакчаларда, скверларда, бульварларда, яр буйларында һәм башка ял итү зоналарында юлларны жыештырганда, яшел утыртмаларны саклап калу һәм кар суларын агызуны тәмин итү шарты белән, химик реагентлары булмаган карны шул максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарда вакытлыча салу рөхсәт ителә.

139. Пляжларны жыештыру һәм санитар карап тоту:

139.1.Пляж ябылганнан соң төп жыештырыла һәм ярны, чишенү бүлмәләрен, яшел зонаны жыештыруны, бәдрәфләрне жыештыруны һәм дезинфекцияләүне үз эченә ала. Көндөз патрульләр чүп-чарны жыештыралар, чүп-чар тугызылган урналарны һәм чүп жыю урыннарын чистарталар.

Каты көнкүреш калдыклары көн саен 8.00 сәгәткә кадәр чыгарыла;

139.2.пляж территориясе урналар белән җиһазландырыла. Урналар арасындагы ара 40 м дан артмаска тиеш;

139.3.пляжлар җәмәгать бәдрәфләрә белән җиһазландырыла. Җәмәгать бәдрәфеннән коену урынына кадәр ара 50 метрдан да ким булмаска һәм 200 метрдан да артмаска тиеш;

139.4.пляжның комның өске катламын йомшарту, чүп-чарны, башка калдыкларны бетерү һәм комны алга таба тигезләү көн саен башкарылырга тиеш;

139.5.коену өчен билгеләнгән урыннарда кер юу һәм хайваннарны коену тыела.

140. Пляжны каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәтләр күрсәтүгә килешү төземичә ачу рөхсәт ителми.

141. Ваклап сату базарларын җыештыру һәм санитар тоту:

141.1.ваклап сату базарлары территорияләре (алга таба - базар) төзекләндерелергә, бәдрәфләр, хужалык һәм контейнер мәйданчыклары, контейнерлар һәм урналар белән җиһазландырылырга, яңгыр һәм кар суларын агызу өчен каты өслекләр һәм авышлыктар булырга, шулай ук суүткәргеч һәм канализация булырга тиеш.;

141.2.базар территориясен һәм аның тирәсендәге территорияне төп җыештыру ул ябылганнан соң башкарыла. Көндөз каты көнкүреш калдыклары тутырылган чүп җыю урыннарын җыештыру һәм чистарту эшләре бара;

141.3.жәйге чорда базар территориясендә атна саен дымлы җыештыру мәжбүри рәвештә башкарыла;

141.4.базар территориясе 40 кв. м мәйданга бер урна исәбеннән савытлар белән җиһазландырыла, өстәвенә киштәдәге сызык буенча алар арасындагы ара 10 м дан артмаска тиеш.;

142. Базар территориясендә һәм аның янында урнашкан сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү оешмалары, предприятиеләре, киосклар, сәүдә палаткалары һәм павильоннар каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәт күрсәтүгә килешү төземичә генә эшчәнлеккә рөхсәт ителми.

143. Сәүдә һәм (яисә) җәмәгать туклануы объектларын җыештыру һәм санитар карап тоту:

143.1.сәүдә һәм (яисә) җәмәгать туклануы объектлары территорияләрен һәм янәшәдәге территорияләргә тулысынча җыештыру тәүлегенә кимендә ике тапкыр (иртән һәм кич) башкарыла. Көндөз патрульләр чүп-чарны җыештыралар, чүп-чар тутырылган урналарны һәм чүп җыю урыннарын чистарталар;

143.2.сәүдә һәм (яисә) җәмәгать туклануы объектларына керү урынында кимендә бер урна урнаштырыла;

143.3.вакытлыча урамда сәүдә итү урыннарында 10 метр радиустагы территорияләргә җыештыралар. савытларны һәм товарларны газоннарда һәм тротуарларга җыю рөхсәт ителми;

143.4.калдыкларны чыгару тәэмин ителә.

144. Башка сәүдә мәйданчыклары территорияләрен, стационар булмаган вак ваклап сату чөптәре объектлары комплексларын, социаль-мәдәни билгеләнештәге объектларны җыештыру алар ябылганнан соң, елның жылы вакытында мәжбүри алдан сугару белән башкарыла. Агымдагы урып-җыю көн дөвамында бара. Көн саен каты көнкүреш калдыкларын чыгару тәэмин ителә.

145. Кешеләрнең ял итү һәм күпләп була торган урыннарын төзекләндерү:

145.1.кешеләр ял итә торган һәм күпләп була торган урыннар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә каты өслекләр (плитка түшәү яисә асфальт рәвешендә), өслекләргә бер-берсенә тоташтыру элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, урналар һәм чүп-чар өчен кече контейнерлар, урам техник җиһазлары, яктырту җайланмалары, архитектура-

декоратив яктырту жайланмалары, мәғлүмат саклагычлар, элементлар керә. яшеллөндөрү кишәрлекләрен яклау (металл киртәләр, махсус өслек төрләре һ. б.);

145.2.ял итү һәм кешеләр күпләп була торган урыннарның барлык территорияләре, пляжлардан тыш, каты өслеккә яисә чөчөлгән үләннәр яки яшел утыртмалар белән үсемлек туфрагына ия булырга тиеш;

145.3.ял итү һәм кешеләр күп була торган урыннар территорияләрендәге яшеллөндөрү участкаларын чөчөкләр, газоннар, ялгыз, төркемләп, рәтләп утыртулар, вертикаль, күпкатлы, мобиль яшеллөндөрү формалары рәвешендә проектларга кирәк;

145.4.кешеләрнең ял итү һәм күпләп була торган урыннары жиһазландырылган һәм эшли торган бәдрәф кабиналары белән комплектланырга тиеш, бәдрәфләрне урнаштыру һәм карап тоту таләпләре үтәлгә тиеш.;

145.5.пычрануга карап, кешеләр ял итә торган яисә күпләп була торган территорияләрдәге фонтаннарны, буаларны, елга ярларын чистарту эшләре башкарылырга тиеш;

145.6. массакүләм чаралар үткәргәндә аларны оештыручылар чараны үткөрү урынын, аңа якын территорияләргә жыештыруны һәм бозылган төзекләндерүне торгызуны тәмин итәләр. Чараны үткөрү урынын, аңа якын территорияләргә жыештыру һәм бозылган төзекләндерүне торгызу тәртибе билгеләнгән тәртиптә чараны үткөрүгә тиешле рөхсәт алу стадиясендә билгеләнә.

146. Ял итү һәм күпләп булу урыннары территорияләрендә кешеләргә рөхсәт ителми:

146.1. тараны һәм сәүдә жиһазларын моның өчен билгеләнмәгән урыннарда сакларга, складларга салырга;

146.2. территорияне житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга;

146.3. каты коммуналь калдыкларны урнаштырырга, шулай ук эре габаритлы калдыкларны контейнер майданчыларында урнаштырылган контейнерлардан һәм бункерлардан читтә тупларга;

146.4. автотранспорт чараларын юарга һәм ремонтларга, эшкәртелгән ягулык-майлау сыеклыкларын агызырга;

146.5. автостоянкалар, гаражлар, аттракционнар урнаштырырга, билгеләнгән тәртипне бозып реклама конструкцияләргә урнаштырырга;

146.6. газоннарны, табигый һәм ясалма яшеллөндөрү объектларын зарарларга;

146.7. кече архитектура формаларын зарарларга һәм аларны билгеләнгән урыннардан күчерергә;

146.8. өстәлләрдә һәм эскәмияләр аркаларында утырырга;

146.9. сыек продуктларның калдыкларын, сатуратор жайланмаларыннан, квас һәм сыра цистерналарыннан суны тротуарларга, газоннарга һәм юлларга агызырга;

146.10. автотранспорт чараларын түләүле куя урыннарын законсыз оештырырга;

146.11. стационар булмаган объектларны үз белдегә белән урнаштырырга;

146.12. тротуарларның асфальт-бетон түшәмәсен, янәшәдәге яшел зоналарның һәм территорияләргә төзекләндерүнең башка элементларының бөтенлеген бозарга;

146.13. территориягә сәүдә-суыткыч жайланмаларын куярга;

146.14. каты коммуналь (көнкүреш) калдыкларны халыктан каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен билгеләнгән контейнерларга (бункерларга) идарәче оешмалар белән калдыкларны каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнерларга (бункерларга) урнаштыруга килешү булмыйча салырга;

146.15.тимер-бетон блоklar, баганалар, киртэлэр, шлагбаумнар, Корылмалар һәм башка жайланмалар урнаштыру юлы белән тротуарларны үз белдегең белән ябарга;

146.16.товарны сәүдә объектыннан читкә чыгарырга;

146.17.учаклар кабызырга, шул исәптән ачык уттан файдалануны күздә тоткан чаралар үткөрергә, ачык ут ярдәмендә азыкны жылы эшкөртү өчен мангаллар һәм башка жайланмалар кулланырга.

Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен
жыештыру, карап тоту һәм төзекләндерү

147. Йорт яны территориясен жыештыру:

147.1.урып-жыю түбөндәге тәртиптә башкарылырга тиеш: тротуарларны, жәяүлеләр юлларын жыештыру (бозлавыйк һәм тайгаклык очрагында-ком сибү), ө аннары ишегалды территорияләрен жыештыру;

147.2. кар чистартудан тыш, урып-жыю 8.00 сәгатькә кадәр башкарыла.

Механикалаштырылган жыештыруны машиналар 4 км/сәг тизлектә көндез башкарырга рөхсәт ителә.

148. Жәйге жыештыру:

148.1.йорт яны территорияләрен жәйге жыештыру: себерү, юу яки махсус машиналар ярдәмендә сугару-башлыча иртә, иртәнге һәм соң, кичке сәгатьләрдә башкарылырга тиеш.;

148.2. тротуарларны юуны бары тик прилотка яны полосасы белән турыдан-туры чиктәш булган ачык тротуарларда һәм биналардан урамның машина үтә торган өлешенә таба гына башкарырга кирәк. ;

148.3.көннең эссе вакытында тротуарларга су сибү кирәк булганча, әмма төүлегенә ике тапкырдан да сирәгрәк башкарылырга тиеш.

149. Кышкы жыештыру:

149.1.түбәләрдә жыела торган кар вакытында жиргә ташланырга һәм прилотковый полосага Күчөргә, ө киң тротуарларда валларга формалашырга тиеш.;

149.2.чистартыла торган кар тротуарлардан юл өлешенә - прилотка полосасына, ө ишегалларында-складлау урыннарына күчөргә тиеш.;

149.3. квартал эчендәге юллардан күчөрелгән карны борт ташына параллель урнашкан өемнөргә һәм валларга салырга яки, кагыйдө буларак, роторлы кар чистарткычлар ярдәмендә юл буйлап жыярга кирәк.;

149.4. урамнарның машина йөри торган өлешеннән газоннар белән аерылган киңлеге 6 метрдан арткан тротуарларда карны тротуар уртасына күчөрергә рөхсәт ителә.;

149.5.кар өемнөренә һәм валларга салу эшләре тротуарларда кар яву төмамланганнан соң алты сәгәттән дө соңга калмыйча, ө калган территорияләрдә 12 сәгәттән дө соңга калмыйча төмамланырга тиеш.;

149.6.ишегалларында һәм квартал эчендәге машина юлларында, яшеллөндөрелгән территориядә жыела торган Чиста, куллану калдыклары, ком-тоз катнашмалары һәм реагентлар белән пычранмаган карны жыярга рөхсәт ителә, яшел утыртмаларны саклап калу һәм кар суларын агызып жиберү тәэммин ителә.;

149.7. тротуарларны һәм квартал эчендәге юлларны кул белән жыештырганда кар тулысынча кыргыч астына жыештырылырга тиеш. Камилләштерелгән капламалар булмаганда, карны движок астына жыярга кирәк, аннан соң аны тыгызлау өчен кар катламы калдырырга кирәк.;

149.8.тайгаклык килеп чыкканда юл катламнарын ком - тоз катнашмасы белән эшкөртү 0,2-0,3 кг/м норма буенча бүлгөчләр ярдәмендә башкарылырга тиеш;

149.9. эшкөртөлгөннөн соң йомшарган боз ясалмалары, ачык грунтка, агачлар астына яки газоннарга элэгүгә юл куймыйча, күчерелергә яки себерелергә тиеш.

150. Яз житү белән:

150.1. кар суларын нормаль агызу өчен кирәк булган урыннарда су агымын тээмин итү өчен канауларны юу һәм чистарту;

150.2. кар суын яңгыр челтәренең люкларына һәм кабул итү коеларына системалы рәвештә куу;

150.3. ишегалды территорияләрен кар эреп беткәннән соң чүп-чардан, калган кардан һәм боздан чистарту.

151. Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен карап тоту:

151.1. күпфатирлы йортның йорт яны территориясен (алга таба – йорт яны территориясен) карап тоту үз эченә ала::

1) даими жыештыру;

2) Күзөтү һәм яңгырлар кабул итү коелары люкларын һәм рәшәткәләрен, дренажларны, лотокларны, үткәргеч торбаларны ремонтлау һәм чистарту;

3) инженерлык челтәрләренең күзөтү коеларына, янгын сулары белән тээмин итү чыганаclarына (гидрантларга, сулыкларга һ. б.) тоткарлыксыз керүне тээмин итү;

4) Каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны жыю һәм чыгару;

5) яшеллекләргә яшелләндерү һәм карау;

6) кече архитектура формаларын тоту, агымдагы һәм капитал ремонтлау.

152. Каты коммуналь калдыклар, каты көнкүреш калдыкларын туплау нормалары нигезендә, контейнер майданчыclarына куела торган контейнерларга һәм бункерларга жыелырга тиеш.

153. Күпфатирлы йортларда яшәүче граждaннар:

153.1. йорт яны территорияләрендә чисталык һәм тәртип саклайлар;

153.2. каты коммуналь һәм эре габаритлы калдыкларны бары тик контейнерларга һәм контейнер майданчыclarындагы бункерларга гына урнаштыралар.

154. Идарәче оешмалар:

154.1. 8.00 сәгатькә кадәр йорт яны территорияләрен жыештыру һәм көн дәвамында-чисталыкны саклау;

154.2. канализацияләнгән биналарда түгел, ә каты коммуналь калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру - моннан тыш сыек көнкүреш калдыклары өчен жыентыклар да;

154.3. расланган график нигезендә каты коммуналь (көнкүреш) һәм эре габаритлы калдыкларны чыгару;

154.4. контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер майданчыclarын, аларга керү юлларын чиста һәм төзек хәлдә тоту;

154.5. подъездларга керү урыннарында чүп савытлары, эскәмияләр урнаштыру һәм аларны вакытында чистарту;

154.6. территорияне сезонлы файдалануга әзерләү, шул исәптән су агымын тээмин итү өчен канауны юу һәм чистарту, кар суларын яңгыр челтәренең люкларына һәм кабул итү коеларына системалы рәвештә куып чыгару, кар эреп беткәннән соң территорияне чистарту һәм башка кирәкле эшләрне башкару;

154.7. тайгак участокларны ком-тоз һәм (яисә) махсус бозлавыкка каршы катнашмалар белән эшкөртү;

154.8. яшел утыртмаларны һәм газоннарны саклау һәм квалификацияле карау;

154.9. тышкы яктырту чараларын төзек хәлдә тоту һәм караңгы төшкәч аларны кабызу.

155. Йорт яны территориясендә рөхсәт ителми:

155.1. яфракларны, төрле калдыкларны һәм чүп-чарны яндырырга;

155.2. киём-салым, киём-салым, келәмнәр һәм башка әйберләрне хужалык майданчыгыннан тыш элөп куярга;

155.3. контейнер майданчыкларына керү юлларын тутырырга;

155.4. урамнарның һәм юлларның машина йөрү өлешендә, тротуарларда, газоннарда һәм яшел зоналарда контейнерлар (бункерлар) урнаштырырга;

155.5. билгеләнгән тәртипне бозып, йорт яны территорияләрен, шул исәптән үтөлми торган юллар яисә үтүләр өчен шлагбаумнарны яисә автомат капкаларны үз белдегәң белән киртәләр куярга;

155.6. ишегалды корылмаларын үз белдегәң белән төзөргә;

155.7. йорт яны территориясен металл ватыклары, көнкүреш һәм төзелеш калдыклары һәм материаллары, шлак, көл һәм житештерү һәм куллануның башка калдыклары белән тутырырга, савытларны җыярга һәм сакларга;

155.8. чүп-чарны түгөргә, калдыкларны һәм чүп-чарны чыгарып ташларга, шулай ук каты коммуналь калдыкларны урнаштырырга, шулай ук эре габаритлы калдыкларны контейнер майданчыкларында урнаштырылган контейнерлардан һәм бункерлардан читтә тутларга;

155.9. автотранспорт чараларын түлөүле куюны оештырырга;

155.10. квартал эчендәге юлларны тимер-бетон блоklar, баганалар, киртәләр, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка җайланмалар урнаштыру юлы белән үз белдегәң белән ябарга;

155.11. автомашиналар юарга, ягулык һәм майлар агызырга, тавыш сигналларын, тормозларны һәм двигательләрне көйлөргә;

155.12. кеше сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый торган теләсә нинди эш башкарырга;

155.13. әгәр законнарда һәм (яисә) шартнамәдә башкасы билгеләнмәгән булса, сөүдә һәм җәмәгать туклануы предприятияләрен, шул исәптән палаткаларны, киоскларны, лекларны, мини-базарларны, павильоннарны, җәйге кафеларны, житештерү объектларын, автомобильләрне, көнкүреш техникасын, аяк киёмнәрен вак ремонтлау предприятияләрен, шулай ук автостоянкаларны урнаштырырга һәм эксплуатацияләргә, кунаклардан тыш;

155.14. йорт яны территориясенә ишегалды эчендәге машина юллары буенча транспортның транзит хәрәкәтен гамәлгә ашырырга;

155.15. учаклар кабызырга, шул исәптән ачык уттан файдалануны күздә тоткан чаралар үткөрөргә, ачык ут ярдәмендә азыкны җылы эшкөртү өчен мангаллар һәм башка җайланмалар кулланырга;

155.16. транспорт чараларын, шул исәптән комплектланмаган (төзек булмаганнарын), яшелләндерелгән территорияләрдә, балалар, спорт һәм хужалык майданчыкларында, елның нинди вакытына карамастан, торгызу эшләрен мәҗбүри башкару шарты белән әлеге территорияләрдә кирәкле эшләр башкару очракларыннан тыш урнаштырырга.

156. Йорт яны территорияләрен яшеллөндөрү:

156.1. йорт яны территорияләрен яшеллөндөрү, яшел утыртмаларны саклау әлеге Кагыйдәләрнең 164 - 169 пунктлары таләпләре нигезендә идарәче оешмалар тарафыннан тәэмин ителә;

156.2. йорт яны территориясен яшеллөндөргөндә, торак йортларның стеналарыннан ябалдашлары 5 метрга кадәр булган агач көүсәләре күчәренә кадәр араның кимендә 5 метр булуын исәпкә алырга кирәк. зуррак агачлар өчен ара 5 метрдан артыграк, куаклар өчен 1,5 метр булырга тиеш. куакларның биеклегә беренче кат бүлмәләренең төрәзә уемының аскы кырыеннан артмаска тиеш.

157. Идарәче оешмалар:

- 157.1. яшел утыртмаларның сакланышы һәм бөтенлеге;
- 157.2. жәй көне һәм коры көннәрдә газоннарға, чәчәкләргә, агачларға һәм куакларға су сибү;
- 157.3. газоннарның сакланышы һәм бөтенлеге, аларға төзелеш материаллары, ком, чүп-чар, кар, боз кисәкләре һ. б. салынмыйча.;
- 157.4. агротехник шартларны үтәп, билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проектлар буенча гына агачларны һәм куакларны яңа утырту, юллар челтәрен үзгәртеп планлаштыру һәм жайланмаларны урнаштыру;
- 157.5. яшелләнделгән территорияне (яшелләндерү участкаларын) борт биюләгә 0,5 м дан артмаган декоратив киртәләр рәвешендә яклау элементларын яисә 0,5 м дан артмаган, транспорт чараларына керүгә комачаулы торган баганалар яисә куаклар утырту элементларын урнаштыруны.
158. Йорт яны территориясен төзекләндерү:
- 158.1. һәр йорт биләмәсенең территориясә, кагыйдә буларак, :
- 1) кер киптерү, киём-салым, келәмнәр һәм көнкүреш әйберләрен чистарту өчен хужалык майданчыгы;
 - 2) өлкәннәр ял итә торган майданчык;
 - 3) балаларның жәйгә һәм кышкы ялы өчен яшелләнделгән һәм кирәкле кече архитектура формалары булган балалар уен һәм спорт майданчыклары.
159. Хужалык майданчыгында кер киптерү жайланмалары куелган баганалар, киём киптерү штангалары, элгечләр, Комлы тартма, чүп савытлары, эскәмияләр булырга тиеш. Майданчыкны тере киртә белән әйләндереп алырга кирәк. Майданчыкларны, ял итү урыннарын жиһазлау элементларын билгеләнгән таләпләргә туры китереп төзәргә һәм төзекләндерергә кирәк.
160. Әгәр участок территориясенең зурлыгы мөмкинлек бирсә, участок чикләрендә этләр йөрү өчен майданчык урнаштырылырга мөмкин.
161. Йортларның подъездлары алдындагы майданчыклар, юллар һәм жәяүлеләр өчен юллар каты өслекле булырга тиеш. Каты өслекләр ясаганда кар һәм коеп яуган суларның ирекле агып чыгу мөмкинлегә каралырга тиеш.
162. Торак йортларга кертелгән жәмәгәт урыннарына йортның торак өлешеннән аерым керү юллары булырга тиеш, шул ук вакытта персоналның автотранспорт стоянкасы ишегалды территориясеннән читтә урнашырга тиеш.
163. Жәмәгәт урыннарына Материалларны, продукцияне фатирларның тәрәзәләре һәм керү юллары урнашкан торак йорт ишегалды ягынан төяп жибәрү рөхсәт ителми. Йөкләүне тәрәзәләре булмаган торак йортларның читләреннән, жир асты тоннельләреннән яки ябык дебаркадерлардан, юл ягынан башкарырга кирәк.
164. Транспорт чараларын квартал эчендәге территорияләргә урнаштыру кешеләрнең, шулай ук урып-жыю һәм махсус техниканың тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итәргә тиеш.

Индивидуаль торак төзелеше территорияләрен жыештыру

165. Торак йорт хужалары жир кишәрлеген һәм аның тирәләрен көн саен (шул исәптән кардан) жыештыралар.
166. Индивидуаль торак төзелеше территориясендә рөхсәт ителми:
- 166.1. карны этәргә, чүп-чарны ташларга, шлак ташларга, сыек көнкүреш калдыкларын йорт биләмәсә территориясеннән читкә агызырга;
 - 166.2. ишегалды һәм аның тирәсендәге территориядән чистартылган кар һәм бозны юлларның һәм юлларның машина йөрү өлешенә чыгарырга яисә күчерергә;
 - 166.3. каты коммуналь калдыкларны урнаштырырга, шулай ук эре габаритлы калдыкларны контейнер майданчыкларында урнаштырылган контейнерлардан һәм бункерлардан читтә тупларга.

V. территорияне төзекләндерү элементларына таләпләр

167. Төзекләндерүнең түбәндәге элементлары билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект (паспорт) нигезендә һәм аңа тулысынча туры китереп урнаштырыла:

- аерым торган күрсәткечләр (стелалар);
- тышкы мәгълүмат чаралары;
- декоратив-сәнгатьчә бизәү рәвешендәге кече архитектура формалары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү җайланмалары, су җайланмалары, типлы муниципаль җиһазлар, коммуналь-көнкүреш җиһазлары;
- капитал булмаган объектлар, шул исәптән индивидуаль башкарудагы сезонлы объектлар һәм стационар булмаган сәүдә объектлары;
- биналарны, корылмаларны, шул исәптән капитал булмаган корылмаларны, аерым витриналардан һәм керү төркемнәреннән тыш, архитектур яктырту;
- фасадларның төсле чишелеше, шул исәптән декоратив-сәнгати бизәлеш рәвешендә;
- гомуми файдаланудагы, чикләнгән файдаланудагы территорияләргә комплекслы төзекләндерү;
- кондиционерларның тышкы блокларын комплекслы урнаштыру.

Мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан территорияне төзекләндерү элементларына проект (паспорт) мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәге вәкаләтле органнар белән килештерелә.

Озак вакытлар яисә даими файдаланыла торган территорияне төзекләндерүнең стационар элементлары аларны кул белән күчерү мөмкинлеген булдырмаслык итеп беркетелергә тиеш.

Мәгълүмат төзекләндерү элементларында Россия Федерациясенең дәүләт теле һәм Татарстан Республикасының дәүләт телләре турындагы законнар таләпләрен үтәгән килеш урнаштырылырга тиеш.

Ике һәм аннан да күбрәк тел кулланылган очракта текстлар эчтәлегә һәм техник бизәлешкә буенча бертөрлелек булырга, аңлаешлы итеп башкарылырга тиеш.

168. Төзекләндерү элементларын карап тоту, аларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертә, төзекләндерү элементлары хужалары тарафыннан башкарыла.

Яшелләндерү

169. Яшел утыртмалар территорияне төзекләндерүнең мәҗбүри элементы булып тора.

Төзекләндерү эшләрен башкарганда яшеллекләргә мөмкин кадәр күбрәк саклап калу зарур.

170. Авыл җирлегә территориясендә яшелләндерүнең ике төре кулланыла ала: стационар – грунтка үсемлекләр утырту һәм мобиль - махсус күчмә савытларга (контейнерлар, вазоннар һ.б.) үсемлекләр утырту.

Стационар һәм мобиль яшелләндерүне рельефның табигый һәм ясалма элементларында, түбәләрдә (түбә яшелләндерү), бина һәм корылмаларның фасадларында (вертикаль яшелләндерү) архитектура-ландшафт объектлары (газоннар, бакчалар, чәчәк бакчалары, Куаклы һәм агачлы майданчыklar һ.б.) тәүзү өчен файдаланалар.

171. Яшелләндерү объектларын карап тоту-яшеллекләргә һәм яшелләндерелгән территорияләргә төзекләндерү элементларын карап тоту, күләмле корылмаларның конструктив элементларының аз гына деформацияләрен

һәм зарарлануларын бетерү, шулай ук жәй һәм кыш көннәрендә күчмә кече формаларны жыештыру.

172. Яшелләндерү объектларында эшләр башкаруга таләпләр:

172.1. яшелләндерү объектлары янында төзелеш мәйданчыкларын оештырганда, проектта саклану чаралары күрелергә тиеш: түбән һәм киң ябалдашларны койма белән әйләндереп алу, өлешчә кисү, агач көүсәләрен саклау бәйләве, куак ябалдашларын бәйләү, туфракның тыгызлануын булдырмау максатларында юллар янында урнашкан үсемлекләр астына туфрак кишәрлекләрен вак таш белән күмү.;

172.2. территорияне вертикаль планлаштыру, жир асты коммуникацияләре салу, юлларны, машина юлларын һәм тротуарларны төзекләндерү яшелләндерү башланганчы тәмамланырга тиеш;

172.3. туфрак катламы бозылуга бәйле ремонт, төзелеш һәм башка эшләр башкарганда, туфракның уңдырышлы катламын алып ташларга һәм аны алга таба Яшел төзелештә куллану өчен сакларга кирәк. Югарыда күрсәтелгән эшләр тәмамлангач, бозылган жир кишәрлекләрен һәм утыртмаларны торгызырга кирәк. Эшләрне башкару проектында торгызу каралырга тиеш;

172.4. яфракларны һәм үләннәрне, алга таба компостлаштырып яки билгеләнгән тәртиптә алып ташлап, өемнәргә жыярга кирәк;

172.5. яшелләндерү объектын саклау элементларын борт биеклегә 0,5 м дан артмаган декоратив киртәләр рәвешендә яисә 0,5 м дан артмаган баганалар урнаштыру.

173. Яшел утыртмалар хужалары:

173.1. яшел үсентеләрне саклауны һәм квалификацияле карауны тәмин итәләр;

173.2. жәй көне коры һавада газоннарга, чәчәклекләргә, агачларга һәм куакларга су сибүне тәмин итәләр;

173.3. газоннарның сакланышын һәм бөтенлеген тәмин итәләр;

173.4. агач һәм куакларны яңа утырталар һәм күчереп утырталар, шулай ук юллар, мәйданчыклар, газоннар челтәренен планировкасын жирле үзидарәнен башкарма органы белән килештерелгән проектлар буенча гына үзгәртәләр;

173.5. яшелләндерү объектларында сулыклар булганда аларны чисталыкта тоталар һәм 10 елга кимендә бер тапкыр капитал чистарталар;

174. Яшелләндерелгән территорияләрдә рөхсәт ителми:

174.1. төзелешләрне, аларның эшләвен тәмин итү һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән корылмалардан тыш, урнаштырырга;

174.2. агачларны һәм куакларны үз белдеге белән утырту һәм кисү, газоннарны һәм чәчәк бакчаларын юк итү;

174.3. күчеп йөрергә, ял итү һәм уеннар өчен бакчаларның, скверларның, паркларның мемориаль зоналарының газоннарында, гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары булган бульварларда урнашырга;

174.4. моның өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш яшелләндерү объектларында чаңгыда һәм чанада шуу;

174.5. агачларга һәм башка яшел утыртмаларга гамаклар, таган, турниклар, кер киптерү өчен баулар элөп куярга, агачларга тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләрне, афишаларны, белдерүләрне, агитация материалларын, техник конструкцияләрне, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмат белән тәмин итү чараларын, баганалардан, коймалардан, реклама щитларыннан, электрүткәргечләрдән, лампалардан, чәнечкеле агачлардан тартмаларны беркетергә. киртәләр;

174.6. стационар булмаган объектлар, шулай ук юл сервисы объектлары урнаштырырга, шул исәптән автостоянкалар һәм парковкалар урнаштырырга, елның нинди вакытына карамастан;

174.7. тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләрне (бирелгән рөхсәттән, паспорттан башка), агитация материалларын, техник конструкцияләрне, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмат белән тәэмин итү чараларын урнаштырырга;

174.8. төзелеш һәм башка материаллар, калдыклар, чүп-чар, бозлавыкка каршы материаллар һәм башка зарарлы матдәләр, шулай ук ком һәм бозлавыкка каршы реагентлар белән пычранган кар, боз кисәкләрен жыярга;

174.9. яшелчә бакчалары өчен казу;

174.10. йорт хайваннарының газоннарында һәм чәчәкләкләрендә йөрергә;

174.11. роторлы кар жыю машиналарын утыртмаларга кар элөкмәүче махсус юнәлеш бирүче җайланмаларсыз кулланырга;

174.12. яфракларны, үләнне, ботакларны яндырырга, шулай ук аларны лотокларга һәм башка су үткөрү җайланмаларына сметалар ясарга;

174.13. смета һәм чүп-чарны газоннарга ташларга;

174.14. учаклар кабызырга, шул исәптән ачык уттан файдалануны күздә тоткан чаралар үткөрергә, ачык ут ярдәмендә азыкны жылы эшкәртү өчен мангаллар һәм башка җайланмалар кулланырга;

174.15. су, сумала чыгару өчен агачларны кисәргә, аларга башка механик зарар китерергә;

174.16. жирлек территориясен төзекләндерү, клумбалар оештыру өчен җитештерү һәм куллану калдыкларыннан, шул исәптән автомобиль покрышкаларыннан файдаланырга;

174.17. күпьяллык чәчәкләр биләгән жир кишәрлекләреннән кар чыгарырга, шулай ук салкынга чыдам булмаган үсемлекләр утырткан жирләрне кардан арындырырга;

174.18. санитария таләпләре югары булган урыннардан тыш (чүп контейнерларына, жәмәгать бәдрәфләренә якин булу һ. б.) торак пункт территорияләрендәге агач кәүсәләрен агартуны башкарырга.;

174.19. яшелләндерелгән территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскәмияләрне, коймаларны, урнарны, балалар һәм спорт җиһазларын бозарга;

174.20. агач тамырларын кәүсәдән 1,5 метрдан да якинрак арада ялангач калдырырга һәм агач муеннарына туфрак яисә төзелеш калдыклары сибәргә;

174.21. транспорт чараларын, шул исәптән комплектланмаган (төзек булмаганның), урман-паркларның, паркларның, бакчаларның, бульварларның, шәһәр урманнарының яшелләндерелгән территорияләрендә елның нинди вакытка бәйсез рәвештә урнаштырырга, моңа әлеге территорияләрдә торгызу эшләрен мәҗбүри башкару шарты белән кирәкле эшләр башкару очраклары керми.;

174.22. транспорт чараларын, шул исәптән комплектланмаган (төзексез), дөвәләү, балалар уку һәм фәнни учреждениеләренең, сәнәгать предприятиеләренең, спорт комплексларының һәм торак кварталларның яшелләндерелгән территорияләрендә, елның нинди вакытына карамастан, торгызу эшләрен мәҗбүри башкару шарты белән әлеге территорияләрдә кирәкле эшләр башкару очракларыннан тыш урнаштырырга.

Киртәләр

175. Киртәләрне кору төзекләндерүнең өстәмә элементы булып тора.

176. Киртәләр бер-берсеннән:

1) билгеләнешкә (декоратив, яклау, аларның ярашуу);

2) биеклектә (Түбән - 1,0 м га кадәр, уртача - 1,1 - 1,7 м, биек - 1,8 - 3,0 м);

- 3) материалның төренә (металл, тимер-бетон һ. б.);
- 4) күз карашы өчен үткөрүчәнлек дәрәжәсе (үтә күренмәле, чукрак);
- 5) стационарлык дәрәжәләре (даими, вакытлыча, күчмә) һәм башка киртәләр.

Киртәләрне проектлау аларның кайда урнашуына һәм билгеләнешенә карап гамәлдәге дәүләт стандартлары, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталоглары, индивидуаль проектлау проектлары нигезендә башкарыла.

177. Мәдәни мирас объектлары территорияләрен киртәләү өлеге территорияләр өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә башкарылырга тиеш.

Жәмәгать, торак, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә чукрак һәм тимер-бетон киртәләр проектлау рәхсәт ителми.

Сәнәгать, махсус территорияләр коймалары декоратив тимер-бетон панельләрдән ясалырга мөмкин.

Жир асты корылмалары белән кисешкән урыннарда уртача һәм югары төрдәге коймаларны проектлаганда ремонт яисә төзелеш эшләрен башкарырга мөмкинлек бирә торган койма конструкцияләре карала.

Агачлар жәяүлеләр хәрәкәте интенсив зоналарында яисә төзелеш һәм реконструкция эшләрен башкару зоналарында үскән очракта, саклауның башка төрләре булмаганда, яшенә, агач токымына һәм башка характеристикаларга карап, биеклеге 0,9 м һәм аннан да зуррак, диаметры 0,8 м һәм аннан да зуррак булган яклау Киртәләре каралырга тиеш.

Өслекләрне каплау

178. Өслекләрне каплау авыл җирлегә территориясендә имин һәм уңайлы хәрәкәт итү шартларын тәмин итә, шулай ук торак пунктта төзелгән төзелешнең архитектур йөзен формалаштыра.

Төзекләндерү максатларында түбәндәге төр өслекләр билгеләнгән:

1) каты (капиталь) өслекләр-монолит яисә жыелма өслекләр, шул исәптән асфальт-бетоннан, цемент-бетоннан, табигий таштан ясала торган;

2) йомшак (капиталь булмаган) өслекләр - табигий яисә ясалма коелучан Материаллардан (шул исәптән ком, вак таш, гранит чөчүлекләр, керамзит, резина валчыклары), табигий хәлдә булган, бөйләүче материаллар белән тыгызланган яисә ныгытылган коры катнашмалардан ясала торган өслекләр;

3) газон капламнары-үлән капламын эзәрләүнең һәм утыртуның махсус технологияләре буенча башкарыла торган капламалар;

4) катнаш өслекләр-өслекләрнең бер-берсеннән торган өслекләр (челтәрле плитка яисә газонга батырылган газон рәшәткәсе яисә йомшак өслек).

179. Өслек төрләрен аларның максатчан билгеләнеше нигезендә сайларга кирәк:

1) каты-проектлау вакытына гамәлдә булган мөмкин булган чик йөкләнешләренә, хәрәкәтнең характерын һәм составын, янгынга каршы таләпләренә исәпкә алып;

2) йомшак – территорияләрнең аерым төрләрен (шул исәптән балалар, спорт майданчыкларын, этләр йөртү майданчыкларын, жәяү йөрү юлларын)төзекләндергәндә аларның үзенчәлекле үзлекләрен исәпкә алып);

3) аеруча экологик яктан чиста булган газонлы һәм катнаш.

Каты төрдәге өслек кытыршы булырга тиеш, коры хәлдә - 0,6, юеш хәлдә 0,4 тән ким булмаска тиеш.

Жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә, жир өсте һәм жир асты кичүләрендә, биналарның керү төркемнәре баскычларында һәм болдырларында

кафель, метлах плиткаларын, ясалма һәм табигый таштан шома яисә шомартылган плитәләрне каплау сыйфатында куллану рөхсәт ителми.

180. Авыл жирлегенең гомуми файдаланудагы территорияләрендә барлык киртәләр (киртәләр, баскычлар, пандуслар, агачлар, яктырту, мәгълүмат һәм урам техник жиһазлары), шулай ук жәмәгать транспортын көтү тукталышлары һәм урам аша чыгу урыннарындагы тротуар кыры тактиль өслек полосалары белән аерылып тора.

Тактиль өслек киртәгә, урам кырыена, куркыныч участок башына, хәрәкәт юнәлеше үзгәрүгә һ.б. кадәр кимендә 0,8 м ераклыкта башланырга тиеш. әгәр тактиль өслектә киңлегә 15 мм дан артык һәм тирәнлегә 6 мм дан артык булган буй буразналар булса, аларны хәрәкәт юнәлеше буйлап урнаштырырга ярамый.

181. Түшәлгән агачлар өчен, саклауның башка төрләре (шул исәптән көпшә яны рәшәткәләре, бордюрлар, периметр эскәмияләре) булмаганда, көсәдән кимендә 1,5 м радиуста саклагыч өслекләр: вак таш, вак таш, газон рәшәткәләре ясала. Саклау өслегә жәяүлеләр коммуникацияләре өслегеннән бер дәрәжәдә яки югарырак башкарылырга мөмкин.

182. Кулланыла торган өслек төренең колористик чишелеше формалаша торган тирәлекнең төсле чишелешен исәпкә алырга тиеш.

Өслекләрнең үзара бәйләнеше

183. Өслекләрне берләштерү элементларына, гадәттә, борт ташларының төрле төрләрен, пандусларны, баскычларны, баскычларны киртәләр.

Борт ташлары

184. Юлның борт ташлары тротуар белән машина йөрү өлеше тоташкан урынга, машина йөрү өлеше дәрәжәсеннән норматив рәвештә кимендә 150 мм артыграк куела, өслек өслегә ремонтланган очракта да бу күрсәткеч сакланырга тиеш.

Автотранспортның газонга бәрелүен булдырмас өчен, юлның газон белән капланган урыннарында югары күтәрелгән борт ташы кулланырга кирәк.

Жәяүлеләр коммуникацияләре өслеген газон белән бергә кушканда бакча бортын урнаштырырга мөмкин, ул газон дәрәжәсеннән кимендә 50 мм артып китә, 0,5 м ераклыкта. бу исә газонны саклый һәм пычрак һәм үсемлек чүп-чарының өслеккә элэгүен булдырмый, аның хезмәт итү вакытын озайта.

Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрле типтагы өслекләр янәшәсен бизәү өчен табигый материаллар (кирпеч, агач, таш кыялар, керамик борт һ.б.) кулланырга мөмкин.

Бусагалар, баскычлар, пандуслар

185. Жәяүлеләр коммуникацияләре авышлыгы 60 промилле булганда баскычлар ясауны күздә тотарга кирәк.

Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка күпләп була торган объектлар, инвалидлар һәм картлар йортлары урнашкан урыннарда төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә баскычлар һәм баскычлар 50 промилледән артык тайпылыш булганда, аларны пандус белән озата барырга кирәк.

Бордюр пандусының авышлыгы 1:12 кабул ителә.

Баскычның беренче баскыч кырыйларын төшкәндә һәм күтәргәндә ачык контрастлы буяулар белән аерып күрсәтергә кирәк.

Тышкы баскычларның барлык баскычлары Бер марш эчендә баскычларның киңлегә һәм биеклегә буенча бертөрле итеп куела.

Пандусны киртәли торган конструкцияләр булмаганда, биеклегә 75 мм дан да ким булмаган киртәли торган бортик һәм тоткалар каралырга тиеш.

Пандусның башында һәм ахырында юлның горизонталь участоклары әйләнә-тирә өслектән текстурасы һәм төс белән аерылып тора.

Баскычның яисә пандусның ике ягында да 800 - 920 мм биеклектәге түгәрәк яисә турыпочмаклы кисемтәле тоткалар каралган. Кисемтәләр кул белән колачлау өчен уңайлы һәм стенадан 40 мм га ераграк тора.

Майданчык

186. Жирлек территориясендә балалар уеннары, өлкәннәр ялы, спорт белән шөгыльләнү, каты коммуналь калдыклар туплау, этләрне йөртү һәм өйрәтү, автомобильләр кую өчен майданчыклар урнашкан.

Майданчыкларны теркәлгән мәдәни мирас ядкарьләренен саклау зоналары һәм махсус сакланылучы табигать территорияләре зоналары чикләрендә урнаштыруны һәйкәлләрне саклауның, табигатьтән файдалануның һәм әйләнә-тирә мохитне саклауның вәкаләтле органнары белән килештерү тәкъдим ителә.

Йорт яны территорияләре, кагыйдә буларак, балалар өчен уен һәм спорт майданчыклары белән тәъмин ителергә тиеш. Майданчыклар төзек һәм имгәнү куркынычы янамый торган инвентарь белән тәъмин ителергә тиеш.

Каты коммуналь калдыкларны туплау майданчыклары

187. Жирлек территориясендә каты коммуналь калдыклар туплау урыннары (майданчыклары) төзелә, шулай ук каты коммуналь калдыклар туплау урыннары (майданчыклары) реестры алып барыла.

188. Каты коммуналь калдыкларны туплау әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәъмин итү өлкәсендәге законнар таләпләрен үтәгән килеш гамәлгә ашырыла.

189. Каты коммуналь калдыкларны урнаштыру һәм туплау каты коммуналь калдыклар милекчеләре тарафыннан каты коммуналь калдыклар тупланган урыннарда (майданчыкларда) тәъмин ителә.

190. Физик һәм юридик затлар каты коммуналь калдыкларны контейнер майданчыкларында урнашкан контейнерларга, бункерларга туплыйлар. Эре габаритлы калдыкларны контейнер майданчыкларында урнашкан бункерларга җыялар.

191. Жирлек территориясендә эре габаритлы калдыклар өчен бункерлар бары тик 15 апрельдән 15 июньгә кадәр һәм 15 августтан 15 октябрьгә кадәр язгы-көзгә чорда гына расланган график буенча урнаштырыла.

192. Жәмәгать урыннарында һәм гомуми файдаланудагы территорияләрдә барлыкка килә торган чүп-чарны туплау гомуми файдаланудагы территорияләрдә, жирле үзидарә органнары билгеләгән урыннарда урнаштырыла торган урам савытларынан файдаланып башкарыла.

Урам урналары гомуми файдаланудагы территорияләрдә, транспортта, сәүдә объектларында (ваклар сату урыннарын да кертеп), халыкка хезмәт күрсәтүнең Гомумроссия классификаторына кертелгән башка объектларында халыкның товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр куллануы нәтижәсендә барлыкка килә торган калдыкларны туплау өчен генә файдаланыла.

193. Контейнер аның капкачы ябылганчы (контейнерның өске кырыеннан югары түгел) күләменә кадәр генә тутырыла ала. Контейнердагы калдыкларны шул рәвешле пресслау яки тыгызлау тыела ки, чүп ташу машинасына төягәндә аның эчендәге әйберләрне бушату мөмкин түгел. Контейнерны каралган күләмнән артыграк тутыру тыела.

194. Каты коммуналь калдыклар өчен контейнерларга янучы, кызган яисә кайнар калдыкларны, эре габаритлы калдыкларны, автомобиль шиннарын һәм

покрышкаларын, кар һәм бозны, сыек матдэләрне, авыл хужалыгы калдыкларын, биологик калдыкларны, биологик һәм химик актив калдыкларны, терекөмеш, химик ток чыганаclarы булган яктырткыч приборларны һәм электр лампаларын (батареялар һәм аккумуляторлар), медицина калдыклары, жир кишәрлекләрендәге эшләр нәтижәсендә барлыкка килгән үсемлек калдыклары, төзелеш калдыклары, шулай ук башка калдыклар, алар граждaннарның гомеренә һәм сәламәтлегенә зыян китерергә, контейнерларны, чүп ташучы машиналарны зарарларга яки типик булмаган рәвештә пычратырга яки калдыкларны эшкәртү, зарарсызландыру һәм урнаштыру объектларының эш режимын бозарга мөмкин.

195. Катy коммуналь калдыкларны һәм эре габаритлы калдыкларны контейнерлардан һәм бункерлардан читтә урнаштыру тыела.

196. Физик һәм юридик затлар милкендәге жир кишәрлекләре территориясендә барлыкка килә торган катy коммуналь калдыкларга караган газоннарны, чәчәклекләрне, агач-куак утыртмаларын караганда үсемлек калдыкларын бары тик язгы-көзгә чорда гына майданчыкларда урнаштырыла торган эре габаритлы калдыклар өчен бункерларга гына салырга рөхсәт ителә. Агач-куак утыртмалары, агачлар һәм ботаклар 1 метрдан артмаган кисәкләргә киселергә тиеш. Агач ботаклары көүсәлөрдөн Аерылган.

197. Бункерларга төзелеш чүп-чарын, биналарны һәм корылмаларны сүтүдөн калган чүп-чарны урнаштыру тыела.

198. Контейнерларга яки бункерларга урнаштыру тыелган төзелеш чүп-чарларын һәм башка төр чүп-чарны чыгару калдыкларның хужалары тарафыннан мөстәкыйль рәвештә яисә коммуналь хезмөтләргә үз исәбеннән полигонларга (калдыкларны урнаштыру өчен билгеләнгән махсус жиһазландырылган корылмаларга) заявка бирү юлы белән башкарыла.

Балалар майданчыклары

199. Балалар майданчыклары төрле яшь төркемнәре өчен аерым майданчыклар яки яшь мөнфәгатьләре буенча зоналаштырылган комплекслы уен майданчыклары рөвешендә оештырыла.

Балалар майданчыгында территорияне төзөклөндөрү элементларының мәжбүри исемлегенә түбөндөгеләр керә: өслөкнең йомшак төрләре, майдан өслөген газон белән тоташтыру элементлары, яшеллөндөрү, уен жайланмалары, эскөмияләр һәм урналар, яктырту жайланмалары.

Торак йортларның һәм жәмәгәт биналарының тәрәзөлөрөннән мөктөпкөчә яшьтәге балалар майданчыклары чиклөрөнә кадәр ара 10 метрдан да ким булмаска тиеш, кече һәм урта мөктөп яшендәге майданчыклар - 20 метрдан, комплекслы уен майданчыклары - 40 метрдан да ким булмаска тиеш, спорт-уен комплекслары - 100 метрдан да ким булмаска тиеш.

Балалар өчен уен майданчыклары контейнер майданчыкларынан кимендә 20 метр ераклыкта урнаштырылырга тиеш.

200. Балалар майданчыклары:

200.1. жәй көне тигөзсөзлөкләр ком белән күмөлгән өслөк планировкасы булырга тиеш;

200.2. даими рөвештә иртөнге вакытта себерергә һәм чыланырга;

200.3. буялырга, майданчыктагы коймаларны һәм корылмаларны елга бер тапкырдан да сирәгрөк буярга, ә ремонт-кирөк булган саен;

200.4. жәяүлөләр транзит хәрәкөтөннән, юллардан, борылыш майданчыкларынан, кунак тукталышларынан, калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру майданчыкларынан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участокларынан аерып куелырга.

Жәрәхәтләнүдән саклану өчен майдан территориясендә калкып торган тамырлар яки асылынып торган тәбәнәк ботаклар, жир өстендәге иске, киселгән жиһаз калдыклары (стойкалар, фундаментлар), жиргә чуммаган металл аркылылар (кагыйдә буларак, турникларда һәм таганнарда) булу рөхсәт ителми.

Янәшәдәге территорияләрне реконструкцияләгәндә балалар майданчыклары территориясендә төзелеш эшләрэн алып бару һәм төзелеш материалларын туплау рөхсәт ителми.

Яктырту жайланмасы, кагыйдә буларак, майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш.

Яктырту жайланмаларын 2,5 м биекләктә урнаштыру рөхсәт ителми.

Уен жиһазларын урнаштыру куркынычсызлыкның норматив параметрларын исәпкә алып башкарылырга тиеш.

201. Балалар майданчыкларын карап тоту һәм аларның иминлеген тәмин итү өчен җаваплылык аларны эксплуатацияләүче затларга йөкләнә.

Спорт майданчыклары

202. Спорт майданчыклары халыкның барлык яшьтәге төркемнәре өчен физкультура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен каралган.

Спорт майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: йомшак яисә газон өслек төрләре (Жәйге чорда), спорт жиһазлары.

Спорт майданчыклары яшелләндерелә һәм чөлтәрле койма белән әйләндереп алына. Яшелләндерү майданчыкның периметры буенча урнаштырыла, вертикаль яшелләндерүне кулланырга мөмкин. Киртәнең биекләге 2,5-3 м, майданчыклар бер - берсенә тоташкан урыннарда биекләге 1,2 м дан да ким түгел.

Спорт жиһазлары спорт, физкультура майданчыкларында яисә рекреацияләр составында махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә (сәламәтлек сукмакларында) урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары заводта ясалырга да, махсус эшкәртелгән өсләге жәрәхәтләнмәслек (ярыклар, тишекләр булмау һ.б.) бүрәнәләрдән һәм борыслардан ясалырга да мөмкин.

Урнаштырганда сертификацияләнгән жиһаз каталогларына таянырга кирәк.

Ял итү майданчыклары

203. Торак төзелеше территориясендә тыныч ял итү һәм өлкәннәр өчен өстәл уеннары өчен ял итү майданчыклары оештырырга мөмкин. Торак йортларның төрәзәләрәннән тыныч ял итү майданчыклары чикләренә кадәр ара кимендә 10 м, шау - шулы өстәл уеннары майданчыклары кимендә 25 м булырга тиеш.

Ял итү майданчыгында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә гадәттә түбәндәгеләр керә: каты өслек төрләре, майданчык өслегенә газон белән туры килү элементлары, яшелләндерү, ял итү өчен эскәмияләр, эскәмияләр һәм өстәлләр, урналар (һәр эскәмиядә ким дигәндә берәр), яктырту жиһазлары.

Майданчыкны плитка түшәү рәвешендә проектларга тәкъдим ителә. Ял итү майданчыкларын һәм балалар майданчыкларын бергә кушканда, балалар уеннары зонасында каты өслекләр урнаштырырга ярамый.

Парк территорияләрендә чирәмдә ял итү өчен майданчык-болыннар оештырылырга мөмкин.

Этләр йөрү өчен майданчыклар

204. Этләрне йөртү майданчыклары билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле органнар белән килештерелгән урыннарда урнаштырыла.

Этләр йөртү майданчыгы территориясендәгә төзекләндерү элементлары исемлегенә төрлө өслекләр, коймалар, эскәмияләр, урна, экскрементларны утильләштерү өчен контейнер, яктырту һәм мәгълүмати жиһазлар керә. Периметраль яшелләндерүне күздә тотарга киңәш ителә.

Этләрне йөртү майданчыклары яшеллектән азат булган гомуми файдалану территорияләрендә, көчәнеше 110 кВттан артмаган электр үткәргеч линияләре астында, беренче һәм икенче поясларны су белән тәмин итү чыганакларының санитария зонасыннан читтә урнаштырылырга тиеш.

Торак билгеләнешендәгә территорияләрдә урнаштырыла торган этләр йөртү өчен майданчыкларның зурлыгы 400 - 600 кв.м, башка территорияләрдә 800 кв. м га кадәр кабул ителә, төзелгән төзелеш шартларында булган территориаль мөмкинлекләрдән чыгып, майданчыкларның кечерәйтелгән күләме кабул ителергә мөмкин.

Майданчык чигеннән торак һәм жәмәгать биналарының тәрәзәләренә кадәр ара кимендә 25 метр, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт майданчыклары, ял майданчыклары кишәрлекләренә кадәр кимендә 40 метр булырга тиеш.

Майданчыкның коймасы, кагыйдә буларак, биеклегә 1,5 метрдан да ким булмаган жиңел металл челтәрдән эшләнә. койма элементлары һәм секцияләре, аның аскы кыры һәм жир арасындагы ара хайванга майданчыктан чыгып китәргә яки үзенә жәрәхәт ясарга мөмкинлек бирмәскә тиеш.

Майданчык территориясендә майданчыктан файдалану кагыйдәләре язылган мәгълүмат стенды урнаштырылырга тиеш.

205. Йорт хайваннары хужалары үз йорт хайваннарының экскрементларын үзләре җыялар һәм утильләштерәләр.

Хайваннар хужалары үз хайваннарының башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч йогынтысын булдырмаска, шулай ук санитария нормалары нигезендә әйләнә-тирәдәгеләр өчен тынлыкны тәмин итәргә, гамәлдәгә санитария-гигиена һәм ветеринария кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

Автостоянкалар майданчыклары

206. Авыл жирлегә территориясендә автостоянкаларның түбәндәгә төрләре урнаша: автомобильләренә кыска вакытлы һәм озак саклау.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогындагы төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: каты өслек төрләре, өслекләренә бер-берсенә тоташтыру элементлары, коймалар, чүп савытлары яисә кече контейнерлар, яктырту җайланмалары, мәгълүмати җайланмалар (күрсәткечләр).

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участокларына керү юллары җәяүлеләр юлының төп юнәлешләре белән кисешмәскә тиеш.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы аша җәяүлеләр өчен транзит юллар оештыру рөхсәт ителми.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы калган территориядән кимендә 3 метр киңлектәгә яшел үсентеләр полосасы белән аерып куелырга мөмкин.

Кече архитектура формалары

207. Кече архитектура формаларын урнаштыру биналар һәм корылмаларны төзү, реконструкцияләү һәм капитал ремонтлау проект документациясенә «төзекләндерү» бүлегә, шулай ук төзекләндерү проектлары яисә эскиз тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Кече архитектура формаларын проектлаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларыннан файдаланырга киңеш ителә. Тарихи төзелеш зоналары, торак пунктның үзәк үзәге, авылның күпфункцияле үзәкләре һәм зоналары өчен кече архитектура формалары индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектанлырга тиеш.

208. Кече архитектура формаларына төп таләпләр булып:

208.1. архитектура һәм ландшафт тирәлеге характерына, территорияне төзекләндерү элементларына туры килү;

208.2. материалларның югары декоратив һәм эксплуатацион сыйфатлары, тышкы мохит йогынтысын исәпкә алып, аларны озак вакыт дәвамында саклау;

208.3. конструкциянең ныклыгы, ышанычлылыгы, куркынычсызлыгы.

Жәмәгать транспортын көтү павильоннары конструкцияләре

209. Жәмәгать транспортын көтү павильоннары конструкцияләре яктырткычлар, лапаслар, эскәмияләр, чүп савытлары һәм гражданныр һәм оешмаларның белдерүләре өчен аерым щитлар белән жиһазландырылырга тиеш. Павильонда тукталышның исеме, жәмәгать транспорты маршрутларының номерлары һәм расписаниесе күрсәтелә.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

210. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары.

210.1. Тышкы реклама һәм мәгълүматны урнаштыру чаралары техник яктан төзек һәм эстетик яктан каралган булырга тиеш.

Тышкы мәгълүмат чаралары, учреждение такталарыннан һәм режим табличкаларыннан тыш, Саба муниципаль районы Башкарма комитеты белән килештерелгән паспорт нигезендә һәм аның нигезендә урнаштырыла һәм файдаланыла.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары ияләре аларның тиешле торышын тәмин ителәр, аларны вакытында ремонтлылар һәм тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру урынын жыештыралар.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын реклама яки мәгълүмати хәбәр урнаштырмыйча урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат кырын зарарлау, шулай ук тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән ябыштыру рөхсәт ителми.

Реклама яки мәгълүмати конструкция хужасы монтаждан (демонтаждан) соң өч тәүлек эчендә территорияне төзекләндерүне һәм (яисә) фасадның тышкы күренешен торгыза.

Тышкы реклама һәм мәгълүматны урнаштыру чаралары, аларда фундамент блогы булганда, фундамент блогы белән бергә демонтажланырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын беркеткәндә корылмаларга һәм объектларның бизәлешенә зыян килергә, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклыгын һәм тотрыклылыгын киметергә ярамый.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын тиешенчә карап тотмаган, жир кишәрлеген һәм аның тирәсендәге территорияне жыештырган һәм санитар карап тоткан өчен тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары хужалары җаваплы.

210.2. Реклама конструкцияләренең тышкы кыяфәтенә һәм урнаштыру урынына карата таләпләр жирле үзидарә органының аерым карары белән билгеләнә.

210.3. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары түбәндәге төрләрдә булырга мөмкин:

- дивар конструкциясе;

- декоратив панно;
- консоль конструкциясе;
- түбә конструкциясе;
- витрина конструкциясе;
- оештыру тактасы;
- режим табличкасы;
- модульле конструкция;
- күләм-киңлек композициясе;
- калкан конструкциясе;
- флаг композициясе;
- махсуслаштырылган конструкция.

210.4. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларына карата гомуми таләпләр.

210.4.1. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларын проектлау, эзерләү һәм урнаштыру төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләр), аларны саклау һәм куллану турындагы Россия Федерациясе законнары таләпләре нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

210.4.2. Тышкы мәгълүмат чараларындагы мәгълүмат Россия Федерациясенә дүләт теле һәм Татарстан Республикасының дүләт телләре турындагы законнар таләпләрен үтәгән килеш урнаштырылырга тиеш.

Ике һәм аннан да күбрәк тел кулланылган очракта текстлар эчтәлегә һәм техник бизәлешә буенча бертөрле булырга, дәрәҗә һәм аңлаешлы итеп башкарылырга тиеш.

210.4.3. Мәгълүмати конструкция хужасы куркынычсызлык кагыйдәләрен бозган өчен, шулай ук мәгълүмати конструкцияләргә монтажлау һәм эксплуатацияләү шартларын бозган очракта төзексезлекләр һәм авария хәлләре өчен җаваплы.

210.4.4. Тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру рәхсәт ителми:

1) күпфатирлы торак йортларның фасадларында:

жил торак биналар чикләрендә, беренче һәм икенче катлар арасында урнашкан конструкцияләрдән тыш, турыдан-туры торак булмаган бина өстендә;

- торак йортның габаритларында аның чикләреннән чыгып торган 1,5 метрдан артмаган һәм мәгълүмати конструкция урнаштыручы зат биләгән, беренче һәм икенче катлар арасында, биләгән торак булмаган бина өстендә урнаштырылган конструкцияләрдән тыш, төзелгән торак булмаган биналар чикләреннән читтә;

- тәрәзә һәм ишек уемнарын, шулай ук витражларны һәм витриналарны, шул исәптән, өлгә Кагыйдәләрдә каралган очраклардан тыш, төзеп куелган-янкормалы бүлмәләрдә тулысынча яки өлешчә ябу рәвешендә;

- лоджияләргә, балконнарның киртәләү конструкцияләрендә, әгәр бу керү төркеменә проект тәкъдире белән каралмаган булса;

- бер керү урыны булган бердән артык конструкция.

2) торак булмаган биналарның фасадларында:

- биш каттан артык биеклектәге биналарда вертикаль консоль конструкцияләре;

- өлгә Кагыйдәләрдә каралган очраклардан тыш, икенче кат тәрәзәләренә аскы дәрәҗәсеннән югарырак;

3) керү төркемнәренә фризларында, козырекларында:

бер керү урыны булган бердән артык конструкция;

яктылык тартмалары, фон конструкцияләре рәвешендә, бер керү урыны булган керү төркеме фризында урнаштырылганыннан тыш;

4) гомуми мәйданы 400 кв. м дан артыграк булган, мондый объект проектында каралмаган административ-офис, сәүдә, мәдәни-күңел ачу, спорт объектларында;

5) индивидуаль яисә күпфатирлы торак йортлар территориясендә аерым торган конструкцияләр рәвешендә;

6) биналарны ябу һәм ябу уемнарын, витриналарны, тәрәзәләрне, аркаларны пыялалау, архитектура детальләре һәм декоратив-сәнгати бизәү, суперграфика, әлеге Кагыйдәләрдә каралган очраклардан тыш;

7) фасадның архитектура үзенчәлекләрен исәпкә алмыйча;

8) эркерларда, колонналарда, пилястраларда, балконнарда;

9) мемориаль такталардан 2,0 метрдан да якынрак ераклыкта;

10) адреслы атрибутиканы каплый торган (урам исемнәре һәм йорт номерлары күрсәткечләре);

11) биекlege 2 каттан арткан биналарның саңгырау торчларында;

12) алмаш мәгълүмат белән, декоратив паннолардан, модуль конструкцияләрдән, шулай ук автозаправка станцияләрендәге күләм-киңлек композицияләре рәвешендәге конструкцияләрдән, банк операцияләрен гамәлгә ашыручы оешмалар өчен щитлы, витриналы, консоль конструкцияләреннән тыш;

13) «кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәжбүри булмаган мәгълүматны (оешманың фирма исеме (исеме), аның урнашкан урыны (адресы) һәм эш режимы турында мәгълүмат), атап әйткәндә, товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр юнәлешләрен, исемлекләрен, биналарны арендау, сату турындагы мәгълүматны, вывескалардан тыш, күрсәтү киртәдә яки бинада модуль конструкцияләр, шулай ук Калкан һәм витрина конструкцияләре рәвешендә;

14) текст мәгълүматыннан башка сурәتلәр генә булган;

15) фасадның архитектура фоны белән төсә буенча ярашмый торган;

16) ачык яктырту ысулын кулланып;

17) тукума материаллар, флаг композицияләреннән тыш, шулай ук озынлыгы 6,0 м дан артык булган яктылык тартмалары рәвешендәге дивар конструкцияләре кулланып;

18) мәгълүмат конструкциясенә бер төрән кулланып, мәгълүматны кабатлый торган:

- Россия Федерациясенә дәүләт теле һәм Татарстан Республикасының дәүләт телләре турындагы законнар таләпләрен үтәү нигезендә башкарылган мәгълүмат;

- берничә урам киселешендә яисә ике урам арасында урнашкан территориядә урнашкан бинаның һәр фасадына урнаштырыла торган мәгълүмат;

- автозаправка станцияләре фасадларына урнаштырыла торган мәгълүмат;

19) кабартыла торган конструкцияләр, штендерлар рәвешендә;

20) төзеп куелган-янкормалы бүлмәләрнең (тамбурларны да кертеп) түбәсенә (парапетының, фризының) өскә тамгасыннан югарырак;

21) телефон номерларын, сайтларны, электрон почта адресларын күрсәтеп.

210.5. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларының аерым төрләренә таләпләр.

210.5.1. Дивар конструкциясе – биналарның, стационар булмаган сәүдә объектларының тышкы өслегенә, фризларына, козырекларына, фронтонына керү яисә тәрәзәләр (витриналар) өстендә, тәрәзәләр арасында дивар өслегеннән 0,2 метрдан да артмаган аралыкта фонлы яисә фонсыз конструкция, яктылык тартмасы рәвешендә урнаштырыла торган, беркетү элементларыннан, текстлы мәгълүматны үз эченә алган мәгълүмат кырыннан гыйбарәт булган мәгълүмати

конструкция, декоратив элементлар, һәм (яисә) билгеләр, йә стена өслегенә турыдан-туры төшерелгән сурәт.

Дивар конструкцияләрен урнаштыру рөхсәт ителми:

1) бинаның, стационар булмаган сәүдә объектының катлары тәрәзәләре арасындагы дивар биеклегенә $2/3$ өлешеннән артыграк булган;

2) аркалы тәрәзәләр булганда, бинаның, стационар булмаган сәүдә объектының катлары арасындагы тәрәзәләр арасындагы стенаның биеклегенә $1/2$ өлешеннән артыграк булган;

3) текст мәгълүматының биеклегенә Фриз биеклегенә $2/3$ өлешеннән артыграк (шул исәптән эчке-янкормалы бүлмәләр);

4) бер катлы биналарда (шул исәптән янкормалы биналарда), керү төркемнәрендә, фризда урнаштырыла торган яктылык тартмалары, фон конструкцияләре рәвешендәге стационар булмаган сәүдә объектларында Фриз биеклегеннән азрак яисә күбрәк булган;

5) бинаның, стационар булмаган сәүдә объектының фронтон биеклегеннән $1/2$ дән артыграк биеклектәге;

6) козырегында биеклегенә 0,5 м дан артып киткән;

7) фасад озынлыгының 70% тан артыграк озынлыгына;

8) беренче кат чикләрендә биеклегенә 0,5 м дан артыграк, уемнар арасында урнашканда 50% тан артыграк һәм биеклегенә 1,5 м дан артыграк булган стена, почмак участкаларында 50% тан артыграк стена;

9) башка телләрдә әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән конструкция озынлыгының 50% тан артыгына арттырылган озынлыктагы мәгълүматны кулланганда;

10) төрле телләрдәге язуларның тиндәш булмаган үлчәмнәрен һәм шрифтларын кулланып;

11) беренче, цоколь яисә подвал катларының тышкы стеналары өслегенә урнаштырганда, стена конструкциясенә аскы кырыена кадәр жир өсте тигезлегеннән 0,6 м дан түбәнрәк;

12) уемнар булганда, тоташ пыяла, Фриз, фронтон булмаганда, икенче каттан югарырак, тәрәзәара стенаның биеклегенә конструкция урнаштыру күздә тотыла торган тәрәзә уемының ике биеклегеннән артып киткән очрактан тыш;

13) икенче каттан югарырак тоташ пыялада урнаштырганда бердән артык конструкция күләмендә;

14) бер-берсә өстендә фоновый конструкцияләр һәм яктылык тартмалары рәвешендә, әлегә Кагыйдәләрдә каралган очрактан тыш;

15) өслегенә бинаның, стационар булмаган сәүдә объектының, керү төркеменә, козырекларның стенасына параллель булмаган фризда фоновый конструкцияләр һәм яктылык тартмалары рәвешендә;

16) бинада, стационар булмаган сәүдә объектында Фриз төсеннән аерылып торган фон конструкцияләре фоны төсен кулланып;

17) беренче кат уемнары арасында яисә беренче каттан түбәнрәк урнаштырганда фоновый конструкцияләр һәм яктылык тартмалары рәвешендә;

18) алмаш мәгълүмат белән;

19) стена конструкцияләренә башка төрләр куллануны күздә тоткан биналарның фасадларында стена өслегенә турыдан-туры төшерелгән сурәт белән;

20) мәгълүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып;

21) фронтонда, өске каттагы фризда шушы бинада конструкцияне уйланылган урнаштыру урыны өстендә урнаштырылган, гамәлдә булу вакыты төмамланмаган рөхсәт (килештерү) нигезендә билгеләнгән түбә конструкциясе булганда, стена конструкциясе белән бердәй мәгълүмати эчтәлекле (бер эшчәнлек турында гомуми мәгълүмат) берләштерелгән түбә конструкциясеннән тыш;

22) түбә яссылыгын бина диварыннан, стационар булмаган сәүдә объектыннан аерып торучы кәрниз дәрәжәсеннән югарырак, кәрниз дәрәжәсеннән алып иңкел түбә тимераягына кадәр биеклеп 3,0 м дан кимрәк;

23) түбә яссылыгын бина диварыннан, стационар булмаган сәүдә объектыннан аерып торучы кәрниз дәрәжәсеннән бердән артык конструкция күләмендә югарырак.

210.5.2. Декоратив панно-гомуми мәйданы 1500 кв. метрдан артыграк булган сәүдә-офис, мәдәни-күңел ачу, житештерү, склад һәм спорт билгеләнешендәге аерым объектларның фасадларында гына урнаштырыла торган мәгълүмати конструкция.

Әлеге конструкциянең мәгълүмат кыры каты яисә тукуыма нигезендә эшләнәргә, мәгълүмат кыры белән каркасның тоташкан урыннары яшереләргә һәм декоратив бизәлгән кырыйлары (шул исәптән багет, нәфис декор элементлары) булырга тиеш.

Декоратив панноларны урнаштыру рәхсәт ителми:

- 1) беренче кат дәрәжәсеннән түбәнрәк;
- 2) ишек һәм тәрәзә уемнары арасында, витриналардан тыш;
- 3) эчке яктыртусыз баннер тукуыма кулланып;
- 4) мәгълүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып.

210.5.3. Консоль конструкциясе-бинаның, стационар булмаган сәүдә объектының фасады яссылыгына туры почмак астында урнаштырыла торган мәгълүмати конструкция, почмак участкаларында, стенаның тышкы өслегенең композицион күчәрләре буенча кече конструкцияләр рәвешендә локальләштерелгән.

Консоль конструкцияләрен урнаштыру рәхсәт ителми:

- 1) биеклегә һәм озынлыгы 1,0 м дан артыграк;
- 2) фасад өслегеннән 0,2 м дан артыграк ераклыкта;
- 3) бер - берсеннән 10 м га якынрак ераклыкта;
- 4) фасад кырыеннан 0,2 м дан артыграк һәм жир өсте тигезлегеннән конструкциянең аскы кырына кадәр 2,5 м дан кимрәк ераклыкта;
- 5) бинага керү урыннары өстендә;
- 6) мәгълүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып, банк операцияләрен гамәлгә ашыручы оешмалар өчен консоль конструкцияләреннән тыш.

210.5.4. Түбә конструкциясе-әлеге бинаның гомуми мәйданының 100% занимает биләгән оешма тарафыннан яссы түбә (парапет) өске тамгасыннан тулысынча югарырак яки бинаның, стационар булмаган сәүдә объектының иңкү түбәсенең өске тамгасыннан (тимераяктан) югарырак урнаштырыла торган эчке яктыртулы яктылык хәрәфләре һәм символлары (логотиплар, цифрлар, билгеләр, нәфис элементлар) рәвешендәге күләмле мәгълүмати конструкция . :

Түбә конструкцияләрен урнаштыру рәхсәт ителми:

- 1) текст мәгълүматының биеклегә:
 - 0,5 метрдан артык-бер катлы биналар, стационар булмаган сәүдә объектлары өчен;
 - 2,0 метрдан артык-2-5 катлы биналар өчен;
 - 2,5 метрдан артык - 6-9 катлы биналар өчен;
 - 3,0 метрдан артык - 10-15 катлы биналар өчен;
 - 4,0 метрдан артык - 16 һәм аннан да күбрәк катлы биналар өчен;
 - биеклеп буенча чикләүләрсез-төзелеш мәйданы 15 мең кв. м дан артык булган эре сәүдә үзәкләре биналары өчен;
- 2) озынлык белән:

- фасадны туры тәмамлау озынлыгының 1/2 өлешеннән артыграк, алар фасадка карата урнаштырылган;

- фасадның (парапетның) төгәлләү өлешенең биеклекләре аерылганда төгәлләү фрагменты озынлыгының 2/3 өлешеннән артыграк;

3) күпфатирлы торак йортларда;

4) бинада, стационар булмаган сәүдә объектында бердән артык, Россия Федерациясә дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы законнар таләпләре нигезендә башкарылган кабатлана торган мәгълүматлы конструкцияләрдән тыш;

5) әлеге бинада гамәлдә булу вакыты чыкмаган рөхсәт нигезендә билгеләнгән түбә җайланмасы рәвешендәге реклама конструкциясә булганда;

6) әлеге бинада рөхсәт (киләштерү) нигезендә, гамәлдә булу вакыты чыкмаган очракта, вертикаль тәртиптә, фронтоңда, өске каттагы фризда стена конструкциясә булганда, түбә конструкциясә белән бердәй мәгълүмати эчтәлек белән берләштерелгән стена конструкциясеннән тыш (бер эшчәнлек турында гомуми мәгълүмат);

7) алмаш мәгълүмат белән;

8) мәгълүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып;

9) өстәмә символларның (логотипларның, цифрларның, билгеләрнең, нәфис элементларның) биеклегә текст мәгълүмат биеклегенә 1/3 өлешеннән артыграк.

210.5.5. Витрина конструкциясә - бинада, стационар булмаган сәүдә объектында витрина пыяласының, тәрәзә уемының эчке ягында урнаштырыла торган, каркастан, декоратив бизәлгән мәгълүмат кырыннан, асылма элементлардан торган, тәрәзә уемы мәйданының 1/4 өлешен генә биләгән фоновый конструкция яисә яктылык тартмасы рәвешендәге мәгълүмати конструкция (витрина пыяласының биеклегә һәм витрина пыяласының яртысы озынлыгы буенча).

Витрина конструкцияләрен урнаштыру рөхсәт ителми:

1) Мәйданы 2,0 кв. м дан кимрәк булган тәрәзә уемында;

2) витрина пыяласыннан витрина конструкциясенә кадәр ара бина ягыннан 0,15 м дан кимрәк;

3) тәрәзә тышчасы әгъзаларын исәпкә алмыйча;

4) витриналарның пыяла өслеген буяу һәм декоратив пленкалар белән каплау рәвешендә;

5) витриналарның пыялаларын яктылык тартмалары белән алыштыру юлы белән;

6) мәгълүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып;

7) витрина корылмалары арасында 1,5 м дан кимрәк ераклыкта.

210.5.6. Учреждение тактасы, режим табличкасы – «кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә күрсәтелүе мәжбүри булган, барлык оештыру-хокукий рәвешләренә, индивидуаль эшкуарга бәйсез оешманың фирма исеме (исеме), аларның урнашу урыны (адресы) һәм эш режимы турындагы мәгълүматны кулланучыларга җиткерү өчен билгеләнгән, бинада, стационар булмаган сәүдә объектында яисә төп керү урыныннан уң якта һәм (яисә) сул якта яисә керү төркемнәренә пыяласында (режим табличкасы).

Учреждение тактасына, режим табличкасына урнаштырыла торган мәгълүмат Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә дә кулланучыларга җиткерелергә тиеш.

Учреждение тактасын, режим табличкасын урнаштыру рөхсәт ителми:

1) озынлыгы 0,6 м дан артыграк һәм биеклегә 0,8 м дан артыграк булган (оештыру тактасы);

2) озынлыгы 0,4 м дан артыграк һәм биекlege 0,6 м дан артыграк (режим табличкасы);

3) озынлыгы 0,6 м дан артыграк һәм биекlege 0,4 м дан артыграк (трафарет печать салу ысулы белән керү төркемнәрененң пыяласына урнаштырыла торган режим табличкасы);

4) барлык оештыру-хокукий рәвешләрдәге бер оешма өчен икедән артыграк, бер бинада, стационар булмаган сәүдә объектында, коймада бер индивидуаль эшкуар өчен;

5) үлчәмнәре буенча аерылып торучы, конструкция эзерләнгән материаллары буенча бертөрле булмаган;

6) керү төркемнәрененң (ишекләреннән) трафарет басу ысулы белән ясалган пыяласында бердән артыграк;

7) яктырткыч кулланып, киртәдәге элмә такталардан тыш;

8) фонсыз конструкцияләр рәвешендә;

9) керү юлының бер ягында икедән артыграк;

10) киртәләү секциясеннән читтә;

11) төзелеш, үтә күренмәле киртәләрдә, баскычлар, балконнар, лоджияләр киртәләрендә;

12) жәмәгать туклануының стационар предприятиеләре каршындагы сезонлы кафеларның киртәләү конструкцияләрендә;

13) киртә дәрәжәсеннән югарырак;

14) мәгълүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып.

210.5.7. Модульле конструкция - оештыру-хокукий формасына карамастан, бер бинада берничә оешма, шәхси эшмәкәрләр бердәм блокка берләштерелгән модульләр рәвешендә урнаштырылган очракта кулланыла торган вывесканың бер төре, ул бинада, киртәдә яки ул урнашкан жир кишәрлегендә яки бинаны эксплуатацияләү өчен бирелгән жир кишәрлегендә урнаштырыла. парковка урыннарын оештыру аңа.

Модульле конструкция түбәндәгечә урнаштырылырга мөмкин::

- декоратив панно;

консоль конструкциясе;

- вывескалар, режим табличкалары, керү группаларының пыяласында ясалганнарыннан тыш;

-эре форматтагы күләм-киңлек композициясе.

Өлеге пунктта каралган үзенчәлекләренә саклап, модульле конструкцияләргә мәгълүмати конструкциянең тиешле төре өчен билгеләнгән таләпләр кагыла.

Модульле конструкцияләр урнаштыру рәхсәт ителми:

1) биекlege 6,0 м дан артыграк һәм 2,0 м дан кимрәк булган (консоль конструкциясе);

2) биекlege биш каттан арткан биналарда (консоль конструкциясе);

3) күпфатирлы торак йортларның фасадларында, кушып төзелгән-янкормалы биналардан тыш (консоль конструкциясе);

4) модульле элементларның мәгълүмат кырын эзерләүнең төрле материалларыннан һәм бер блокта һәм бер бинада яктырту ысулларыннан файдаланып;

5) Бер конструкциядә өч модуль элементтан кимрәк булган;

6) декоратив панно рәвешендәге модульле конструкция булганда консольле;

7) кронштейн рәвешендәге модуль конструкциясе булганда декоратив панно рәвешендә;

8) бер бинада бер конструкция рәвешендә икедән артык блок;

9) биекlege һәм озынлыгы 1,5 м дан артык (учреждение тактасы, режим табличкасы);

10) урнаштырыла торган стенаның озынлыгы озынлыгының 2/3 тән артыграк (учреждение тактасы, режим табличкасы);

11) керү урынының бер ягында бердән артык (учреждение тактасы, режим табличкасы).

210.5.8. Күләм-киңлек композициясе - кече (биеклеге 6,0 м дан артмаган) яки эре (6,0 м дан артмаган) форматта индивидуаль башкарылышта эшлэнгән, фундаменттан, нейтраль төсләр материалы (соры, көрән, графит, кара, көрән һ.б.) белән тышланган каркастан торган аерым торучы декоратив-мәгълүмати конструкция, анда оешманың фирма исеме, ә 1500 кв. м. дан артык мәйданлы биналар, корылмалар өчен - бренд.

Күләм-киңлек композицияләрен урнаштыру рөхсәт ителми:

1) оешма, индивидуаль эшкуар бинасы һәм урнашу урыны урнашкан милекчегә, хужага, файдаланучыга караган жир кишәрлеге, шулай ук аннан файдалану яисә парковка урыннары оештыру өчен бирелгән жир кишәрлеге чикләреннән читтә;

2) фундаментны декоратив бизәүдән башка тирәнәйтүнең техник мөмкинлеге булмаган очракларда;

3) гамәлдәге төзелеш, янгын сүндерү һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып башкарылган территорияне төзекләндерү бинасының проект карары белән нигезләнмичә, бер жир кишәрлеге чикләрендә бердән артык йә башка аерым торучы мәгълүмати конструкция булганда;

4) жир кишәрлегенең мондый объект проектында каралмаган чикләрендә бердән артык йә башка аерым торучы мәгълүмат конструкциясе булганда;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт били торган жир кишәрлеге чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бина фундаментына кадәр 6,0 м дан якынарак ераклыкта;

7) тротуарларда һәм жәяүлеләр юлларында, юлларда, автомобильләрне парковкалау һәм кую өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) урынына;

9) фундаменты тирәнәйтелгән агач кәүсәләреннән 5,0 м дан да якынарак булган агачлар;

10) әзерләгәндә профнастил, тукулган материаллар кулланып;

11) алмаш сурәте булган мәгълүмат өслекләрен, шулай ук медиа-экраннар белән берләштерелгән мәгълүмат өслекләрен урнаштырып, кече форматта;

12) мәгълүмат кырында фотосурәт белән;

13) гомуми мәйданы 5000,0 кв. м дан кимрәк булган биналар өчен эре форматлы, автозаправка станцияләреннән тыш;

14) мәгълүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып, медиа-экраннардан, ягулыкка бәяләр турында мәгълүмат булган автозаправка станцияләре стелаларыннан тыш;

15) гомуми мәйданы 1500 кв.метрдан артыграк булган биналар, корылмалар өчен бренд кулланмыйча.

210.5.9. Щитлы конструкция-эчке яисә тышкы яктырткычлы, биеклеге 4,0 м дан артмаган, фундаменттан, каркастан, декоратив элементлардан, каты нигездә 6,0 кв. м дан артмаган мәгълүмат кырыннан торган аерым торучы мәгълүмати конструкция.

Калкан конструкцияләрен урнаштыру рөхсәт ителми:

1) оешма, индивидуаль эшкуар бинасы һәм урнашу урыны урнашкан милекчегә, хужага, файдаланучыга караган жир кишәрлеге, шулай ук аннан файдалану яисә парковка урыннары оештыру өчен бирелгән жир кишәрлеге чикләреннән читтә;

2) фундаментны декоратив бизәүдән башка тирәнәйтүнең техник мөмкинлеге булмаган очракларда;

3) гамәлдәге төзелеш, янғын сүндерү һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып башкарылган территорияне төзекләндерү бинасының проект карары белән нигезләнмичә, бер жир кишәрлеге чикләрендә бердән артык йә башка аерым торучы мәгълүмати конструкция булганда;

4) жир кишәрлегенең мондый объект проектында каралмаган чикләрендә бердән артык йә башка аерым торучы мәгълүмат конструкциясе булганда;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт били торган жир кишәрлеге чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бина фундаментына кадәр 6,0 м дан якынарак ераклыкта;

7) тротуарларда һәм жәяүлеләр юлларында, юлларда, автомобильләрне парковкалау һәм кую өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел утыртмалар (агачлар, куаклар)урынына;

9) фундаменты тирәнәйтелгән агач кәүсәләреннән 5,0 м дан да якынарак булган агачлар;

10) әзерләгәндә профнастил, тукулган материаллар кулланып;

11) мәгълүмат конструкциясен декоратив-сәнгати бизәмичә;

12) гомуми файдаланудагы территория чикләрен белдерә торган кызыл сызык белән чиктәш жир кишәрлеге чигеннән 6,0 м якынарак ераклыкта;

13) мәгълүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып.

210.5.10. Флаг композициясе-нигездән, бер яки берничә флагштоктан һәм йомшак тукумадан (мәгълүмат кырларыннан) торган аерым торучы мәгълүмати конструкция.

Флаг композицияләрен урнаштыру рәхсәт ителми:

1) оешма, индивидуаль эшкуар бинасы һәм урнашу урыны урнашкан милекчегә, хужага, файдаланучыга караган жир кишәрлеге, шулай ук аннан файдалану яисә парковка урыннары оештыру өчен бирелгән жир кишәрлеге чикләреннән читтә;

2) фундаментны декоратив бизәүдән башка тирәнәйтүнең техник мөмкинлеге булмаган очракларда;

3) гамәлдәге төзелеш, янғын сүндерү һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып башкарылган территорияне төзекләндерү бинасының проект карары белән нигезләнмичә, бер жир кишәрлеге чикләрендә бердән артык йә башка аерым торучы мәгълүмати конструкция булганда;

4) жир кишәрлегенең мондый объект проектында каралмаган чикләрендә бердән артык йә башка аерым торучы мәгълүмат конструкциясе булганда;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт били торган жир кишәрлеге чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бина фундаментына кадәр 6,0 м дан якынарак ераклыкта;

7) тротуарларда һәм жәяүлеләр юлларында, юлларда, автомобильләрне парковкалау һәм кую өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел утыртмалар (агачлар, куаклар)урынына;

9) фундаменты тирәнәйтелгән агач кәүсәләреннән 5,0 м дан да якынарак булган агачлар;

10) киңлеге буенча флагштоklar арасындагы арадан артып киткән мәгълүмат кыры габаритлары белән.

210.5.11. Махсуслаштырылган конструкция – халыкны яклау һәм иминлекне тәмин итү өлкәсендәге социаль әһәмияткә ия мәгълүмат, шулай ук спорт, мәдәни-массакүләм чаралар турында халыкка хәбәр итү өчен билгеләнгән

аерым торучы мәгълүмати конструкция, ул фундаменттан, нейтраль төсләр материалы белән тышланган каркастан, видеосурәтләр күрсәтергә мөмкинлек бирә торган электрон экран рәвешендәгә мәгълүмат кырыннан, зур сәүдә һәм спорт, мәдәни-күңел ачу комплексларының 3 гектардан артык мәйданлы жир кишәрлекләрендә урнаша.

Махсуслаштырылган конструкцияләргә урнаштыру рәхсәт ителми:

1) оешма, индивидуаль эшкәрү бинасы һәм урнашу урыны урнашкан милекчегә, хужага, файдаланучыга караган жир кишәрлегә, шулай ук аннан файдалану яисә парковка урыннары оештыру өчен бирелгән жир кишәрлегә чикләреннән читтә;

2) фундаментны декоратив бизәүдән башка тирәнәйтүнең техник мөмкинлегә булмаган очракларда;

3) гамәлдәгә төзелеш, яңгыр сүндерү һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып башкарылган территорияне төзекләндерү бинасының проект карары белән нигезләнмичә, бер жир кишәрлегә чикләрендә бердән артык йә башка аерым торучы мәгълүмати конструкция булганда;

4) жир кишәрлегенә мондый объект проектында каралмаган чикләрендә бердән артык йә башка аерым торучы мәгълүмат конструкциясе булганда;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт били торган жир кишәрлегә чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бина фундаментына кадәр 6,0 м дан якынырак ераклыкта;

7) тротуарларда һәм жәяүлеләр юлларында, юлларда, автомобильләрне парковкалау һәм кую өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) урынына;

9) фундаменты тирәнәйтелгән агач кәүсәләреннән 5,0 м дан да якынырак булган агачлар;

10) әзерләгәндә профнастил, тукулган материаллар кулланып.

VI. Коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен башкаруга төп таләпләр

211. Жир асты коммуникацияләрен салу, реконструкцияләү яки ремонтлау, свайлар һәм шпунт салу, электр тапшыру, элемент, яктырту линияләре терәкләрен урнаштыру (алмаштыру), жирне планлаштыру, инженерлык эзләнүләрендәгә эшләр һәм башка эшләр) белән бәйлә эшләр бары тик язма рәхсәт (производстваго ордер) булганда гына башкарыла. (жир эшләре), Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы башкарма комитеты тарафыннан бирелгән.

212. Торак пункт территориясен төзекләндерүгә бәйлә Жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм үткәрү тәртибе, жир эшләрен башкаруга ордер рәсмиләштерү һәм алу Саба муниципаль районы жирле үзидарә органнарының билгеләнгән хокукий актлары таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

213. Агач һәм куакларны кисәргә, ябалдашларга яисә утыртырга кирәк булганда, билгеләнгән тәртиптә жирлек Башкарма комитетының агачларны кисүгә, ябалдашларга яисә утыртуга рәхсәтен рәсмиләштерергә кирәк.

214. Торак пункт юллары буйлап хәрәкәтне вакытлыча чикләү яисә туктату авыл жирлегә Башкарма комитетының вәкаләтле органы тарафыннан бирелә торган рәхсәт нигезендә, юлның ике ягында да заказчылар һәм эшләр башкаручылар, эш сроклары, әйләнеп чыгуның мөмкин булган маршрутлары турында барлык кирәкле белешмәләргә үз эченә алган мәгълүмат щиты урнаштыру мәжбүри рәвештә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән щитның рәвеше һәм

эчтөлөгө рөхсәт бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең тиешле административ регламенты белән билгеләнә.

215. Коммуникацияләрне төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә вакыты чыккан ордерлар буенча жир эшләрен башкару ирексез дип таныла.

VII. Уңайлы мохиткә аерым таләпләр

216. Торак мохитне төзекләндерү объектларын, урамнарны һәм юлларны, мәдәни-көнүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда, өлкәннәр һәм инвалидлар өчен торак пунктлар мохитеннән файдалану мөмкинлеген, бу объектларны картлар һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итә торган элементлар һәм техник чаралар белән тәмин итүне күз алдында тотарга киңәш ителә.

Өлкән яшьтөгә затларның һәм инвалидларның хәрәкәтенә ярдәм итә торган техник чараларны һәм җиһазларны проектка, төзү, урнаштыруны заказчы яңа төзелештә расланган проект документациясә нигезендә башкаруга тәкъдим итә.

VIII. Милекчеләрнең катнашу тәртибе биналар (алардагы урыннар) һәм корылмалар тирә-яктагы территорияләрне төзекләндерүдә

217. Авыл җирлегә һәм торак пунктлары территорияләренең тиешле санитар торышын тәмин итү, әйләнә-тирә мохитне авыл җирлегә территориясен пычратудан саклау һәм яклау чараларын гамәлгә ашыру максатларында аларны җыештыру һәм санитар карау өчен хужалык итүче субъектларга һәм физик затларга янәшәдәге территорияләр буларак беркетелә.

218. Территорияләрне (жир кишәрлекләрен) җыештыру, чистарту һәм санитар карау тоту эшләрен башкару бурычлары, әгәр законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса, барлык оештыру-хокукий рәвешләрдәге физик һәм юридик затларга түбәндәге тәртиптә йөкләнә:

218.1. идарәче оешмалар-күпфатирлы йортларның йорт яны территориясә, шулай ук күпфатирлы йорт территориясә каршындагы жир кишәрлегә төп фасад ягыннан 10 м радиуста йә урамның машина йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

218.2. социаль өлкә учреждениеләре (мәктәпләр, мәктәпкчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) - бирелгән жир кишәрлегә чикләрендәге территорияләр, шулай ук учреждение территориясә алдындагы жир кишәрлегә төп фасад ягыннан 10 м радиуста йә урамның машина йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта) башка яклардан - 10 м радиуста;

218.3. күпфатирлы торак йортларда төзелгән торак булмаган биналардан файдаланучы затлар, идарәче оешма белән шартнамә булмаган очракта, янәшәдәге территорияне – биналарның бөтен озынлыгы буенча, киңлегә буенча – 10 м ераклыкта йә машина йөрү өлеше бордюрына кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта) җыештыралар.;

218.4. барлык милек рәвешләрендәге сәнәгать предприятиеләре һәм оешмалары - аларга керү юллары, тротуарлар, аларга тоташкан коймалар, санитар-саклау зоналары. Предприятиеләрнең санитар-яклау зоналары гамәлдәге санитария кагыйдәләре һәм нормалары таләпләре нигезендә билгеләнә;

218.5. төзүче-гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре нигезендә 50 м радиустагы төзелеш мәйданчыкларының янәшәдәге территорияләре һәм аларга 50 м радиустагы керү юллары;

218.6.торак йортлар хужалары-бирелгән жир кишәрлеге чикләрендәге территорияләр (йә жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта жир кишәрлегенәң фактта барлыкка килгән чиге буенча) һәм йорт биләмәсе периметры буенча 10 м ераклыктагы территория йә урамның машина йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

218.7. стационар булмаган объектлар (лотоклар, киосклар, павильоннар һәм башка стационар булмаган сәүдә объектлары) һәм сезонлы кафелар хужалары-объектны урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлеге территориясе һәм урынның тышкы чигеннән урамның машина йөрү өлешенә кадәр 10 м ераклыкта урнашкан янәшәдәге территория (объект юл буенда урнашкан очракта);

218.8. базарларның идарәче компанияләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмалары (рестораннар, кафелар, кибетләр) - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендәге территорияләр һәм участок чикләреннән алып урамның машина йөрү өлешенә кадәр 50 м радиустагы янәшәдәге территория (объект юл буенда урнашкан очракта);

218.9. биналарның, корылмаларның милекчеләре яисә башка хокук ияләре-бина, корылма яисә бирелгән жир кишәрлегенәң чиге периметры буенча һәм участок чикләреннән алып урамның машина йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта) 10 м радиустагы янәшәдәге территория (объект юл буенда урнашкан очракта);

218.10. автомобиль юлының бүлөп бирелгән полосасы чикләрендә һәм башка жир кишәрлекләрендә урнашкан ягулык салу станцияләре - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендәге территорияләр һәм участок чикләреннән алып урамның машина йөрү өлешенә кадәр 50 м радиустагы янәшәдәге территория;

218.11. гараж кооперативлары-бирелгән жир кишәрлеге чикләрендәге территорияләр, кишәрлек чикләреннән алып урамның машина үтә торган өлешенә һәм аларга керү юлларына кадәр 50 м радиустагы янәшәдәге территория;

218.12. гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача берләшмәләре-бирелгән жир кишәрлеге территориясе һәм участок чикләреннән алып урамның машина йөрү өлешенә кадәр 10 м радиустагы янәшәдәге территория (объект юл буенда урнашкан очракта);

218.13. жирләү урыннары-бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә һәм кишәрлек чикләреннән 10 м радиустагы янәшәдәге территория;

218.14. гомуми файдаланудагы территорияләр-бурычлар вәкаләтле органнарга йөкләнә;

218.15. жир кишәрлекләренәң хокук ияләре-бирелгән жир кишәрлеге чикләрендәге территорияләр (йә жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта жир кишәрлегенәң фактта барлыкка килгән чиге буенча) һәм жир кишәрлегенәң тышкы чигеннән йә урамның машина йөрү өлешенә кадәр 10 м ераклыктагы янәшәдәге территория (объект юл буенда урнашкан очракта);

218.16. автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау урыннары хужалары-бирелгән жир кишәрлеге чикләрендәге территория һәм жир кишәрлегенәң тышкы чигеннән урамның машина йөрү өлешенә кадәр 10 м ераклыктагы янәшәдәге территория (объект юл буенда урнашкан очракта).

IX. Кагыйдәләр таләпләренәң үтәлешен контрольдә тоту.

219. Физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар авыл жирлеге территориясен тәзекләндерү буенча әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләренәң үтәлешен тәэмин итәләр.

220. Әлеге кагыйдәләрне бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә җаваплылыкка китерә (әлеге кагыйдәләрнең федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актларында каралган нормаларны һәм кагыйдәләрне үз эченә алган нигезләмәләреннән тыш, аларны үтәмәгән өчен административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе Кодексы нигезендә җаваплылык билгеләнгән).

221. Төзекләндерү өлкәсендә законнар һәм муниципаль хокукий актлар таләпләрен үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплылыкка тарту затны күрсәтелгән таләпләргә үтәүдән һәм җибәрелгән хокук бозуларны бетерүдән азат итми.

222. Торак йортның, торак йортның бер өлешенең, ике яисә өч фатирлы йортның бер яисә берничә фатирының, торак булмаган бинаның (урынның) милекчесе (милекчеләре) объектны эксплуатацияләүне һәм карап тотуны тиешенчә башкармаган очракта, бу объектның фасадына, тышкы кыяфәтенә, түбәсенә (түбәсенә), башка конструкцияләренә карата әлеге Кагыйдәләр таләпләрен күп тапкырлар бозуда, шул исәптән гамәл кылмау аркасында китерелгәндә дә чагыла, объектны тузган, яраксыз яки авария хәленә китерсәләр (китерәләр) , әгәр әлеге хәлләр алты календарь ай эчендә кимендә ике тапкыр рәттән административ җаваплылыкка тарту турында законлы көченә кергән карарлар белән расланса - вәкаләтле орган милекченең (милекчеләрнең) объектны капитал ремонт (ремонтлау) башкару йөкләмәсе турында яисә милекченең (милекчеләрнең) объектны, территорияне әлеге Кагыйдәләргә туры китереп, сүтү йөкләмәсе хакында дәгъва таләпләргә белән судка мөрәҗғәгать итәргә хокуклы.